

העובלים הזה

מדוע פוחדים המורים לפתוח את הפה?

שאלטון הפחד

בחדר

המורים

שלום לזין -

השליט הכל-יכול

על 20000 מורים

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
דוב איתן

עורך כתיבה:
סילבי קשת
כתב בכיר:
אלי תבור
חברי המערכת:
צ'לם המערכת:
אריה קרו

מנשה ברדיין, שייצג נגורו, יליד גליציה, נזיר הורוביץ, רותי ורד, אברהם הרסון, יוסף אברוסקי, אביבה סטו, עמוס פינגו, שלום קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 26785, ת.ד. 136, טען למברקים: "עולמפרסט", המוציא לאור: העולם הזה בע"מ, 1139 פרט מסה שהם בע"מ, ת.א. טל. 3119, ההפצה: דוד סופר ובניה, תל-אביב, המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

אליה יציר

על האי, כשם שעמדה מן הצד שעה שהת-הוללו המאורעות ברחבי ממלכת הירדן. עתוני ישראל עולה והגיהם לכתוב על תנועת המדי השכונה, על הרגיה ופצועיה, על נצחונותיה ומפלוליה, כאילו היה המדובר במהפכת חדשה בבוליביה או במלחמת-אזרחים באינדונזיה. "העם הקפריסאי זקוק, ברגע זה, לידידים. הוא זקוק לעזרה מוחשית במלחמת-שיחורו. הוא זקוק גם לעידוד מוסרי, לתע-מולה אוהדת, להופעה תומכת באר"ם ובי-זירה הבינלאומית. "לכל המיליונים במרחב, הרואים בישי-ראל היום חלק בלתי-נפרד של מערכת-האימפריאליזם המערבי, יש לשמש התמיכה בי-מלחמת-קפריסין את כי משנה השתנה. "וידורות של קפריסין עצמאית או עצמ-אית-למחצה, במקרה של מלחמה במרחב, תהיה שמה לישראל כמה משחתות וכמה להקיימטוסים. היא תהיה ההגנה היעילה ביותר על אוניות-התובלה של ישראל הלו-חמה. היא במדיה את הגבול היראלי. "לכל המדינות מסוימת, גם לימאסול, פאמאגוסטה וניקוסיה הן ארץ-ישראל!"

דוד בן-גוריון הלך בדרך ההפוכה. הוא היה עקבי: תחת לספק מוחמים ונשק לורי-המדיה-שיחורו, ולקשר קשרים שיוכלו בבוא-העת לשבור את הכיתור החובק את ישראל, הושיט את ידו לבריטניה, ערך כעבור כמה-חודשים את מיבצע-סיני בעזרת הבריטים והצרפתים שחגו בקפריסין. יש כאן כל הסממנים של המדיניות הבני-גוריונית. תחת לשבור את המצור האבני-ישראלי על-ידי פעולה פוליטית עצמאית ונר-עות, הוא חיכה עד שנוקק לאמצעים צבאיים כדי להתנגד מפני תוצאות שלונגו. במקום לרכוש בעוד מועד את יחידות קפריסין העצמאית, שהיתה מבטיחה את דרך הים, קיבל מידי הבריטים שתי צוללות. הנה כי-כן: "בטחון" במקום מדיניות, הודגות את-רי כוחות-האיתמול תחת ארית המח. ולבסוף, אחרי שקו פסול ואחילי של שנים רבות גרם למצב פוליטי וצבאי חמור, סבור בן-גוריון כי שילחת שנים מגערי-הזוהר שלו, בתוספת כמה מלים חלקות וחיוכים מקסימים, תציל את המצב!

איני אומר את הדברים שחזק שמחה לאיר. גם לא רק כדי לתת לך שוב תודמנות להש-חת את כושר-הגיתוח של העולם הזה עם כושר-הגיתוח של ראש-הממשלה ומשרד-החוקי. יש לי מטרה נוספת: להזהיר מפני-הפתיח. מה שקרה באי קפריסין, עומד לקרות במהדורה חמורה שבועיים באלג'יריה (שש) מה הערבי הוא, אגב, "האי"), היא תשיג את עצמאותה. היא תצטרף למחנה אויבנו. ואילו היום, כשהיא זקוקה עדיין לתמיכה ולעזרה, ניתנת לנו הזדמנות של זהב לרכוש ירידה שתהיה החוקה במדינות ערב.

העורך הראשי: אורי אבנרי

מכתבים

שהו היה מפעם לפעם מתנגב הספק ללכי-ביד ייתכן הדבר שרק אני וחברי המעטים צודקים בענין כל אותם אנשים כהם אני נפי-גש במקום עבודתי... הנני מורה בבית-ספר עממי כיתות ביניים - מוקיעים דעות

לייסול הוא מוטטה. איאפשר להטיע מיד-מנה של אהובה כי היא נערת-זוהר. גם תמונתה אין מציגות אותה כזו (ראי תמונה).

אם רציתם לעורר רחמים בלב המצרים הרי שאתם מועים למסתננים הערבים מ-עבר לגבול ויש סיבות טובות בתרבה מהשני לאהובה ולכרותיה, כשהסתננו לעזה. מרוע חושבים אתם ששליש מצרים יהיו נעדרת ישראלית בעוד שבגוריון משליך ככלא לשנות מאסר רבות, אבות-משפחה העובדים את הנבל כדי למצוא טרף לבני-ביתם? עיטה עבוד, נצרת

קדימת-רצה

הפסקת העליה הינה, בעיניכם, רצח (הד עולם הזה 1125). בעיני, לא דווקא ערבי, קליפת העליה מהווה רצח המור. כי האופן שבו נשלמו העולים עד כה מהווה פתח למרגריה אנזיית ממוי אחר קליפת העולים נעשית על השבון דחיקת הערבים. עולים רבים יושבים על ארמון ערבים שהוחלטו בארץ שרירותי. כדי שהעובד הערבי בעל התפוקה הנכונה לא יתהרה בעולה, מנכי-לים את תנועת הפועל הערבי, מחלקים לו עבודה בלשכות אשר קיים עליהן פיקוח מתוכנן. איני מתנגד שהערבי יתרום חלק מן-אמצעיו לקליפת עולים. בתנאי יחירי, שי-תרומה זו לא תעשה בכוח הרוע. אליאס מועמר, ירושלים

האמת העירומה

צד יי לאכזב את הקורא רבקה גורדון (העולם הזה 1125), אך כנראה שהיא המי-מה קערה ומאמינה לכיפורת של הכובת מסינר עין ללא הסתייגות. בתור כתי-שהיה לו העונג לשבת עם הכובת על-פסל אהר בבית ספר לקפירות בחיפה, אני מוכרה להניב על כל השמויות האלה שנה-קמו סביב אישיותה של הכובת. האמת היא אהרת נמרו...

הישי מנחמי, קרית מוצקין

אקט חינוכי

שלום כהן, בסדרת מאמריו, "הייתי פועל דחק" (העולם הזה 1121 והלאה), התעלם מנקודה חשובה. עבודת הדחק היתה מיועדת לחנך תוד כדי עבודה. הסוים תנוונים, סקר-דים ומסמטורים, היו צריכים להרוויח את-החם על-ידי עבודה - והנה אקט חינוכי חשוב, לא רק לפי גורדון...

ד"ר ישעיהו שפילברג, תל-אביב

... בעיית חוסר העבודה ועבודת-הדחק היא הבעיה העיקרית לאחר בעיית הבטחון מרשימתיו של שלום כהן לא השני הרבה, אך הוכהר לי מה היא הבעיה, אולם כד-שימות אלה לא הוצעה כל הצעת תקנו-המצב. הייתי רוצה להעמיט את שלום כהן כראשי-ממשלה. מעניין מה הוא היה עושה. נ.ב.ה., ירושלים

פליחה, פהוק

מה יש לכם נגד "קול-ישראל"? אני מודה ומתודה כי גם אני מסובכת מפעם לפעם את כפתור הדיון לקפריסין או רמאללה אבל כמא ועד מוכיחם לאומי ארוכה ה-דר. בשבוע שעבר כמעט והופתעתי לטובת-כתבתם רשימה שלמה על תוכנית הקיץ של "קול-ישראל". תחת השם "עו דרר החלון" (העולם הזה 1125), בלי להתחייב אמילו פעם אחת את שרות השידור. אבל לאו בסיסק האחרונה מוכרה הויה כחככם להוסיף את-המלצה שעמום. האם איאפשר אף פעם לבי-תוב בקורת עניינית על "קול-ישראל" בלי-המלה שעמום?

תקחה עוזיאל, בני ברק

הא איגוד זא יער

גורמים זונים הפיצו ברוזן את הדעה כי אנדרתנו, אנדרה לירידות ישראל-צרפת, התאחדה עם "איגוד יירדי צרפת" של "פא"י בחיפה. בראשות יעקב לבב, מזכיר "סוללביונה" כדי למנוע איהתנות אנו מצד הירי: "האגודה לירידות ישראל צרפת, שמרכזה בחיפה, בראשות עורר-הדיון בועמי גורביץ, לא התאחדה עם "איגוד יירדי צר-פת" בחיפה והיא פועלת באופן עצמאי". יירר אגודת ישראל-צרפת, עייד בן-עמי גורביץ, חיפה

המבעת הסירה?

איפה אתם? למה אתם שותקים? המי-הינים הוקנים בכנסת עומדים להטביע את-השלושה בסירה אחת. בים המלץ של תכניות ההסדרות והמוסדות השונים בקול-שדוקא עתונכם, שעור לפומולריות של תכנית זו, חייב, דווקא הוא, לפתח בעוליה ציי-בורית חריפה נגד מה שזומטמים לעשות בקברני-הבידור. נכון, שתכנית זו מתבלת בכדיות שלא תפוך הן-לפי טעמם של הפוריסנים, אבל איפה כתוב שקול-ישראל צריך לשדר רק את פרקי היום בתניד ואח-יאמינו של בן-גוריון?

מאיר פלג, ירושלים

שותף לאזורים

שידור קריאת הניום מהראשון לאפרייל (העולם הזה 1124) הוכיח שוב כי בני-גוריון, אשר פועל כי הוא נושא באחריות, מסוגל לגרום לא רק להצלחות כי אם גם לכשלונות מסוכנים מאד, הגורמים בחלה כארץ ובעולם. למרות סגולותיו הרבות הוכיח בן-גוריון-במיוחד בשנים האחרונות, כי התעייף כחו-צאה מהשנים מלאות העומס שעברו עליו. עייפות זו מורגשת היטב כפסגום מיותר ומזיק... עייפות זו מונעת גם נמישות נחוזה אשר תאפשר בין השאר גישה לרי-ברצית והעשית למען הסדר שלום בין ה-עולם הערבי וישראל... שנאנתו העיוורת (של בן-גוריון) לעולם הערבי והישיבי-המיכיתל המהולטל במדיניות האימפריאלי-אסיה ואפריקה המשתחררות, מכיאות להתי-פתחויות מראונות...

דוד בן-גוריון נילה כי הוא עייף. למרות שיכחיש זאת והואיל ורובו של הציבור

אהובה דגנית

הישראלית התעייף מדוד בן-גוריון. הניע המועד שיפנה את מקומו לרוח רענה יותר. ישראל אלכסנדר ואן דייק, רמת-חן

... כדי לדעת עד מה רב הוא שאפי-הנלות של ראש ממשלתנו אצטט כאן אה-בריו של ביני בריו מלוויזיה (העולם הזה 1044): "אני נר בבית ויודע שבניתי. אני עובד בסדנא שהקיסומי במירדי. אי-אני פוחר. זהו האושר הגדול ביותר ש-אדם יכול לחוש בו - להיות שותף ל-אליהם בבריאה". אתם חושבים שאדם כזה יחזור לשרה-בוקר?

יצחק הלל, ירושלים

מסמך מזועזע

יומנה של אהובה (העולם הזה 1125), הרי-וזה עבודה מסמך מזועזע של החברה הישי-ראלית כולה. לדעתי איאפשר לעבור אל-סדר היום לאחר קריאת יומן זה כמחשבה כי כותבת היומן מרצה פסקידון של חברה שלמה. רק המקרה בלבד הותיר אותי בבית המיב ונת ברפתיהו בעוד שאהובה ככלה את ימיה ליילותיה בכלא לח כחתיר...

אריאנה דוידוב, רמת-חן

עשיתם שירות רב לאהובה. מהיומן שפיר-כפתם מתקבל הרושם כי היא נערת-זוהר שאינה יודעת מה לעשות עם עצמה. ההיפך הוא הנכון: אהובה היה כל ימי חייה בת-נאים קשים. והיא התדרדרה לתהום מחוסר-מוצא. מרוע אינכם מכיאים אמילו תמונה אחת של אהובה ללא איפור או כחל וישקף-שרה לייבסון, ירושלים

הרושם שהתעורר בליבה של הקוראת

פחד בחדרי המורים

עשרים אלף מורים משועבדים לאיש אחד - שלום לוי

כסף לשלם לכולם ביום אחד, ובלוי פיגורים. באמת יפה מאד. מגיעה לו אפילו ריבית מהממשלה על ההלחאה שהוא מלחה לה, עד שיהיה לה כסף להחזיר לו תמורת המשכורת. ואת המשכורת, כך אפשר היה להגות, ישלם לי בשלמותה.

תחת זאת, מסתבר, ניכה ממנה מסד את התשלומים השונים, שפירושם ניתן על תלוש צהוב, נושא חותמת הבנק. "קודם כל - מס אחיד להסתדרות. אני בכלל לא רצייתי להיות חברת ההסתדרות. אבי היה רביוניסט, אתי נפצע באצ"ל. אני הייתי חברת בית"ר, ואם כבר לשלם לאינו שהיא הסתדרות - או להסתדרות העובדים הלאומיים. אבל משהו שאל אותי הוריו, ודי! עד שבכלל הבנתי בשביל מה הוריו לי, כבר עברו כמה חודשים. ביקשתי מהמנהל שלנו עצה כיצד לקבל את כספי חורה, או לכל הפחות להפסיק את הניכויים להבא. הו, הביבתי, ענה לי, זה כבר מאוחר מדי, תצטרכי עכשיו לפנות ללשכת-המס של ההסתדרות ולהתרוצץ בעשרים מקומות. למה לך? "שאלתי את חברותי המורות, באחת ההפסקות בהדרה-המורים, מה עלי לעשות כדי לבטל את חברותי-מאונס בהסתדרות. לא כדאי לך כל העסק, יעצו לי כמעט פה-אחד. זה, רק יגרום לך צרות. את צריכה להגיש הצהרה בשבועה, וכבר תיכנסי לרשימה השחורה! לא רציני עניינים, ויתרתי."

מה ביחס לניכויים האחרים?

"ביטוח - מילא. שאהיה מבוססת. אם כי הייתי רוצה שלפחות תהיה להם האדיבות המינימלית לשאול אותי אם אני רוצה להיות מבוססת."

★ ★ ★

אימים בחדר המנהל

ניכוי שחרית יותר מכל את דמה של המורה הצעירה, לידת ירושלים, היה הניכוי עבור הד החינוך. "כמו שהוא מגיע אלי, ארוז יפה, אני זורקת אותו לפח האשפה במטבח שלנו. לא עניין אותי מעולם, לא מעניין אותי, ואני מתארת לי שלא יעניין אותי גם להבא. ובשביל התענוג המפוקפק הזה, לוקחים ממני 18 לירות לשנה. על ביטול ניכוי זה החליטה נחמה, לפני כשנתיים, להילחם. תחילה נועצה בחבריה להוראה. "אין לך מה לנסות אפילו, הזהירו אותה, את הד החינוך תמשיכי לקבל - או שלא תהיי מורה יותר. את רוצה לפגוע בציפור הנפש של מרכז המורים?" היא פנתה לועדי-המורים בבית-ספרה, שהוא תא של ההסתדרות המורים, המוציאה לאור את השבועון. "לא בא בחשבון", השיב לה מזכיר הועד, "כל חבר ההסתדרות המורים חייב לחתום על הד החינוך."

"אבל הוא לא מעניין! השיבה.

"זה לא חשוב."

"אבל אני זקוקה לכסף, ניסתה שוב.

"גם ההסתדרות המורים."

"אפנה למשרה ואגיד שגוזלים ממני כסף."

"טוב, אם זה מה שאת רוצה. אעביר את בקשתך להסתדרות המורים. אבל זכרי - דמך בראשך."

כעבור שבוע הוזמנה לשיחה בחדרו של המנהל. היה נוכח שם אדם שהציג את עצמו כנציג ההסתדרות המורים. "אני רוצה שתביני את משמעות צעדך, פתח האיש, פירושן של דבר שאת מוציאה את עצמך מכלל המחנה של ציבור המורים בישראל. אם תבטלי את מינויך על הד החינוך, תוצאי מן ההסתדרות ולא תוכלי לקבל מאתנו כל הגנה מקצועית או אחרת. כל מפקח יוכל לעשות בך מה שהוא רוצה; משרד החינוך יוכל לפטר אותך - ואנחנו לא ננקוף אצבע למענך. זכרי - תשלמי מחיר גבוה מאד בשביל התנכרותך לצרכי הציבור המאורגן של המורים. זה יעלה לך הרבה יותר מלירה וחצי לחודש. זה יעלה לך בקריירה שלך כמורה וכמתנחת בישראל."

נחמה ויתרה. ממש נבהלת. השבתי שנקלעתי בסעות לתוך הסרט חופי הכרז, או שנפלתי טרף לכנופיה משיקאגו. יצאתי מאותה פגישה משוכנעת לחלוטין שאותו אדם מסוגל בהחלט לזרוק אותי לכלבים, אם רק אעזי להפיר את מרות ההסתדרות המורים."

★ ★ ★

הכסף בא מהועד-הפועל

מי בני לדעת זאת, נגעה נחמה בנכס צאן ברזל של ההסתדרות המורים בישראל. כי הד החינוך חיוני להסתדרות המורים משתי סיבות: כספיות ושלטוניות. את הסיבה הכספית הסביר שלום לוי, מזכיר הכללי של ההסתדרות המורים: "המינוי על הד החינוך הוא המס האירגוני היחיד שכל חברי ההסתדרותנו משלמים, ללא יוצא מן הכלל. אם חבר לא ישלם עבור המינוי - הרי שאינו משלם שום-דבר להסתדרות המורים." זאת היא אמת חלקית. נכון הוא שמינוי-החובה על הד החינוך הוא אחד ממקורות ההכנסה של ההסתדרות המורים. אולם אין זה התשלום האירגוני היחיד שחבר ההסתדרות

חמה ברגר נטלה את המעטפה. בפנים היתה המחאה על סך 159.090 ל"י, משכורת חודש מרס. היא העיפה מבט הסוף בתלושי התשלום שהיו מצורפים להמחאה, מעכה אותם לכדור, וכשהיא מסננת גידוף בין שיניה השליכה את הגיירות המעוכים אל תוך סל האשפה. הקללה לא הלמה מורה של בית-ספר יסודי. אולם היא היתה טבעית מאד לעובד המרגיש כי גגול חלק משכרו.

מה היה כתוב באותן פתקאות? הארוך מבין שלושת התלושים הוכנס למעטפה על-ידי המעביד: משרד-החינוך. עליו צויין כי ברגר נחמה, עובדת המדינה בדרגת מ.א. 6, קיבלה משכורת בסך 191.700 ל"י. מסי-הכנסה נטל לעצמו 16.400 ל"י. חלקו של הביטוח הלאומי: 2.700 ל"י. "סך הכל משתלם נטו", לדברי הפתק: 172.600 ל"י. בין סכום זה, לבין הסכום שהיה כתוב על המחאה, היה הפרש של 13.510 ל"י. לאן הלך הכסף?

הוא נשר, פשוטו כמשמעו, בדרכו ממשרד-החינוך למוזכרות של אותו בית-ספר יסודי בירושלים, בו עובדת המורה הצעירה. מה בדיוק קרה איתו - זאת הסבירו שני הפתקים הנוספים שהיו במעטפה: 9.700 ל"י מס אחיד להסתדרות העובדים (כולל 950 פרוטות על תוספת היוקר; 150 פרוטות לקרן הבנין של ההסתדרות, להקמת הועד הפועל; 10 פרוטות לבית-אבות של ההסתדרות). 2.310 ל"י נוספות הלכו לביטוח במסגרת ההסתדרות המורים; לירה-יוחצי נוכו כדמי מינוי על שבועון ההסתדרות המורים הד החינוך.

אכן, היה הסבר לכל פרוטה. מדוע, אם כן, רגזה נחמה? תחילה מיאנה לדבר. רק לאחר שהובטח כי "נתן לה שם בדוי, התפרצה: "זה פשוט שוד מאורגן. מסי-הכנסה וביטוח לאומי - מילא. אין ברירה. אני צריכה לשלם כמו כל אורת אחר במדינה. אבל כל יתר התשלומים - באיזו רשות מורידים לי אותם?"

★ ★ ★

חברת-הסתדרות מאונס

האם ניפתה לדרוש את החזרתם, אם נוכו ללא הסכמתה? "ניסיתי!" גיחכה, "איזו תמימות! כשרק התקבלתי כמורה, לפני ארבע שנים, הייתי ירוקה לגמרי. בדיוק גמרת את הצבא ויצאתי מן הסמינר. בסוף החודש קיבלתי את המשכורת. לא בציק של הממשלה, אלא של מסד, הבנק של ההסתדרות המורים. הסבירו לי אחרי-כך שהבנק משלם את משכורת המורים, מפני שלממשלה אין מספיק

השליש והנשלפת הם שלום לוי (למעלה), המזכיר הכללי של ההסתדרות המורים, ומורה צעירה זו, המלמדת בבית-הספר המשותף של תלמידי-ישראל ועורגות בדרום. שוט מורה אינה יכולה להתקומם.

זו משלם. אם הוא חבר הסתדרות העובדים הכללית, או כל הסתדרות עובדים אחרת, הרי שתלך מן המס האחיד המנוכה ממשכורתו החודשית מחוזה במרוכז להסתדרות המורים. בדרך השנייה האחרון שהוגש על-ידי שלום לויין לועידת המורים, צויין על-ידי: „גיהלנו משאומתן עם גזברות הועדה הפועל להעמיד את תקציב הסתדרות המורים לא על הקצבה של הועדה הפועל, אלא על אחוז מסויים ממסי המורים. לאחר משאומתן רב, שלקחו בו חלק חברים אחדים של ועדת הכספים, ובצורתו של החבר שלום לויין, סוכם שהסתדרות המורים תקבל 15.6% מהמס האחיד שמשלמים המורים, הן באופן מאורגן על-ידי מסד, והן כפרטים על-ידי לשכות המס. מורים, שאינם משלמים מס ארגון לכל הסתדרות עובדים שהיא, מחוייבים לשלם מס חבר — עד גובה של שש ל"י לחודש להסתדרות המורים.

כלומר, אם לחזור למורה נחמה ברגר, שנוסף ללירה וחצי ששילמה במרס עבור מינוי על הד החינוך, החזירה ההסתדרות הכללית להסתדרות המורים קצת מעל ללירה וחצי מתוך המס האחיד ששילמה אותה מורה, כמס אירגון להסתדרות המורים. הפיקציה בולטת עוד יותר במאזן הסתדרות המורים לשנת 1957. ההכנסות מהועד הפועל הסתכמו ביותר מ-306 אלף ל"י, ואילו השתתפותו של הד החינוך בתקציב הסתדרות המורים אינו מגיע אלא ל-5000 ל"י. הסתדרות המורים אף נמצאה כמבצ המאושר, שבאותה שנת תקציב הגיע עודף ההכנסות על ההוצאות ליותר מ-19 אלף ל"י.

כלומר: מבחינה כספית גרידא, יכלה לחתר בקל על ההכנסות מהד החינוך. **★ ★ ★**

מכשיר שלפון
סיבה השניה לקיום הד החינוך חשובה הרבה יותר מן הסיבה הכספית. הגליון הממוצע של שבועון זה, החתיק ביותר בארץ (33 שנים), מכיל מאמרים כמו: כיתות הומוגניות למחוננים; מכשירי עזר להוראת הגיאוגרפיה הפיזית; הארות בתולדות ישראל בתקופת המקרא; החינוך התיכון באנגליה; קשתו של אהרן אמיר. הוא גם מדפיס מכתבים למערכת, מודעות אבל ורשימות יובל, כתבות ריימנס למפעלים אשר מרכזי המורים חפץ ביקרם, והעיקר: והמאמר הראשי, במדור הדי השבוע.

מכל החומר המגוון הזה, יכול היה המורה להשכיל וללמוד — אילו נכתב והוגש בצורה מעניינת, ההולמת את הרמה העתונאית של 1959. אולם מדי פעם מסתבר כי לא החומר החינוכי הוא העיקר שלמענו מוציאים את הד החינוך. במשך השנה האחרונה,

אספת היסוד של הסתדרות המורים
וכוונתם אלול תרשי"ג

ההתחלה
של הסתדרות המורים, ב'1903. צילום זה, התלוי בחדרו של שלום לויין, בועדה הפועל, מראה את מייסדי ארגון המורים, שהוא האיגוד המקצועי הראשון שנוסד בארץ. בין המייסדים הראשונים, היה מנחם מנדל אוסישקין.

גיתנו כמה הזדמנויות לעורכי השבועון להוכיח מהו העיקר: לשמש מכשיר בידי שלטי הסתדרות המורים לשמור על שליטתם. במקרה זה: המזכיר הכללי, שלום לויין. לשלום לויין זכות מיוחדת בכל הנוגע לדד החינוך. כי למרות שהעורך הרשמי, המקבל תצי משכורת מהסתדרות המורים, הוא מורה מסא"י טוב המלמד בכפר הירוק, אחד פסח רודניק, הרי שהעורך המעשי, בענייני מדיניות גבוהה, הוא המזכיר הכללי. לויין: „אני קובע את תוכן המאמר הכללי. רודניק נכנס אלי פעם בשבוע (אחד 256, בקומה השניה של בנין הועד הפועל בתל-אביב) ואני אומר לו מה צריך לכתוב. כמובן שישנם לפעמים הבדלים, בין מה שאני אומר לבין מה שמופיע בדפוס. אבל אלה הבדלים הנובעים מתוך תפיסה ספרותית, לא מהותית. לא. אין לאף חבר אחר של מרכז המורים — או של כל גוף אחר בהסתדרות המורים — הזכות להכתוב מאמרים לדד החינוך. כל מי שרוצה יכול לשלוח מכתב למערכת, או להגיש מאמר חתום בשמו. אבל לקביעת עמדה רשמית, יש רק דף אחד בעתון — והוא שייך ל"י“

עד כמה חשובה זכות זו, ייעד הקטע הבא מתוך הד החינוך (13.11.58):
את דבריו (בפני מרכז המורים) טיים החבר שלום לויין בהבעת הערכה חיובית ביותר לדד החינוך, אשר שיקף את הלך-הרוחות בציבור המורים בשעת המערכה, ומילא בה תפקיד מחנך ומעודד. בדד החינוך פעם הדופק החי של המאורעות האחרונים ותגובתו להסתלשותם היתה מהירה, הגיונית ומאלפת.
שלום לויין, העורך מאחורי הקלעים, היה בתדאי גאה מאד לשמע תשבחות חברו, המזכיר הכללי שלום לויין. **★ ★ ★**

„רא שיטת כלייכוד!“
יהו האיש אשר יכול לדבר בבטחון כזה? שלום לויין, שנולד לפני 42 שנה בעיירה על גבול פולין-רוסיה, הוא גבר מוצק, תכליתי, שהתחיל בהוראה לפני 22 שנה. במשך 16 שנה לימד בדגניה, בכפר-ההושע, בירושלים, הספיק לזכות (ב'1954) בתואר

מוסמך האוניברסיטה העברית במדעי-הרוח (היסטוריה, תנ"ך, ספרות, עברית). לפני שש שנים עזב את קתדרת המורה כדי לשבת מאחורי שלחן העסקן. כיום, נוהגים עלונים מסויימים לכתוב אחרי שמי שליטה הכליכוד של הסתדרות המורים. זוהי מחמאה קצת מוגזמת.

יסוד הבנין, שבראשו יושב לויין, הוא ועידת הסתדרות המורים. לועידה האחרונה, הועידה ה-20, נבחרו 201 נציגים ברחבי הארץ. הועידה בחרה במועצה בת 109 חברים, המועצה בחרה מרכז של 37 חברים ואת המזכיר הכללי. המרכז בחר מתוכו הנהלה של תשעה חברים, אליה צורף אוטומטית המזכיר הכללי. הנהלה מתכנסת אחת לשבוע. בין ישיבה לישיבה — ובתוך הישיבות עצמן — הבוס הגדול הוא שלום לויין. האם היה רוצה לחזור ולהיות מורה? השיב לויין בגליון-לב: „לפעמים. אבל אם באמת אשוב — אינני יודע. נכנסתי לתפקידי במזל מיוחד: השגנו הישגים שלא חלמנו עליהם עד אז בהסתדרות המורים — שינוי בדירוג המורים, הצמדת משכורתנו לזו של האקדמאים, תוספת הגונה מאד לשכר. אבל שני פקדו אותנו משרים קשים, ואנו עכשיו באמצע של מערכה. הייתי שמח אילו יכולתי למסור את הפיקוד למישהו אחר — אבל אין אחר.“

מבחינה חומרית, אין תפקידו של המזכיר הכללי מקור לרחחה כספית. לויין, הידוע בשל צניעותו ויושרו האישי, מקבל אמנם את השכר הגבוה ביותר שבין המורים — כאילו היה מנהל בית-ספר של 16 כיתות. אולם אין הוא מרשה לעצמו לעסוק בכל עבודה צדדית. „לא רוצה שינגנו אחרי.“

מה בכל זאת מושך אותו בעסקנות? „יש בזה קסם. לפעמים מחברר שזה הבל — אבל הקסם נשאר. יש סיפור מפורסם של ר' נחמן מברסלאו, שאמר כי יציר העוול משול לאדם שרץ ומתחזק את ידו קפוצה. רצים אחריו וחושבים — מי יודע מה הוא מתחזק בידו. לבסוף, כשמשיגים אותו והוא פותח את ידו, רואים שאין בה ולא כלום. כך גם עם העסקנות הציבורית. כשמסתכלים בה היטב, רואים שאין בה כלום. אבל מה לעשות? לכל אדם יש דבר היקר לו. הוא יודע שזה לא כלום — אבל בכל זאת זה יקר לו.“ **★ ★ ★**

פזחן האישיות
פזר להבין בנקל את טעמו המשכר של יין העסקנות. האדם העומד בראש 20 אלף מורים הוא אדם חשוב מאד בחיי המדינה. בציבור המורים — הינו למעשה כלי-יכול. מספיק לדפדף בדד החינוך, כדי לראות אינו חשיבות מייחס בטאון המורים לשלום לויין. בפרק אחד בלבד, הדן בענייני ייצוג הסתדרות המורים, מוזכר שמו של שלום לויין שמונה פעמים. כל פעם — כחבר ועדה אחרת. „ממש פולחן האישיות“, העיר אחד מחברי מרכז המורים — שביקש להישאר בעילום שם.

הערתו נבעה מתוך קריאת קטעים כמו זה שהופיע בדד החינוך (7.8.58): „הכנסת מביע רחשי תודה למרכז המורים על מאבקו הנמרץ לסידור גמלאות הסנידה למורים הוותיקים, ומצייין לשבח את עמדתו המכובדת והתקיפה של החבר שלום לויין, המזכיר הכללי של הסתדרות המורים, שנלחם ללא רתיעה לזכויות הוותיקים ולקיומם ההוגן, והגיע להישגים ניכרים וחשובים.“

בקין, לפני שנתיים, נערכה ועידה בינלאומית של מורים בפרנקפורט. המשלחת הישראלית הצהירה הצהרה רבת-רושם, על השתתפותה של המשלחת יהודית בוועידה הנערכת בגרמניה, למרות שיש לעם היהודי חשבון עם העם הגרמני. ההצהרה זכתה למקום נכבד בעתונות המקומית. כאשר הגיע תורו של הד החינוך לדווח על הועידה, היו טוריו מלאים ממה שאמר הח' שלום לויין, וממה שעשה הח' שלום לויין. רק כעבור שבועות אחדים, אחרי שנתקבלה הערה על כך, מצא בטאון המורים מקום לכתבות על העניינים המקצועיים שנידונו באותה ועידה.

קשה לקבוע מי מעצב את מי — שלום לויין את המשטר שבתוך הסתדרות המורים, או שהמשטר הקיים בהסתדרות המורים מאפשר לשלום לויין לנהוג כמינהגו. מכל מקום, יורר בקרב שתי רבבות המורים בישראל שלטון אוטוקראטי מובהק — מוחלט, בלתי מוגבל. עצמאותו של המורה, כיסוד שעליו בנויה ההסתדרות הגדולה, היא תיאורטית בלבד. ושוב מספר הד החינוך (3.7.58) דוגמה מאלפת:

„משרד החינוך מסתף בוועדותיו מורים ומנהלים. אך דוקא בעובדה זו יש הורדת מרכז של צבור המורים, כצבור מאורגן בעל עמדה ואחריות. מנהל או מורה, המשתתף אישיות בוועדה, חסר כל זיקה לצבור. הוא מוזמן אישית ואינו מבטא אלא את דעתו, אף לא יביא איש בסוד דעותיו ובסוד הדיונים... האם לא ברור, כי שיקול-דעת משותף עם נציגי המורים, בכל השאלות העומדות על הפרק בחינוך, הוא תנאי חשוב ליצירת האוירה הנחוצה לפתרון בעיות החינוך?... בכל מקרה חשוב שהנציג ידע ברורות — מי שולחן ואת מי מייצג.“

כלומר: המוסדות הם הגורם המכריע. המורה יכול להיות בעל-ערוך כלשהו, רק אם קיבל את הכשר המרכז (ליטר דיוק: המזכיר הכללי) הכליכוד. **★ ★ ★**

השכיחה הראשונה
תחלתה של הסתדרות המורים היא מן המפוארות ביותר. היא נוסדה ב'1903 — האיגוד המקצועי הראשון בארץ — אף קדמה ב'17 שנה להסתדרות הכללית. בחדרו של לויין תלוי צילום גדול של המייסדים, ביניהם מנחם מנדל אוסישקין, אשר בא ארצה כדי לארגן את הישוב. הוא לא הצליח במשימתו הרחבה, אולם זכה בכל זאת לראות את ייסוד ארגון המורים העבריים.

ימיה הראשונים של הסתדרות היו ימי מאבק יסודי: להנחיל את החינוך העברי. היא עשתה את הכל: מינתה מורים, קבעה את תוכנית הלימודים, ערכה בחינות למורים, מינתה מנהלים בבתי-ספר. בהיותה בת עשר בלבד, ארגנה שביתת-מורים שיועצה את הארץ. בתי-הספר בארץ היו אז ברשות חברות צדקה שונות, שנוסדו בחוץ-לארץ, התיקו ככספן את מוסדות החינוך של הישוב העברי. היתה אגודת אליאנס הצרפתית, אגודת אחים האנגלית, אגודת עזרה הגרמנית, חובבי ציון הרוסית. כל אגודה לימדה בשפתה שלה. המורים, שזה עתה מצאו גב בהסתדרותם החדשה, דרשו כי שפת ההוראה היתה השפה העברית. כלומר: לא רק ללמד עברית כאחד המקצועות, אלא ללמד את כל המקצועות בעברית. אותה שכיחה היתה אחת מאבני הדרך הגאות בתולדות ההסתדרות. הסתדרות המורים היתה גם אחד המו"לים הראשונים בספריות בעברית; במלחמה לעבודה עברית השתתפו חבריה במשמרות של פועלים במקומות עבודה. כאשר תיכננה משלחת המנדט להגביל את מספר הכיתות של בית-הספר היסודי לשש, כפי שהיה נהוג אז בחינוך הערבי, התנגדה הסתדרות המורים להתות הראש של בית-הספר. את פעלה הרב עשתה הסתדרות המורים כגוף עצמאי. רק ב'1950 הצטרפה אל הסתדרות העובדים הכללית. הויכוח על ההצטרפות נמשך 20 שנה, עד שנמצא רוב בעד ההצטרפות. לאות מחאה פרשו המורים הדתיים (כרבע מכלל המורים) מן הסתדרות. כעבור שנה התחרטו, חזרו להסתדרות המורים, מבלי שהיו חברים בהסתדרות הכללית. יחד עם מורי הצ"ח וחרות, מהמים הדתיים כשליש מחברי הסתדרות המורים, מבלי להיות חברי הסתדרות הכללית.

כיום מאורגנים בהסתדרות המורים, לפי נתונייה שלה, 14 אלף מורים יסודיים, 2500 נגנים, 2000 מקהלי חינוך, 500 פנסיונרים, 400 מורי סמינרים, 1000 מורי בתי-ספר מקצועיים ותקלאיים ומספר לא ידוע (אך קטן) של מורים תיכוניים. **★ ★ ★**

מעמד נחות
יד קרה, כי ארגון שנראה עד לפני שנים אחדות כהתגלמות כל התופעות החיוביות של מאבק מקצועי ולאומי, לובש עתה צורה רונית, ושרבים מחבריו רואים את עצמם אנוסים להיות כזו? יותר מאשר להיות כזו? נעוצה הסיבה בשני התנאים החיצוניים שבהם פועלת הסתדרות המורים. הסתדרות זו שוב אינה צריכה לנהל מאבקי-איתנים נגד הממשלה, כדי להשיג מטרות מקצועיות ולאומיות, להיפך: מרכז הסתדרות המורים רואה כתפקיד ראשון במעלה את הצורך לחנך ולנאום המורים לצייתנות למשטר. כדי להישמע ל„צאי הארמה“ השונים,

העם אדם ואפסו עוד

ההיסטוריה היא ספר חתום בשבע חות' מות' טען פאוסט של גטה... מה שנקרא בפניכם רוח-הזמנים, אינה אלא רוחם של כותבי-ההיסטוריה עצמם, בה משתקפים הזמ' נימ כמו בראי'.

לרוע המזל, לא הספיק גטה להכיר את דויד בן-גוריון. אחרת היה מוצא בו את ההוכחה הסופית לטענתו. כי כאשר נתפרסמה השבוע ההקדמה שכתב דויד בן-גוריון לספר תולדות מלחמת הקוממיות, העומד להופיע לקראת יום-העצמאות, נשתבר כי כל ההיס' טוריה העברית 50 השנים האחרונות אינה אלא ההיסטוריה של דויד בן-גוריון.

בן-גוריון לא הסתפק בשיפוח פולחן' האישיות-של-עצמו, בספר שיפועי בהוצאה הרשמית של צה"ל לזכר מעלליהם של גיבורי רי תש"ח. הוא גם קבע, בצורה שאינה משתמעת לשת"פנים, כי מאז ראשית המאה ועד היום הזה לא טעה מעולם. לצורך זה מילא את ההקדמה בעשרות ציטטות מייגעות משל עצמו - מגיל 18 עד גיל 72. הדרך למדינת ישראל היתה רצופת נאומים של דויד בן-גוריון.

בדי ז'בוטינסקי וארלוזורוב. בהר-בה עניינים מגלה בן-גוריון לפחות חוכמה' שלאחר-מעשה, מכניס במאוחר כוונה למע' שיו שלא היתה לו בשעת מעשה. אולם בשני עניינים עיקריים אין בן ה-72 חכם יותר מן ה-18: הוא אינו מבין את מהותו של האימפריאליזם הבריטי בארץ-ישראל ואי-נו מבין את מהות התנועה הלאומית הער' בית. הליקוי הראשון גרם ממילא לאי-הבנת חשיבותה של מלחמת המחתרת הפורשת, שלוחמה נמסרו על-ידו לשלטון הבריטי, הליקוי השני גרם לאי-הבנת הסיכסוך ההיס' טורי בין שני העמים שהוא עצמו עשה כה הרבה להחרתו.

אין ביג'י שוכח את חשבונותיו. בין השאר:

אין שמו של זאב ז'בוטינסקי מוזכר אף פעם אחת בתיאור כל התקופה מראשית תה ועד סוף מלחמת-העולם השנייה. (הגדר' דים העבריים במלחמת-העולם הראשונה, ש' חוקמו ביוזמת ז'בוטינסקי, צעים בתיאור כאילו בעצמם. ההעפלה, שהחלה בפקודת ז'בוטינסקי בסוף שנות השלושים, מתוארת כהמצאת ההגנה.)

חיים ארלוזורוב, בעל המוח המדיני הגאוני, נזכר רק דרך אגב ובלעג. ביג'י מתעלם בכלל מן האוריינטציה המהפכנית של ארלוזורוב על התנועה הלאומית הערבית, מזכיר את הצעתו הסודית של ארלוזורוב להקים בארץ (בשנת 1933) דיקטטורה ער' רית. (מלגלג ביג'י: "ארלוזורוב לא הס' ביר... כיצד נתפס את השלטון. האם נגי רש בכוח את האנגלים?")

למרות טענותיו המתחסדות כי תמיד רצה בשותפות עם הערבים, מוזקרת רוחו האמרי תית של ביג'י, בכל התקופות, בבואו לפאר את גירוש הערבים מן המשק העברי ויצירת עקרון "העבודה העברית", שפירושו היה תהום בין שני העמים. "ויש לציין כי מעשיר האיבה והתקפות הערבים מומן למן, מראשית השוב ועד מלחמת-הקוממיות, ועד ככלל, עורו אולי יותר מכל הסברות עיר' גיות לנצחון תפיסה עקרונית זו." במלים אחרות: המלחמה בין הערבים והיהודים היתה תופעה חיובית.

כדרך הגאונים. בגיל 72 אין אדם לומד תורה חדשה. הסקירה של ביג'י מד' גישה שאין לו גם כל כוונה כוונת-האיש העומד עתה בראש מדינה יהודית, בעלת כושר עצום לעיצוב פני המרחב, עדיין רואה את עצמו כפי שהיה כנער בן 18. בצומ שליש, כדרך הגאונים, הוא מתאר את עצמו כמדומת אידאליזם זה, "שנאלק, בצאתו לחרוש עם חבריו בשדמות הגליל, לפני יותר מחמשים שנה, לשאת רובה על השכם וגם לעמוד על המשמר בלילות בכפר עברי בודד ונתקף."

ש. ב.

בני חורי

איש לא אהב את נאביל חורי הצעיר (25), מלבד בנות עכו וכפריאסיף, מתן לקח כסף ותכשיטים ממורת המסתתרת-נשואין שלא קויי' מו. הוא נחשב לצעיר פוחז, ריקני והרפת' קני. לעומת זאת אהבו הכל את אחיו הצעיר, עוסאמה, נער שקט, נעים וצנוע.

כאשר נידונו השבוע האחים לעונש-מאסר בעון ריגול, פרץ עוסאמה בבכי מר. הקהל הערבי באולם ככה יחד עמו. איש לא ככה

מוכנה הסתדרות המורים אף לחתר על דרישות מקצועיות לא מעטות. לצורך זה, כמעט כל האמצעים - כלפי פנים - כשרים.

"צחים" אלה, הנקבעים על נוחיותו של המשטר השולט במדינה, מתבטאים בשררה של תופעות הרטניות בכל הנוגע לחינוך. מעמדו של המורה, אשר בידי מופקד התפקיד החינוכי של עיצוב פני הורות הבאים, הינו מן הנחותים במדינה. משכורתו היא אחת הנמוכות ביותר - כה נמוכה שמורה אינו יכול להתקיים ממנה. אם רצונו לקיים משפחה וילדים, חייב הוא לעבוד בפרך, במתן שיעורים פרטיים, אחרי עבודתו הרגילה. זאת גם הסיבה שאחוז עצום מבין מורי החינוך היסודי מורכב מצעירות, אשר מקצוע ההוראה משמש להן תעסוקת-מעבר עד לנושאי או הלידה הראשונה. הן מסתפקות בשכר הירוד ובתנאי העבודה הקשים במיוחד, כי מקצוע זה נראה מכובד יותר בחברה, מאשר פקידה או מטפלת. עובדה זו הטיעה את חותמה על כלל ציבור המורים, שהוא כיום ציבור נכנע ומבולבל, שאינו יודע מה זכויותיו ומה כוחו. המורה הממוצע יודע כי מרכז המורים הוא המוסד השולט על חינו המקצועיים. העובדה היסודית, שמשכורתו מגיעה אליו מבנק מסד ולא מן הממשלה, מטיביעה את חותמה על כל יחסו של המורה אל הסתדרותו. ועל כן, כאשר מחליטה הסתדרות זו להתלהב כלשהי על חשבון המורה, אין למורה כל אפשרות מעשית להתנגד לה. מרכז המורים יכול (ולא פעם אף עשה כך) להחליט, כי כל מורה חייב לנדב כך וכך ימים או לירות למען מטרה נעלה זו או אחרת. הכסף מנוכה אוטומטית ממשכורתו על-ידי מסד; השימוש בימיו "המנודבים" נקבע על-ידי הסתדרות המורים על פי צו. ינסה מורה להתנגד - הוא מוקע מיד כפופרץ-גדר, כמתבולל, כאיב מעמדה-המורים. הסכנה: גידוי ושלילת הגנה מקצועית. המורה הצעירה, הרואה בהוראה בעיקר מקור לכיסוי הוצאותיה האישיות ולא דרך-חיים, אינה חושבת שכדאי ללחום על פגיעות אלה.

***

"הסברה" ומורו

אחת מיושבות מרכז הסתדרות-המורים, ציטט שלום לויך את שאלתו המתפעלת של אחד ממתנגדיו: "איך ארגונם 18 אלף מורים בצורה כה נפלאה, שכולם עמדו מאחוריהם כקיר-ברזל?" הסברו הגאה של המזכיר הכללי: הודות לשיטות ההסברה היעילות של הסתדרות המורים.

אפשר אמנם לקרוא לזאת הסברה. אחרים קראו לזה בשמות פחות פיוטיים: לחץ, הפחדה, איומים, חרם. לויך עצמו הצהיר בתוקף: "אני יכול להעיד, שלפחות בשלוש השנים שאני יושב פה, לא הפעלנו שום לחץ על חבר. אני יכול לתאר לעצמי שאדם שאינו מקבל את מרותנו מביטים עליו חבריו לעבודה בתוך המורים בעין לא יפה. על כל פנים, אם קינם לחץ כזה, הרי זה בלי השראה מגבוה. צריך להבין, כי הדרך הותק מביט על הסתדרות-המורים ביחס של תוקרה. הוא יודע כי זקפנו את קומתו של המורה העברי. הוא זוכר מסד זה להסתדרות המורים. ועל כן ישנם כאלה התוקפים כל מי שרמים ראש נגד הסתדרות המורים."

דוגמתה של נחמה ברגר מבירה מה פירושו של לחץ זה, אשר המזכיר הכללי אינו מבחיש את קיומו. נחמה, ועשרות מורים אחרים שרואיניו לצורך כתיבה זו, התמרמרו נגד שיטות "הסברה". כל פעם שביקשו לצאת מן התלם שנבקע להם על-ידי המרכז, ריחף נגד ענייניהם האיום של שלילת פרנסתם. הפחד מפני אבדן העבודה הוא כה מוחשי, שאף לא אחד ממורים אלה לא היה מוכן לדבר, בטרם הובטח לו כי שמו לא יבוא לדיעת הסתדרות המורים. הוא לא חשש מפני האפשרות ששמו יודע למעביר, כי אם להסתדרותו שלו, אשר צריכה להגן עליו.

ולא רק מורים מן השורה. היו גם חברי מרכז המורים במועצת הסתדרות המורים שהעלו את אותה הבקשה. "אני לא רוצה עניינים עם שלום לויך" הודה גלויות אחד מצירי האופוזיציה במועצה, שהודה מיד כי עמדה זו מנוגדת לשיעורים הרמים שהוא נותן לתלמידיו על אורחות וזכויות האזרח. "אבל מה לעשות?" התנצל. "זאת היא המציאות. הייתי מורה כל חיי, אני רוצה להמשיך את הקריירה שלי בשלחה."

במה טמון כוחו של המרכז? במה שלטתו על המורים - שליטה שמגיעה למימדים כאלה שאנשים מבוגרים, תרבותיים, בעלי חוש אורחות תקיף - יהיו שרויים בפחד? ההסבר הפשוט הוא אחת התופעות היסודיות של המשטר השורר במדינה כולה: אין למעשה הפרדה בין המעביד לבין האיגוד המקצועי. הסתדרות המורים ומשרד החינוך נשמעים שניהם לאותם האינטרסים, שניהם נתונים למרות מפא"י, וההשפעה ההדדית של האחד על השני יוצרת קרקע אידאולית לשתוף-פעולה גלוי (לשוכת המורים או הממשלה) וסמוי (לרעת המורים או הממשלה). מהשפעה זו של הסתדרותם על המעביד פוחחים מורים רבים - במקום לשמות. כי כאשר מאיים נציג הסתדרות המורים בסילוק מן הסתדרות, אם המורה יבטל את מילוניו על הד החינוך, חושש אותו מורה כי הסתדרות המורים יכולה לגרום גם לסילוקו מקצוע ההוראה בכלל. מצב דומה קיים אמנם באיגודים מקצועיים אחרים בארץ, אולם שם יש לעובד ברירה - לעזוב את האיגוד ולמצוא עבודה במקום בלתי-מאורגן. ואילו מורה, פתוחה לפניו רק דלת עבודה אחת: במוסד של משרד-החינוך, ומשרד זה נתון תחת השפעתו של מרכז-המורים.

***

הגנה למעביד

משרד החינוך והסתדרות המורים דרים תחת כיפה אחת: שלטון ההסתדרות ומפא"י. ההשפעה ההדדית היא כה חזקה, שלא פעם כונה משרד החינוך סניף של הסתדרות המורים - ולהיפך. אמר על כך שלום לויך: "ברור שלהסתדרות הכללית יש השפעה מכרעת בכל מה שנוגע למדיניות מקצועית - כולל מדיניות מקצועית ביחס למורים, ומשרד החינוך נתון להשפעה זו. אבל זה לא תמיד הולך לגמרי חלק. לנו, הסתדרות המורים, יש השפעה גדולה על משרד החינוך בצדדים גדולים. בדברים קטנים, יש לנו השפעה קטנה. כי אנו חושבים את עצמנו כגוף אחראי, ולא בכל מקרה ומקרה אנו שולפים את נשקנו מגדנו. רק בעניינים עקרוניים חשובים אנו מוכנים ללכת עד הסוף. התנגשויות כמו משרד החינוך? לא הייתי אומר. יש ויכוחים שוטפים על עניינים מקצועיים עם פטורים מורים, בקיעת גובה-פיצויים, בירור טענות של קיפוח". היכן מונחת נאמנותו של שלום לויך - למפלגתו או להסתדרות המורים? השיב הוא: "כמזכיר כללי, העניין החשוב ביותר בעיני הוא עניינה של הסתדרות המורים. אם אחשוב שיש סתירה בין עניינה של הסתדרות המורים לבין עניינה של מפא"י - לא אמשך לשבת כאן. היו אמנם הבדלי גישות. למשל: כאשר מרכז מפא"י הציע להוסיף שתי שעות-עבודה למורים - אבל אני שמח לציין שעלה בידי לשכנע את המפלגה לבטל הצעה זו. אבל ככה, אין בניינו גיגודי אינטרסים. מה שטוב למפא"י, טוב למורים - ולהיפך."

עירוב-תחומים זה - בין הממשלה, הסתדרות העובדים והמפלגה, המתבטא בשיטוש הגבולות בין מעביד לבין נציגי העובדים - נתן להסתדרות המורים בשנים האחרונות צביון מיוחד במינו. בין פועלי אמריקה קיים המושג איגוד החברה, כלומר איגוד פועלים הדואג לאינטרסים של החברה בעלת המפעל, ולא לפועלים המאורגנים בו. כינוי זה, ביחס להסתדרות המורים, הועלה בפי כמה מן הדמויות הידועות ביותר בשטח החינוך בארץ. לזכות הסתדרות-המורים ציינו, כי אין זה איגוד החברה מתוך הימכרות בצע. מדרבנים אותו האינטרסים שנקבעו על-ידי המשטר, והנראים למנהיגיו חשובים יותר מן המאבק על תנאים מקצועיים פרואינים.

כאשר דיווח שלום לויך לפני כתשעה חודשים, למרכז המורים, על סיוע המשאית-מתן עם הממשלה לבקיעת השכר החדש, סיכם את הויכוח: "על דוחקי לדעת, כי עוד ניאבק על השגת תנאי-שכר טובים עד למכסימום האפשרי - אבל הכל במסגרת המשאית-המתן החופשי. לא נוכל ללחץ את מאבקנו באמצעים דרסטיים, כי אילו גם השגנו - בדרך זו - את כניעתה המורה של הממשלה בשטח זה, והיתה אז נגרמת שרשרת תגובות בלתי-רצויות מצד אקדמאים אחרים, כרופאים ומהנדסים" גישה מאד לא מקצועית של מזכיר כללי של הסתדרות-עובדים, המוכן לחתר על תוספת-שכר לאנשי הסתדרותו, מחשש שעובדים במקצועות אחרים ידרשו אף הם תוספת.

המשך הסידרה: המורים הבלתי-מוסמכים - המקר? מרד התיכונים. שיעוריית קרן הפנסיה.

על נאביל, למרות עושו הכבד הרבה יותר. סוכן כפול. בראשית 1957 ביקרו השניים בירדן, לרגל חגי-המולד האורתודוכסי. לנאי ביל היה חסר, כרגיל, כסף. התרופה נמי צאה בדמותו של סוכן-מודיעין ירדני, שמסר לו את כתובתו של סוכן בירושלים היש' ראלית וסוכן שני בעכו. נאביל התיחס לענין בקלות-דעתו ההרפת' קנית הרגילה. במשך ארבעה חודשים עמד במגע עם הסוכנים, אם כי לא נראה שמסר להם אינפורמציה חשובה. אולם באפריל 1957 נוכח לדעת שהוא משחק באש. מכיון שלא היה לו חשק להסתכן, הפסיק את המגע. אחיו, טטונט לרפואה באוניברסיטה העברית, שנגרר אחריו שלא מרצון, הודיע לאביו על הפסקת ההרפתקה.

באותו רגע כבר ידע שרות-הבסתחון על מעשי השניים. ממי? טען סניגורם, אליאס קוסה החיפאי: הסוכן הירדני בירושלים היה גם סוכן ישראלי. השב. לא הכחיש במשפט כי ידע על פעולות בני-חוריו כמעט למן הרגע הראשון.

מדוע לא נאסרו השניים אלא 18 חודש אחרי הפסקת המגע? מדוע ניתן להם לעבור שוב לירדן, בינואר 1958, כמעט שנה אחרי שנודע לשב. שהם היו קשורים במודיעין הירדני? על כך לא השיבו עדי השב. גם

נאשמים נאביל ועוסאמה חורי* מתי אוסרים מרגל?

במשפט. תשובתם הסתמית: היו שיקולים בסחוניים-מקצועיים.

הודאה מנוקדת. ברחוב הערבי רחצה, בשעתו, דעה אחרת. אבי הצעירים, עורך-הדון גאמיל חורי, היה עסקן בעיריית עכו, תמך בדרך כלל בקו המפא"י. אולם אחרי ייסוד החזית הערבית, שנאותה-השלטון, הצ' טרף אליה. בדיקו אז נאסרו הבנים.

טענו פעילי החזית: השנים נאסרו כדי להכריח את האב לפרוש מן החזית (דבר שהאב אמנם עשה באופן הפגנתי, על-ידי משלוח מכתב מזור לממונה על המחוז). לפי השמועה, שקנתה לה מהלכים בכל רחבי הארץ, ביקר נציגי השב. בבית האב, הבטיח לו את שיתורו הבנים תמורת הפרישה. שמועה זו לא היתה כנראה נכונה, כי למרות פרישת האב, העמדו שני בני-חוריו לדין בבית-המשפט המחוזי בחיפה. ההגנה היתה נדונה מראש לכשלוך, כי נאביל כתב אחרי מאסרו וידוי ארוך מאד, בו לא הק' פד רק על הכתיב הנכון, אלא גם ניקד את המלים - דבר שמנע מראש את הטענה שכתב תחת לחץ.

שונה היה מצבו של הבן הצעיר. לא היו נגדו שום הוכחות, מלבד הודאתו במשטרה. טען קוסה: היא נכתבה תחת לחץ, אחרי ס' פול מתאים.

חורי-האב לא התערב במשפט, לא הופיע כסניגור בניו. הוא היה שבור-לב. כאשר קם לקראת סוף המשפט, ביקש רחמים לבנו הצעיר, הופיעו זמעות גם בעיני סקרנים שנודמנו לאולם במקרה. השופטים השופעו כנראה אף הם: הם הקציבו ארבע שנות מאסר לנאביל, שנה וחצי לעוסאמה.

* רגע אחרי מתן פסק-הדין: עוסאמה בוכה ומסתיר את פניו.

הידיעה היתה מוזרה בעיני קוראים תמימי. נאמר בה כי טדי קולק ומשה דיין, שניים מצעירי ההנהלה של בניג, יצאו לקפריסין, שליחות ארכיאולוגית. אולם קולק לא עסק מעולם בתחביב-אופנה זה, ואילו משה דיין רחוק מלהיות ארכיאולוג מקצועי, מסתפק באוסף מוצגים ארכיאולוגיים בגינת ביתו בצהלה.

אך הקורא הבלתי-תמים יכול היה לקרוא בין השורות, שליחותם של שני הדיפלומטים החובבים לקפריסין, ערב שיחרורה הסופי, באה כדי לרכוש ברוצח האחרון את ירודות האדונים החושים של האי, בעל החשיבות האיסטורטית העצומה לגבי ישראל. אמיכי נכ' ללו במשלחת כמה אנשי-מקצוע לשיחזור אתרי היסטוריים, תואר הביקור כמיני מובהק בעיתוני קפריסין ובעיתוני הערב.

כאשר מלחמת-השיחזור הקפריסאית היתה בעיצומה, לא הרגישה ממשלת דויד בן גוריון כל צורך בבידוד כזאת. להיפך, היא אירחה בישראל חיללים נריטים שבאו לגנוח מפעולות-הדכוי באי, ניצלת כל האדמות להפגין אהדה לזכו ולצי הבריטי, בני-הברית מתקופת מיבצע סיני-סואץ. הקולות המעטים שהזכירו מפני קו זה (ראה איגרת העורך בעמוד 2) נשארו קולות קוראים במדבר הדיני.

זכרון לוחמים. החודש נסתבר כי בני קפריסין נהגים רק בכשרות-לחמה, אלא גם בכחשור-זכרון. הנציגים הישראלים אמנם הגיעו למושל הבריטי ולשלושה מחברי ה' ממשלה החדשה, אולם לא נימוסיו של קולק, אמן-השגור שהמס בעבר את לבם וכיסם של מיליונרים אמריקאיים, ולא החיוך המפורסם של משה דיין, לא שינו את המצב.

אנחנו רוצים לחיות בשלום עם כל עמי הברכה, אמר הבישוף מאקאריוס. הוא לא היה מוכן להתחייב ליותר מזה. היה ברור כי קפריסין היחידה, כמו יוון עצמה, לא תמחר לקשור קשרים דיפלומטיים אמיתיים עם ישראל. לא תעשה דבר העלול להרגיז את ארץ-הנילוס, בעלת המיעוט היחיד הע' שיר.

כשחזרו שני השליחים, העמידו פני תמים, ניסו להכחיש בכלל את קיומה של השליחות בישת-המול. לביקור לא היה שום רקע מדיני. קרא טדי קולק בבטאונה הקבוע של קבוצת-החצר, מעריב. ראש הממשלה לא ידע כלל על נסיעתו!

אסונות

מוות עם הודעה מראש

מכונית המשא האדומה שנספחה 00044, ועל חרטומה מצוירות המילים: עינדי, שכבה על גבה בצד הכביש לימונה-באר, שבע, כשגלגליה מסתובבים באוויר וצופרה צופר ללא הרף, מתחתיה היו מונחות 34 גופות של צעירים בגיל 16, פצועות ומרוסיקות בחלקן. ארבע מהן, של שלוש נערות ונער אחד, היו ללא רוח-חיים.

היה זה סופה של נסיעה שנועדה להחזיר הביטה את קבוצת תלמידי בית-הספר ההקי לאי בחדרה, שבילו עשרה ימי עבודה, במסגרת שירות העבודה הלאומי, במחנה הגדנ"ע בעין-גדי. ועדת חקירה מיוחדת, שתחכנס בשבוע הבא, תצטרף לקבוצת את מידת אחריותם של הגורמים השונים לאסון. לארבע המשפחות השכולות, שאיבדו את בניהן, ולחצי הריסר הנעדר והנעדרות שיש שארו בעלי-מום, לא תעזור הוועדה. היא תתירע ודאי על נגז התאונות בדרכים ועל חוסר-הזהירות של הנהגים. אולם קשה להיניח כי היא תגנה את האשמים מוגדרים מאד. ובאסון הנידון קיימים אשמים מוגדרים מאד. לפני הוועדה תובא עדות מחרידה אחת, של אדם, ששבועות רבים לפני שהתרחש האסון, התריע על כך שהוא עומד להתרחש, ואיש לא שם אליו לב. תהיה זו עדותו של בנעמי יפה (22) מחלי-אביב.

פיצוץ הענקית המראזל. כאשר סיים יפה את שירותו הצבאי כסמל חבלה, חיפש אחרי מקצוע אורחי, החליט להפוך למדריך גדנ"ע, השכלתו, התיכונית, וקורס ההשתלמות שעבר, הכשירו אותו לתפקיד זה.

בספטמבר 1958, עם תחילת שנת-הלימודים, (המשך בעמוד 8)

• עד היום אין לישראל שגריר או ציר ביוון. מיוצגת רק על-ידי "נציג דיפלומטי" באתונה, בעוד שיוון מיוצגת בישראל רק על-ידי קונסול כללי.

שבע דקות סכין

תיקה

הרצח בוצע 15 דקות אחר חצות. הסכין מטבח מושחת היטב, שהונפה ביד אלמונית, פילחה את גווה של תחיה שבע פעמים תקע הרוצח את סכיני בגוף האשה, עד שהצליח לשסע את העורק הראשי בצווארה. תחיה רובינשטיין, מתבוססת בד' מה, צנחה על דרך העפר. (העולם הזה 1061).

ארבע ידיים תפסו בגופה החמה, גררו אותה עד לתעלה הסמוכה. רכבת-משא מאר חרת התקברה במהירות לפסים שחצו את דרך העפר בחוף שמו. האיטה את מהלכה וצפרה ארוכות. הדרך היתה פנויה והיא המשיכה במהירות לעבר היעד — חיפה. שתי הדמויות שרכנו על הגופה, נבהלו מצפירת הרכבת, ועלמו ללא קול. גחיתה של תחיה רובינשטיין נשארה מוטלת חציה בתעלה וחציה על הדרך, מוסתרת בין השיחים.

שם, שש שעות לאחר מכן, גילה אותה אהרון לוי, פועל במכון הוטרינארי בחוף שמו. תוך עשר דקות היתה נידת המשטרה במקום. חיוור ורוטט כולו סיפר לוי ל"שופ" רי הניידת: "הרגשתי במשהו שבלט מתוך השיחים, ניגשתי למקום וראיתי אותה מתה."

בצהריים, 12 שעות לאחר ביצוע הרצח, שמה המשטרה את ידה על החשוד הראשון. היה זה יוסף עזארי (29) רועה-זוגות בחוף שמו ומורפניסט מושבע. שעות מועטות לאחר מכן, כשהוא רגוע בהשפעת כדורי פרודורמיל שקיבל מקצין המשטרה קרל זינגר, הודה עזארי בפה מלא: "תחיה באה אלי ב-11 בלילה. היא בקשה ממני שאגן עליה, בעלה, בנימין רובינשטיין, איים עליה שירצח אותה. לקחתי סכין מטבח להגנתי ויצאתי אליה. היא החלה ללסוף אותי והב' סיחה כי רק אותי היא אוהבת. אמרתי לה שהיא מוכרחה לחזור לבעלה. לא הכחתי לה וות אותה. הגענו עד השביל. התאום הלח בעלה. הוא דחף אותי וגרר אותה עמו. ראיתי אותו מניף עליה סכין. נבהלתי וברחתי."

בהתאם לעדותו נעצר גם בעלה של הנר צחה. 48 שעות לאחר מכן, העיד זינגר בפני שופט חוקר: יש לנו עדויות מרשימות לגבי שני החשודים. אני מבקש לעצור אותם עד גמר החקירה.

השופט נענה לבקשה, עצר את יוסף עזארי ובנימין רובינשטיין באשמת רצח תחיה רובינשטיין.

כך החל משפט הרצח: היועץ המשפטי נגד יוסף עזארי ובנימין רובינשטיין — מש' פט הרצח המסובך והמזוז ביותר בתולדות מדינת ישראל.

***

700 ל"י תמורת אשה

תחיה רובינשטיין היתה דמות מרכזית הן לתושבי העלובים של חוף שמו והן לגיידות המשטרה שבקרו באיוור. כי הצעירה השחרחרת והחיננית, שהתמחתה במקצוע מכניס, ספרות נשים, העדיפה להרחיק את לחמה ולפרנס את בעלה בנימין במקצוע מכניס פי כמה — המקצוע העתיק ביותר בעולם.

תחיה, שנולדה למשפחת סוחרים אמידה בהדר הכרמל, הכירה את בעלה השני, בנימין, לאחר שפקדה אותה האכזבה הנוראה של חייה: בעלה הראשון, צעיר חיפאי בן גילה, משה שפירא, התגרש ממנה לאחר חודשים אחדים של נישואים רצופי מריבות, שמתלק במהירות לארצות-הברית. היה זה מובן שתחיה הנפחדת, העדיפה את חברתו של בנימין, המבוגר ממנה בשנים אחדות, על חברת בני-גילה. בנימין, ששרת קודם לכן כשומר בירושלים, התמחה בחקירת רות במזרז הבילוש שם, עבד אותו זמן כפועל בטולד בונה. גם הוא לא רחה רוב נחת בחייו, הציע תחיה לבנות בית משור תנאי חודשים אחדים לאחר שהכירה. תחיה נעתרה בהתלהבות להצעה.

גם הנשואים הישראלים לא עלו יפה. בנימין, שעלה לישראל מפולין לאחר קום המדינה, התפרנס לאחר שחרורו מצה"ל בכל מיני עסקות מפקקות, שהביאוהו עד לחוף שמו. הוא ניסה להתנער, התגייס למשטרה

משכן האהבה

היה המקום האחרון בו נראתה תחיה רובינשטיין בחיים. לאחר שנמלטה מבעלה הגיעה אל מאהבה יוסף עזארי, ביקשה את חסותו. עזארי יצא ללונדון בחזרה לביתה, הובילה לקראת סופה המר.

עד 12 בלילה, כמו כן נעדר חומר עדות חשוב: הסכין בה בוצע הרצח. אדם היה די בונה, החל עזארי לשנות את עדויותיו. מבלי שראה כלל את רובינשטיין, מסר עזארי, שתשוקתו למורפניסט גרמה לו להשתולל, עדויות סותרות לחוקי רי.

לאחר שהכחיש כל שייכות לרצח, שינה עזארי את דעתו, ביקש — תשעה ימים לאחר מעצרו — לקרוא לקצין חוקר אחר. בפני זבולון בויס, שהובהל למקום מעצרו, התוודה עזארי: "רצחתי את תחיה. אני מוכן להודות בכל. תן לי רק זריקת מורפניסט." בויס ניצל את ההזדמנות. "אינני מוכן לדבר אתך," אמר לו. "אינני מאמין לך בכלל. אם אתה אומר שרצחת את תחיה — היכן הסכין?"

עזארי לא התבלבל. "בוא אתך, הזמין את בויס, "תקבל את הסכין. תקבל כל מיני דברים."

בויס ציחה לשחרר את עזארי. בליווי של משמר מזוין חזר עמו למקום הרצח. במר' חק של כארבעים מטר מהמקום שבו, לפי המשוער, נרצחה תחיה, מצא עזארי סכין מטבח. על הלהב הותק בלטו סימנידים.

אולם לא היה זה הכל. עזארי, שטען כי הבגדים בהם נעצר היו עליו בליל הרצח, הוביל את החוקרים לצריפו הקודר בחוף שמו. דחה הצידה את אמו הזקנה שהסתערה עליו בנשיקות ובכי, גילה בפני החוקרים חבילת בגדים. כשפתח בויס את החבילה מצא זוג מכנסי עבודה וזיקט מקומט מוכי-תמים בדם. ביקר בלטו שני כתמים — על כתף המעיל ועל חופתת השרוול.

חקירה מעבדתית הוכיחה כי סוג הדם שנמצא על הסכין ועל הבגדים זהה עם סוג דמה של תחיה — סוג 0. מאריך חיפושים שנערכו אצל בנימין רובינשטיין לא העלו דבר. רק כשהגיעה המשטרה אל ידיתה שלו, אצלה התאכסן רובינשטיין לפי עדות בליל הרצח, נמצאה שמיכה מוכתמת בכתם דם יחידי. גם דם זה היה זהה לסוג דמה של תחיה, אולם איש המעבדה קבע כי היה זה כתם יטן.

***

זריקה, רק לאחר הוראה

יקר המאמצים של המשטרה התרכ' זו עתה בנסיגנות לשבור את רובינשטיין. אמנם בהצהרתו בשבועה של עזארי לפני שופט-שלום-חוקרת מרים שטרקמן, הכחיש עזארי את הכל, הודה במה שרצו החוקרים, רק לאחר שלא קיבל את מנת הסם המבוקשת. אולם לאחר מאמצים רבים היה בידי זינגר ובויס המסמך הרוש: הוד' אתו של עזארי ברציחתה של תחיה רובינשטיין שטיין בשותף פעולה עם בעלה בנימין. לעזארי ניתנה זריקת המורפניסט לאחר שחתם על ההודאה.

אולם רובינשטיין היה אגוד קשה לפצות. למרות שהחוקר בצינוק משך ארבעה חודשים, ולמרות שנאמר לו השכם והערב כי יש נכגרו עדות מרשיעה, הובטח לו כי אם יודה ויעמד לדין רק על שותף פעולה, לא הסכים רובינשטיין לתתם על המסמך המרשיע. טענתו, עליה חזר באוזני החוקרים ללא כל

ועוב גם אותה לאחר שהסתכסך עם מפכ' דיו. הוא לא הסתיר גם בעבודתו החדשה, ולאחר חודשי נישואים מעטים זנח את עבודתו, בילה את רוב זמנו בחברת דמויות חשודות.

תחיה לא היתה מוכנה לחתר. היא המ' סיכה לפרנס את בעלה בעבודתה כספרית, אך המריבות היו אורחות שכיחות בביתו של הווג הצעיר. לבסוף, כשלא הצליח לעמוד בהתחייבותיו הכספיות, מכר בנימין את הדירה החדשה שקנו ברחוב אבן גבירול, עקר עם אשתו לצריף רעוע בחוף שמו.

כאן הכירה תחיה את עזארי. הצעיר השחרר, שהתפרנס אז על גופה של חבר' חן עליונה, שילדה לו אף שתי בנות, מצא חן בעיניה. גם העובדה כי עזארי, שהתמכר לסמים משכרים, היה מכה את חברתו בכל פעם שלא הביאה לו את הכסף המיועד לקניית זריקות המורפניסט, לא הרתיעה או' תה. עד מהרה הפכה לאהובתו של עזארי.

מכאן היתה הדרך לפריצות צפרה מאד. תחיה החלה לעבוד בשביל עזארי, הביאה לו את כל כספה. בנימין, שנשאר ללא אשה וללא כסף, החל לאיים על עזארי. עזארי הציע לו שותפות: "חצי לי וחצי לך."

אולם בנימין העדיף בעלות מלאה. "תחיה היא אשתי," אמר, "אם היא עוברת — אז רק בשבילי." הוא הכריח אותה לנטוש את עזארי, לצאת יחד עמו ליפו.

ביפו היתה ההתחרות גדולה מדי. תחיה החיפאית לא מצאה את מקומה בשטח הג' דול. לאחר כמה שבועות של אכזבה חזרו השניים לחוף שמו. בנימין שהתייאש מאשתו, הציע לעזארי עסקה: "תן לי 700 לירות ותחיה תהיה שלך."

עזארי הסכים. אלא שברשותו לא היו אלא 200 לירות בלבד. את היתר אפרע לך בתשלומים מהרחמים שיהיו לי" הבטיח.

שבועות אחדים התנהלו העסקים כסדרם. אולם עזארי, שצריכתו לסמים גברה, לא יכול היה לעמוד בהתחייבויות. כשכא בנימין לגבות את הכסף, ביום ברועה של תחיה, הדפה לעברו: "קח אותה, אין לי כסף."

תחיה חזרה עם בנימין לצריפו. הדבר ארע ביום חמישי בבוקר, ה'13 בינואר 1958. משך שלושה ימים היו השכנים עדים למריבות בלתי פוסקות. ביום ראשון ברחה תחיה, מצאה מחבוא אצל חברה.

יום לאחר מכן נמצאה גופתה ששופת' צואר בתעלה שליד דרך העפר החוצה את פסי-הרכבת.

***

סימני דם על הסכין

החשוד העיקרי היה בנימין רובינשטיין. המשטרה, שבידיה היתה רק עדו' תו של עזארי, הצליחה לשחזר את המקרה: תחיה התדפקה על דלתו של עזארי, הפ' צירה באהובה להחזירה אליו. בנימין, שעקב אחר עזארי — לאחר שביקר אותו קודם לכן, לא מצא אצלו את תחיה — התערב, גרר את אשתו הבורחת לעבר התעלה, שיסף צהארה בסכין.

אולם החשוד העיקרי סרב לשתף פעולה. הוא הכחיש בעקביות: "אינני יודע שום דבר. אני חף מפשע." היה לו אליבי — חבריו העידו כי הוא שיחק עמהם בקלפים

• משם הועבר רק אחרי שהגיש בקשה לצו-על-תנאי נגד שר המשטרה ונציב בתי הסוהר.

מטבח אושחזת ננעצו בגופה של תחיה רובינשטיין - כך נפתח מישפט ריצח

הנרצחת

פושם קלים נמצא החרש-אילם, הושבע כחוק והועמד על דוכן העדים. בתנועות ידיים, בפתקים שהוגשו לו על-ידי בית המשפט ובעזרת מורה לחרשים-אלמים, מסר עד התביעה את העדות הבאה:

“עברתי על השביל בערך ב-12 בלילה. ליד פסי הרכבת ראיתי שלוש דמויות — אשה נמוכה עם שדיים גדולים, נדחפת על ידי דמות גבוהה (שתיאורה התאים לתי אורו של רובינשטיין) כשדמות נמוכה (שתי אורה התאים לדמותו של עזארי) הולכת מאחוריהם. במקום דלקה מגורה גדולה ואני הייתי במרחק של כחמישים מטר מהם. יכולתי לראות כמעט הכל.”

הנרצחת

כני להמחיש את עדותו של החרש-אילם הציגה התביעה תרשימי שחזור שנעשו על-ידי שחור המשטרה שקמוני. אפשר היה לראות ברורה, כי אם אמנם היה העד במקום שאמר, לא נעלמו מעיניו פרטים רבים. יתר על כן: התביעה הציגה את העדויות של עזארי בו נאמר כי אמנם, בשעה ש נשך אחרי תחיה ובנימין רובינשטיין, פגש אותם חרש-אילם, שהכירים.

הנרצחת

בנקודה זו ניתן היה לסכם את העדויות. נגד עזארי היו ההוכחות הבאות:

- הרשעתו העצמית;
- הבגדים והסכין;
- עדותו של מוהנה;
- עדותו של החרש-אילם.

העדות האחת לטובתו, עדותה של אמו הזקנה, שטענה כי בנה בילה את כל הלילה בביתם, נדחתה כבלתי-יסבירה.

נגד רובינשטיין יכולה היתה התביעה להעמיד מספר דומה של הוכחות:

- ההוכחה המסיבתית של מכירת הבית וסידור הבת במוסד;
- עדותו של עזארי;
- עדותו של מוהנה;
- עדותו של החרש-אילם.

אמנם עדות התביעה ביחס למכירת הבית וסידור הבת, איבדה את ערכה, כשהוכיח דוידסקו כי המשא ומתן על מכירת הבית התנהל, בידיעתה של הנרצחת, חודש וחצי לפני המכירה. כן הוכיח סניגורו של רובינשטיין כי סדורה של הבת במוסד סוצ' יאלי תוכנן, ללא השתתפותו הפעילה של רובינשטיין, חודשים רבים לפני כן, על-ידי פקידיו העזרה הסוציאלית החיפאית.

אולם היו עדיין עדויותיהם המרשיעות של מוהנה והחרש-אילם, עדויות שנחשבו אחת ברעותה.

וכאן זרק עורך-הדין הממולח את הקלף

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

הרוצח

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

מה מראשית החקירה, היה מוכן להשבע כי הוא חף-משפט.

אולם בנאומו של התובע נצפנה שורה של האשמות חמורות, אותן חייב היה דוידסקו להזים, אם היה בכוחו לזכות את שולחו. אמר התובע יוסף כהלול בנאומו הפתיחה: “כדי התביעה הוכחות כי —

● רובינשטיין תכנן את הרצח מראש. הוא מכר את צריפם המשותף, שלו ושל אשתו, בדיוק יום לפני הרצח.

● בדיוק באותו יום סידר רובינשטיין את ילדו של בני הזוג במוסד לעזרה סוצ' יאלית, הרחק ממקום הרצח.

● שני אנשים השתתפו ברצח תחיה רובינשטיין, או לפחות היו נוכחים במקום בעת הרצח. התביעה תביא הוכחות כי רובינשטיין היה אחד מהשניים.

אולם את עיקר הוכחותיו שמר כהלול לתאריך מאוחר יותר, זרק את העדות כפצצה בישיבה השלישית של בית-המשפט.

“רובינשטיין הודה בכך”

● יוסף מחמוד מוהנה הגיע לבית-הכלא בדרך שיגרתית (העונש הזה 1051). כש לווה חודשים לפני הרצח של תחיה רובינשטיין מצא מוהנה — אחד מאנשי העולם התחתון בחיפה ומודיע של המשטרה — את עצמו עומד מתגנש לפני שער המשטרה הסגור בעיר התחתית. מאחוריו שמע את צעדיהם החפוזים של רודפיו. הוא לא היסס, שלף מכיסו אקדח חצי אוטומטי, וציפה כשנראה רודפו הראשון בכניסה, כיוון מר הנה את אקדוחו, לחץ על ההדק. אליהו בכר נפגע בראשו, צנח מת על המרצפת הקרה של עיר הנמל.

בהשתדלות המשטרה הוחלפה אשמתו של מוהנה מרצח להריגה. מוהנה נידון למאסר שש שנים, הועבר למחנה העצירים הנוח יחסית בגלילי. עורך הדין דוידסקו, שיצגו במשפט, ביקש להגיש בשם שולחו ערעור לבית-הדין העליון. מסיבות שהובנו על-ידי דוידסקו רק לאחר שנה, סרב מוהנה לחתום על בקשת הערעור.

באותו בוקר, בו נערכה הישיבה השלישית של בית-המשפט המחוזי שהיה חייב לדון במשפט לקוחו החדש של דוידסקו, מצא עצמו עורך הדין הממושקף עומד פנים אל פנים עם לקוחו לשעבר, מוהנה, לבוש אירופית, ברכו לשלום בשתצנות. דוידסקו לא הופתע. יום לפני הופעתו של מוהנה, קיבל דוידסקו את ההתרעה השיגרתית של התביעה, שהודיעה לו כי עדה הבא יהיה יוסף מחמוד מוהנה. היתה זו סתירה בו לטת לנוהגיה הקודמים של התביעה. הו תבר כי מוהנה נחקר וחתם על עדותו במשטרה רק ארבעה ימים לפני שהופיע בבית-המשפט. התביעה עשתה ככל אשר ביכולתה להעלים את עדה זה מפני ההגנה, הודיעה עליו בתאריך האחרון שמחייב החוק.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

בנושם של מוהנה עלה מוהנה על דוכן העדים, נשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, והחל בעדותו. היו צפונות בה שתי נקודות חמורות לחיוב הנאשמים.

עדות של חרש-אילם

● יוסף מוהנה: “שהייתי קודם בתאו של עזארי. הוא סיפר לי את כל מה שהיה הוא נשבע לפני — לא אני רצחתי. ראיתי את רובינשטיין שולף סכין, נבהלתי ו” ברחתי.”

לאחר ששמע את עזארי, הועבר המודיע המשטרתי לתאו של רובינשטיין. טען מר הנה: “רובינשטיין סרב בכלל לדבר. רק אחרי שסיפרתי לו על המשפט שלי התרכך. הוא רצה לדעת את עורך הדין דוידסקו, וכשאמרתי לו שהייתי מבוסס, אמר כי יקח לו אותו עורך-דין. רק בסוף, אחרי שהיננו יחד כמה זמן הוא נשבר. הוא אמר לי: אינני פוחד ממאומה. למשטרה אין כל הוכחות נגדי. רק עד אחד יכול לקבור אותי — זהו החרש-אילם מחוף שמו. הוא עבר על הדרך כמה דקות לפני הרצח, הכיר אותי ואת תחיה.”

התביעה לא היססה להביא בפני בית-הדין את העד המרשיע. לאחר שורה של חי

עייפות: “אני חף משפט. עזארי מעליל עלי מתוך שנאה.”

רק אחרי ארבעה חודשים מיום המעצר נפגש רובינשטיין לראשונה עם עזארי. הוא הובא תחת משמר כבד לבית הדין המחוזי בחיפה, שם כיצד עזארי מעיד בשבועה לפני שופט חוקר רובינשטיין, המנוסה בחי קירות מתקופת היותו שוטר, לא הניד עפ עף. הוא סרב אפילו לחקור את העד. “מה שיש לי לומר — אומר רק בבית משפט.”

ההודות? אפילו ברצח האם

● משפט החל ב-18 לנובמבר 1958.

● בדיוק עשרה חודשים לאחר אותו לילה גורלי בו נרצחה תחיה רובינשטיין, יוסף עזארי ובנימין רובינשטיין נצבו בפני בית המשפט המחוזי בחיפה בנשיאותו של השופט שלום קסאן, כשלידיו יושבים השופטים עמנואל סלונים וברוך כספי. התובע יוסף כהלול נשמע פסקני מאד כשהצהיר: “כדי התביעה נמצאות ההוכחות להאשמתם של יוסף עזארי ובנימין רובינשטיין ברצח תחיה רובינשטיין.”

את עזארי ייצג עורך הדין הצעיר אריאל אזולאי, בנו של נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה יעקב אזולאי ואת רובינשטיין ייצג אלימלך דוידסקו, עורך-הדין הממולח, שהת מחה בשורה ארוכה של משפטים פיליליים.

בפני אזולאי, שמונה לתפקידו על-ידי בית המשפט עצמו, עמדה משימה בלתי-ניתנת כמעט לביצוע. ערב המשפט, לאחר שמסר ששע הודאות שונות וחתם על ההודאה המרשיעה אותו בשותפות הרצח, התחרט עזארי על דבריו, כבר בכל טענתו: המשטרה הו ציאה ממני את ההודאות בפיתויים. אני חולה סמים ללא מרפא וכדי לקבל את זריקות המורפיום, שהיו דרושות לי יותר מאויר לנשימה, הייתי מוכן אפילו להודות ברצח אמי. אזולאי חייב היה להוכיח כי המשטרה פיתתה את עזארי, סחטה ממנו את הודאתו בשידולים.

היה זה תפקיד קשה מאד לעורך-דין מנוסה. אזולאי הצעיר, שמאחוריו היתה פרקטיקה מועשית של חודשים מעטים, שגה בכל השגיאות האפשריות. במקום להחליט יחד עם לקוחו על קו הגנה סביר, הסתבך הוא במבוך ללא-מוצא. אפילו עדויות הרופאים, שהזמין בית-הדין לפי בקשתו, היו לרעת הלקוח.

העידו ד”ר מישל, ד”ר בנטל וד”ר שבצ” קי בעדות משותפת: עזארי הינו מורפיי ניסט כרוני. מערך נפשו הוא כשל מסיכופט. הוא מסוגל לשקר מבלי להניד עפעף, אם רק הדבר הוא לטובתו.

תפקידו של עורך הדין דוידסקו היה קל יותר. שולחו, אותו ייצג לפי בקשת קרובי משפחה רחוקים של רובינשטיין, כבר באש

היה זה תפקיד קשה מאד לעורך-דין מנוסה. אזולאי הצעיר, שמאחוריו היתה פרקטיקה מועשית של חודשים מעטים, שגה בכל השגיאות האפשריות. במקום להחליט יחד עם לקוחו על קו הגנה סביר, הסתבך הוא במבוך ללא-מוצא. אפילו עדויות הרופאים, שהזמין בית-הדין לפי בקשתו, היו לרעת הלקוח.

העידו ד”ר מישל, ד”ר בנטל וד”ר שבצ” קי בעדות משותפת: עזארי הינו מורפיי ניסט כרוני. מערך נפשו הוא כשל מסיכופט. הוא מסוגל לשקר מבלי להניד עפעף, אם רק הדבר הוא לטובתו.

תפקידו של עורך הדין דוידסקו היה קל יותר. שולחו, אותו ייצג לפי בקשת קרובי משפחה רחוקים של רובינשטיין, כבר באש

היה זה תפקיד קשה מאד לעורך-דין מנוסה. אזולאי הצעיר, שמאחוריו היתה פרקטיקה מועשית של חודשים מעטים, שגה בכל השגיאות האפשריות. במקום להחליט יחד עם לקוחו על קו הגנה סביר, הסתבך הוא במבוך ללא-מוצא. אפילו עדויות הרופאים, שהזמין בית-הדין לפי בקשתו, היו לרעת הלקוח.

העידו ד”ר מישל, ד”ר בנטל וד”ר שבצ” קי בעדות משותפת: עזארי הינו מורפיי ניסט כרוני. מערך נפשו הוא כשל מסיכופט. הוא מסוגל לשקר מבלי להניד עפעף, אם רק הדבר הוא לטובתו.

תפקידו של עורך הדין דוידסקו היה קל יותר. שולחו, אותו ייצג לפי בקשת קרובי משפחה רחוקים של רובינשטיין, כבר באש

היה זה תפקיד קשה מאד לעורך-דין מנוסה. אזולאי הצעיר, שמאחוריו היתה פרקטיקה מועשית של חודשים מעטים, שגה בכל השגיאות האפשריות. במקום להחליט יחד עם לקוחו על קו הגנה סביר, הסתבך הוא במבוך ללא-מוצא. אפילו עדויות הרופאים, שהזמין בית-הדין לפי בקשתו, היו לרעת הלקוח.

העידו ד”ר מישל, ד”ר בנטל וד”ר שבצ” קי בעדות משותפת: עזארי הינו מורפיי ניסט כרוני. מערך נפשו הוא כשל מסיכופט. הוא מסוגל לשקר מבלי להניד עפעף, אם רק הדבר הוא לטובתו.

תפקידו של עורך הדין דוידסקו היה קל יותר. שולחו, אותו ייצג לפי בקשת קרובי משפחה רחוקים של רובינשטיין, כבר באש

(כל הזכויות שמורות)

• יתכן מאד כי גם באחד במאי השנה, יישפך דם בנצרת.
 בעוד שבשנה שעברה התלקחו התנגשויות הדמים בין מפגנים קומוניסטיים לבין אוהדי מפא"י ואנשי משטרה, עשויה התנגשות חדשה להתחולל על רקע שונה לגמרי: המתיחות המפלגת עתה את הרחוב הערבי בין תומכי עבד אל-כרים קאסם (הקומוניסטים) לבין תומכיו של עבד אל-נאצר (הלאומנים). הממשל הצבאי, מצידו, יסתפק במילוי תפקיד פאסיבי, ולא יעמיד כל מכשול פורמלי בפני עריכת ההפגנה הקומוניסטית.

• תשמע בקרוב על יהדות קשרים בין ישראל לבין הכשב.
 ההישגים, שיובלטו בתעמולה הרשמית: חזרה מסחרי וביקורה של אשת הקיסר היילהיטלרסיה בישראל. למעשה, אין זה אלא הישג פנומי, והבלטתו לא תבוא אלא לחפות על העובדה כי בביקורו הנוכחי במרחב, ביקר קיסר חבש במצרים ובתורכיה, לא זיכה את ישראל בכל תשומת-לב. עיקר החוזה המסחרי: חבש תייצא לישראל גרעיני שמן, אשר אין בכוחה לעבדם, וישראל תייצא לחבש שמן מעובד.

• צפוי נסיון נוסף מצד מפא"י, לשדל את שותפותיה בהסתדרות להימנע מהשמצות — או לכל הפחות להגביל את השימוש בהן — במערכת הבחירות להסתדרות. הסיכויי הצלחה: אפסי. לעומת זאת יישאר בתוקפו הסכם הצנע, מאחר וכל ההפגנות מעוניינות לחסוך את כספיהן לשימוש הבחירות לכנסת.

• גילויים מפתיעים על מטה בחירות מיוחד שהקימה מפא"י לקראת הבחירות להסתדרות, עשויים להתגלות בקרוב. אחרי שזכתה ב-237 אלף קולות בבחירות הקודמות, הגיעה מפא"י למסקנה כי הפעם דרושים לה יותר מ-300 אלף קולות. להשגת 70 אלף

(המשך מעמוד 6)

התקבל בנעמי לעבודה כמדריך גנ"ע ב"בית הספר הריאלי מונטיפיורי ובבית הספר התיכון עירוני א' בתל-אביב. כעבור שלושה חודשים יצא עם קבוצה מתלמידי השביעית בבית הספר מונטיפיורי למחנה העבודה של הגנ"ע בעין-גדי. כאשר חזר מהמחנה הוא הגיש, כמקובל, דו"ח מפורט לאליעזר ברי קני, ממחלקת הפיקוח על הגנ"ע במשרד התינון.

לא היה זה דו"ח שיגרתי. בפירוט דייקני ציין בנעמי, בנו של עסקן מפא"י ותקי, את הליקויים הארגוניים שמצא במחנה: היציאה למחנה נערכה בתנאים קשים ביותר, מפאת הצפיפות הרבה במכונית, ש"ה הועמסה בצידו נוסף. בבאר-שבע הועמס עוד ציוד, וכן הועלו על המכונית (של קיבוץ עין-גדי) עשרה אורחים למשק. היציאה מעין-גדי בוצעה באיחור, ב"רכב שאינו מורשה להוביל אנשים, רכב שהוביל אספקה לקיבוץ בבאר-שבע. בדרך חזרה, בקילומטר 56 בכביש באר-שבע-סדום, אירע קילקול במכונית והמדריך הובל ללימונה, שם שכר מכונית-משא שהובילה את התלמידים לבאר-שבע.

• הנסיגה למחנה וממנו בוצעה ללא הבטחה מתאימה, והנסיגה בחשיכה היחיתה

מחלקת הפיקוח על הגנ"ע שקיבלה את תשובת עין-גדי, הקימה ועדת-חקירה. לא חס וחלילה נגד המשק, אלא נגד בנעמי. "הוא קצת טראללה", חודש ימים אחרי שחזר מהמחנה והגיש את הדו"ח, הופסקה עבודתו של מדריך הגנ"ע יפה. הוא קיבל משכורת ללא עבודה עד שתסיימו החקירה במעשיו החמורים. איש לא חקר את האשמותיו של יפה.

בליל יום השלישי, ערב חגי-הפסח, אירעה התאונה הקטלנית לחוזרים ממחנה בעין-גדי, בכביש דימונה-באר-שבע. חקירת המשטרה הוכיחה שהיא נגרמה כתוצאה מליקויים עליהם התריע יפה שבועות רבים קודם לכן, בניגוד: המכונית העמוסה לעייפה נסעה ב"חשיכה, לא היתה ראויה להובלת אנשים. יומיים אחרי התאונה, קיבל בנעמי יפה מכתב פיטורין סופי. כידור היה מכתב הממליץ לצה"ל להאיץ בלומן, מהלך בית-הספר מונטיפיורי, שצ"ן: "בנעמי מילא את תפקידו לשביעת-רצוננו המלאה ורואה אני הובה נעימה להסיף ולצ"ן שהג"ל נחשב לאחד ממדריכי הגנ"ע המוצלחים ביותר שהועסקו על-ידינו בשנים האחרונות." המכתב לא עוד לו. כאשר התבקש דובר משרד-התינון להגיב על הפרשה, טען: "בנעמי יפה לא אחראי למעשיו, הוא קצת טראללה."

ענתונות

הקרוב על האשה

המאבק בין שני עתונות הערב המתחרים, מעריב וידיעות-אחרונות, שהסתיים לאחרונה בנצחונן של ידיעות-אחרונות עם הגדלת תפוצת גליון יום הששי שלו עקב חלוקת מסות האטלס — נכנס בשבועות האחרונים לזירה חדשה — זירת השבועונים.

מה זמן רב תיכננו אנשי מעריב הוציא את שבועון-גשים, שיתחרה בשבועון-הגשמים של נח מוזס, בעליו של ידיעות-אחרונות. המכשול היחיד להגשמת התכנית, היה נעוץ בעובדה שבית-החרושת לגיירי בחדרה לא מייצר עדיין נייר בפורמט שיאפשר למכוונות החדשות של מעריב להדפיס שבועון במתכונת המקובלת בשוק הישראלי. משום כך, כאשר הופיע לפני חודשים מספר במשרדי מעריב גרשום קומרוב, בעליו ועורכו הראשי של שבועון קולנוע הכושל (תפוצה שבועית — 2300), הודיע כי הוא עומד ל"הוציא שבועון גשים שיתחרה בלאשה של מוזס, ביקש את עזרת מעריב בגלופות ובידפוס, קפצו אנשי מעריב על המציאה. אנתנו עומדים בין כה וכה להוציא שבו"עון גשים בקרוב", אמרו לו. למה לך להתחרות בשני שבועונים? בוא נכנס לשו"תפוז". לא עבר זמן רב, ובין גרשום קומרוב רוב לבין מעריב נחתם הסכם. לפי הסכם זה יוציא קומרוב את הגליונות הראשונים של עולט-האשה, שם שבועונו החדש, בעצ"מו ובכספו, עם גיבוי מלא של מעריב. כעבור זמן קצר, באם העתון יוכיח את עצמו מבחינת הרמה, ואפילו אם תפוצתו תהיה זעירה, ייכנס מעריב לשותפות.

העורך עוזב כמפתיע. לפני שהופיע הגליון הראשון של עולט-האשה נחתם חו"זה, לפיו הוקמה חברה חדשה, שלה תהיה האופציה על הוצאת העתון. מנייתיה של החברה חולקו כדלקמן: גרשום קומרוב — 26%, המפיץ משה טופל — 23%, ועובד ב"עמ"י, ראש-עיריית נתניה לשעבר ובעל ה"מניית הראשי של מעריב — 51%. את עזרתו הנמיית הגיש מעריב לשבועון-הגשים בשיתרונו של אורי קיסרי לתפקיד העורך הראשי בפועל של השבועון. למרות הכחשותיו, נושא אורי קיסרי באחריות לכל החומר הנכנס לעיתון. לכתבים שקיסרי-קירי מרוב רצו לגייסם, הובטחה עבודה חלקית במעריב ואחריות לתקופה ארוכה.

פתדם של אנשי מעריב מהצהרה גלויה כי העיתון החדש יוצא בתסותם, היה נעוץ ב"עובדה, שנת מוזס איים בזמנו על מוציא כ"באם יוציא שבועון גשים מתחרה, יוציא הוא שבועון ל"לים שיתחרה במעריב-לנוער, שבלאו-כ"י גרם הפסדים עצומים למעריב. אחרי שהופיע עולט-האשה בשוק, לא הי"סס מוזס מלהשיב מלחמה שעררה. הוא הקדיש את כל כוחותיו אך ורק להתחרות בעיתון הגשים של מעריב. הוא השקיע כס"פים רבים בתוספות מצויירות לעיתונו, גייס כמעט את כל אנשי ידיעות-אחרונות לעזרת-לאשה. רם אורן, כתיב ידיעות-אחרונות, גוי"יס למשרה מלאה בלאשה. כתבים אחרים, כ"כתב הספורט החיפאי דב עצמון, הופיעו בשמות נשים דמוניות. הצלחתו הראשונה של מוזס במאבקו נגד עולט-האשה נפלה במפתיע כבר שבוע אחד אחרי הופעת הגליון הראשון של השבועון

מערכת הבחירות להסתדרות הגיעה לשיאה

סכנות-נפשות. מלבד האשמות אלה, כלל הדו"ח של בני עמי האשמה נוספת: בעת מסיבת-הסיום שנ"ערכה בעין-גדי סביב המדורה, נעשה נסיון מצד חבר-משק להעלות את המוראל על-ידי גיפוף כמרי-הבלה. נפץ שהתפוצץ בידו, במרחק של מטרים ספורים מהמדורה, גרם לפציעות של חברה-המשק.

החברה באה לבקר. בנעמי לא הס"תפק בהאשמות. הוא גם דרש להוציא את המסקנות: "לאור מה שסופסם, נראה לי שעל הגורמים הנוגעים בדבר לשקול מחדש את עמדתם ואת האפשרות של קיום מחנות בעין-גדי, כי יש לי הרושם שהמשק אינו מסוגל לעמוד בהתחייבויותיו במה שנוגע לבעיות ארגון".

מה שאירע אחר-כך, אופייני למה שקורה בדרך כלל למבקרים למיניהם במדינה. מ"חלקת הפיקוח על הגנ"ע במשרד-התינון לא העבירה את הדו"ח, כפי שדרשה הנוהג, אל מנהל בית-הספר שתלמידי השתתפו במחנה. לעומת זאת היא שלחה העתק של המכתב למשק עין-גדי ותבעה הסברים.

במקום לענות על ההאשמות, השיב משק עין-גדי בהאשמות נגדיות. בנעמי יפה, נאמר בתשובה, התנהג שלא כראוי למדריך גנ"ע. הוא הביא אליו את חברתו למחנה, ובאחד המקרים בדק רובה טוטו בקירבת התלמידים. על שאר האשמות, כולל המקרה של משחק במרי-הבלה ופציעתו של חבר המשק, לא נאמר דבר בתשובה.

הקולות החסרים הקימה מפא"י, כפי שגילו יריבותיה, מטה בחירות מיוחד, נוסף למטה הבחירות הרשמי, שתפקידו לפעול בכל הדרכים ולדאוג לכך שביום הבחירות ימצאו בקלפיות 70 אלף קולות הדרושים.

• נשק נורבגי עשוי להופיע במרחב. ביקורו של שר-הבטחון הנורבגי, בלוית גנרל חשוב, לפני חודשיים בקאהיר, היה קשור ברצונו של עבד אל-נאצר להצטייד בנשק חדיש שלא יבוא ממקור סובייטי, גם לא ישא את החותמת של אחת המדינות האימפריאליסטיות. עיסקה כזאת עלולה להרע את היחסים הטובים בין ישראל וסקאנדינביה.

• צעירות אנגליות ישחקו את היילות צה"ל במריטה של יעל דיין. שגם משרד ראש-הממשלה וגם משרד-הבטחון הודיעו רשמית כי לא ישתפו פעולה עם המסרטיים, יהיה הצחת כולו מורכב מאנגלים, אולי בתוספת סטודנטיות ישראליות הלומדות באנגליה. בתפקיד הראשי עשויה להופיע מילי פרקינס, המשחקת את אנה פראנק בסרס היום. אולם המסרטיים עלולים לעמוד על דעתם כי תמונות נוף וקטעים אחרים יצולמו בארץ, גם בלי שיתוף-פעולת הממשלה. באביב הבא, דבר העשוי לגרום להתנגשות נוספת בענין זה. הפעילה העיקרית נגד הסרט היתה גולדה מאיר, בעוד שהשגריר הצרפתי פיאר דיילבר התערב בכיון הפוך.

אחת התוצאות השליליות של המיכמוך: החלטתם של מסרטיים אחרים, ביניהם סאם שפינגל, להימנע מהסרט סרטיים בארץ בה דורשת הממשלה למעשה זכות-צנזורה על התסרטיים המצולמים בה.

• שערוריה של מועילה כסכום של מיליוני ל"י באחד המוסדות המשקיים של ההסתדרות, תפורסם בקרוב. מוסדות ההסתדרות עושים מאמצים למניעת הפרסום לפני הבחירות להסתדרות.

האם זוייך יומנה של אנה פראנק? מה כתבה אנה?

בות בדפים הבודדים, אותן לא העתיקה אנה. ★ ★ ★
"נפילתי על ציוארן"

מה קרה הלאה? אחרי עריכתו של קאוברן, העתיק אוטו פראנק שוב את כל היצירה, הגיש אותה לחתניו של שלושה מומחים. לאלה שוב לא גילה כי הוא מסר להם יצירה ערוכה ומתוקנת. הם היו משוכנעים כי בידיהם העתק אוטוני של היומן המקורי, פרט לכמה קיצורים בעלי אופי אינטימי.

אחד המומחים האלה גם לא ייחס כל חשיבות לדבר. היה זה ידיד המשפחה, הפרופסור ההולנדי קורט באשיץ, שלא חלם כי היומן עתיד להיות מיסמך בעל חשיבות עולמית. לכן הסתפק בידיעה שהיצירה מכורסת במקורה על יומן אמתי. "אנה היתה ילדה בעלת מחלת לב", אמר לא מכבר. "לעתים קרובות קורה שילד בעל מום גופני מתפתח בנפשו יותר מהר מאשר לידים בריים. איים. בעיני לא היתה אנה כשרונית במיוחד. בכך הכל היתה ילדה ערה ופיקחית. גם לידים וילדות אחרים כתבו יומנים כאלה."

המומחים התייחסו ליומן בקרירות עניינית דומה. בזה אחר זה סירבו לפרסם אותו, הצביעו על העובדה כי בידי המכון ההולנדי למיסמכים המלחמה נמצאים כ-200 יומנים כאלה. המפנה בא כאשר כתב פרופסור מפורסם, שקרא את החומר, מאמר גדול בעתון. מאמר זה עורר הוצאה בלתי-חשובה להסכים לפרסום היומן, מתוך תקווה שלא תפסיד עליו כסף. היא לא קיוותה להרחיח.

לפני הפרסום, עברה היצירה צנזורה נוספת, בידי כמה כהני-דת, להם מסר אוטו פראנק את היומן כדי שימחקו מתוכו את הקטעים שהיו עלולים, לדעתם, להזיז את הקוראים ההולנדים הפורטיטאניים. השמטות אלה מופיעות בכמה מה התיאורים.

מה נשאר אחרי כל העיבודים והעריכות האלה של הסגנון המקורי של אנה פראנק? מלבד אוטו פראנק, אין איש היודע זאת. אולם כבר עתה ברור כי ביטויים רבים שונים אם כתבה אנה, למשל, "נפילתי על ציוארן", נאמר בספר: "הייתי אסירת תודה לו". קאוברן מודה כי לא ציין את ההשמטות בשלוש נקודות, כנהוג, וכי איחד לעיתים קרובות בתאריך אחד רשימות שונות.

★ ★ ★
"היו לה הרבה חברים"

אחד הקטעים האופייניים שלא פורסמו, מתאר שיחה בין אנה בת ה-14 עם פטר בן ה-17:

"כשהייתי אתמול אצל פטר, הגענו, אני יודעת איך, לשיחה על ענייני מין. כבר מזמן גמרתי אומר בלבי לשאול אותו שאלות שונות. כי הוא יודע את הכל. כשסיפרתי לו שמרגוט (אחותה הבכירה של אנה) ואני איננו יודעות שום דבר כאשורה, היה מופתע מאד. סיפרתי לו הרבה על מרגוט, על עצמי, על אבא ואמא, ואמרתי לו שבזמן האחרון לא נותנים לי עוד לשאול שאלות. הוא הציע לגלות לי את עובדות החיים, והסכמתי לכך בתודה. הוא סיפר לי איך פועלים אמצ'ה-המניעה. שאלתי באומץ לב איך יודעים בניס שהם התבררו. על כך אמר שעליו להרהר בזאת, וכי יגיד לי את התשובה בערב."

"בערב סיפרתי לו על ז'אק (הברה בבית הספר), ואמרתי שבנות הן אסטרות-אונים כלפי נערים חזקים, אצלי את לא צריכה לפחד, ענה לי. עוד דיברנו על כל מיני דברים, והוא סיפר לי על הבנים. זה היה קצת בלתי-נעים, אך זה גם היה טוב לדבר אתו פעם על זה. לא הוא ולא אני תיארונו

ממחנה-המות של אושוויץ. הוא התאכסן אצל האשה המופיעה ביומן בשם "מיס". זו מסרה לו בתנועה נרגשת את רשימות בתו, שנהרגה בגיל 15.

תשעה חדשים לפני כן, ב-4 באוגוסט 1944, פרצה "המשטרה הירוקה" למחבואם של הפראנקים. הפקיד ההולנדי, שנאסר גם הוא בתור שותף לעבירה, הצליח להגניב למיפ ברגע האחרון את המפתח. מיפ אחרי שהשטרים הסתלקו, נכנסה מיפ למחבוא והצילה את רשימות הילדה.

במשך ארבעה חדשים עסק אוטו פראנק בהערכת החומר — חלק לבדו, חלק אחר בעזרת מוזיקת-לשעבר, במשך ארבעה חודשים נוספים ערך את החומר מחדש, מתוך תקווה שישמש בסיס לספר. במהדורה שניה זו כבר השמיט קטעים מסויימים, שנראו לו אינטימיים מדי. בעיקר: קטעים חריפים של הבת נגד אמה.

המוכירה היתה נשואה לעורך מקצועי בשם אלברט קאוברן, שעבד בשרות-שידור הולנדי. איש זה קיבל את המהדורה השניה, ערך אותה באופן יסודי. "תחילה שיניתי הרבה מאד", הודה לאחר מכן. אולם קאוברן לא ראה מעולם את המהדורה המקורית של היומן. לדבריו, לא נאמר לו כלל שנמסרה לו מהדורה שכבר היתה ערוכה ומתוקנת. אי-אפשר כיום לדעת אם טענה זו נכונה או לא. כי אשתו, העדה היחידה, איבדה את עצמה לדעת ביוני 1946 על-ידי קפיצה מחלון ביתה. הסיבות אינן ידועות.

לדבריו, לא ראה קאוברן מעולם את הרשימות המקוריות של אנה עצמה. עובדה של אנה, השמורה עתה בכספת של הברת אביה כולל:

- יומן "יום ההולדת", אותו נתן לה אביה כמתנה ליום הולדתה ה-13, עם תצ' לומי המשפחה המודבקים לתוכו.
- שני יומני-המשך.
- 312 דפים בודדים של זיכרונות, הכו' ללים טיוטות של קטעים, אותם העתיקה אנה אחר-כך "בנקי" לתוך היומנים.
- חוברת של סיפורים.
- חוברת של ציטאטות.

רשימות-היומן המקוריות כוללות לפחות כפליים יותר חומר מן היומן שפורסם. חוץ מזה חסרה חוברת של שנה שלמה. את החלק הזה הכניס האב בעצמו לתוך המהדורה הראשונה שלו, שאיש לא ראה אותה. לדבריו, השתמש לצורך זה ברשימות הכתו'

היומן המזוייף של אנה פראנק שאינו פחות מזוייף, של אנה פראנק, הכניסו כמה מיליונים לספרי המפי' לה הגרמנית" משפט גלוי זה, המחבר יחד את אהובתו של אדולף היטלר ואת קרבנו, עמד החודש במרוקו של פרשה משפטית חדשה המסעירה את גרמניה. המחבר: אחד לותאר סטילאו (50), מורה בעיר ליבק, אחד ה"ספסרים" האלה, לדעת סטילאו, הוא אוטו פראנק, אביה של אנה פראנק הזקן (70), לשעבר סגן-משנה בצבא הגרמני והיחיד מכל המשפחה שנשאר בחיים אחרי גילגולו במחנות-ההשמדה, תבע מן התובע הכללי להגיש נגד המשמיץ משפט על הרצאת דיבה, ובפעם הראשונה הוציא לאפשר לזרים לעיין ביומנה המקורי של בתו.

סטילאו לא רצה נחת מהתפרצותו הניאו' נאצית. עבודתו הופסקה על-ידי שירותיו של המדינה, שורה לערוך משפט משמעותי נגדו. גם בדעת-הקהל לא הצליח המשמיץ. כי נסתבר שמעולם לא קרא בכלל את היומן.

מניין ינק את רעיון ההשמצה? הוא פשוט קרא את הסופר היהודי-אמריקאי מאיר לויין הגיש משפט נגד מחברי המתנה. לויין, שחיבר את המהדורה הראשונה של המחזה (שנספלה), טען כי מחברי המהדורה השניה גנבו קטעים שלמים מתוך היצירה של המורה הגרמני בילבל את היצירות, סבר שלויין טוען שחיבר קטעים של היומן המקורי. עם קביעה זו, יכול היה העניין להישכח. אולם בינתיים נסתבר כי בלא יודעין גרם סטילאו המשמיץ לחשיפת פרשה שהיתה עד כה שרויה בסוד כמסו. יומנה של אנה פראנק לא היה זיוף אנטי-גרמני, כפי שטען הוא, אולם בחקירת המוסדות המשפטיים נס' תבר כי היומן עבר גלגולים רבים, וכי הקול שויעזע את לבם של מיליונים לא היה קולה האמיתי של אנה פראנק.

★ ★ ★
איש לא ראה

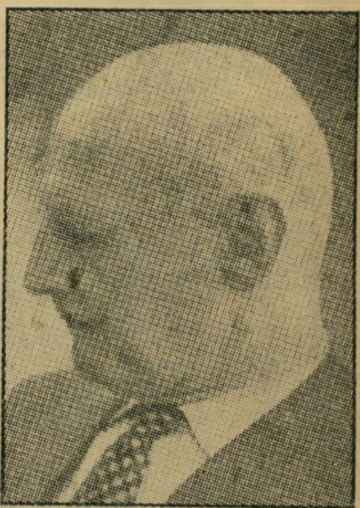
אבא פראנק חזר לאמסטרדם במאי 1945, אחרי שהרוסים שיחררו אותו

לויין גם טען כי נפל קרבן לקנוניה של זוגים קומוניסטיים בברוקלין, שפלטו את המהדורה שלו מפני שהיתה יהודית מדי. לדעתו, השתדלה המהדורה הסופית של הזוג האקטיגורדית הוציא עד כמה שאפשר את הנימה היהודית מן היצירה.

אבא פראנק

— אך לא כשרונית במיוחד...

משמיץ סטילאו

... ערה ופיקחית

אנה*

העדה היחידה התאבדה

לעצמנו כי בן יכול לדבר עם בת כל כך בגלוי על דברים כה אינטימיים.

יתכן כי פרסום היומן המקורי של אנה היה מפחית את השפעתה המועזת של היצירה, שהפכה בספר, בתיאטרון ובקול-נועי' לאחר המיסמכים של הדור. אולם הוא היה נתון תמונה נאמנה יותר של הילדה האומללה, שנמקה במחבוא הקטן והרושמה לבסוף בברגן-לבון. ידידת-המשפחה הקשישה, אנליזה שיץ, שתירגמה את הספר לגרמנית (והשמיטה מתוכו את הקטעים שיכלו להרגיז גרמנים) תיארה אותה כך: "היה עליה לחוס על עצמה מבחינה גופנית. היו לה הרבה חברים מבני המין השני. היא פונקה מאד, והיתה מעל לרמת-האינטליגנציה הממוצעת. אך היא לא מוכשרת באופן יוצא מן הכלל. מכל בחינה שהיא" שיץ גם הגנה על אמה של אנה, שהושמדה באושוויץ, נגד רשימותיה של הבת: "הגברת פראנק היתה אשה חכמה מאד, ובעיקר בעלת שאר-רוח. יתכן מאד, וקרוב לוודאי, כי קטעים שלמים של היומן אינם אלא ציטוט הערות של האב, כמובן שלא בהכרח. לעתים קרובות קורה לנו שנו אנו חוזרים על מחשבות הולות, אותן קלטנו בהיסח-הדעת, ונדמה לנו שאלה מחשבותינו שלנו."

כל זה עשוי להתכבד אם אמנם יבצע אוטו פראנק את הצעתו לפרסם במהדורה מצומצמת, לחובבי-ספרים בלבד, את היומן המקורי הבלתי-מתוקן של אנה פראנק. בין תיים הוא ממשך במאמציו המשפטיים נגד המורה סטילאו, בניגוד לעצת כל ידידיו. אחת הסיבות האפשריות, עליה רומזים הע' חוננים הגרמניים: השאיפה לתת פרסומת למהדורה הגרמנית של הספר.

* בתמונת-ענק, מעל לשחקנית מילי פריינט המשחקת אותה בסרט.

** בחודש שעבר הוצג לראשונה הסרט האמריקאי יומנה של אנה פראנק, זכה להצלחה רבת. בתפקיד אנה מופיעה שחקנית נוצרית צעירה.

רק עם כל ארצות-ערב ישתתפו בו. גם גמאל עבד אל-נאצר טען בנואמו השבוע כי אין אסון בעצם הקמת מדינת ישראל, אלא בכסנה הצפויה מכוז-ההתפשטות של ישראל בעתיד... גם משא-זומתן סודי שני אושר השבוע בעקפיין, ראש-ממשלת צרפת הכחיש את קיומו של משאומתן חשאי בין ממשלת הצפורה הגרמנית לחפשיית לבין ממשלת דה-גול, עליו סיפר עורך העולם הזה (1113), אחרי שגם עיתונים חשובים באירופה הודיעו על קיומו.

שעתו של בלאנקנהורן תחוק בהרבה את מחנה מתנגדי-השילומים, ובראשם ראש-הממ' שלה-המיועד אהראט... המשא-זומתן בין רון הסודי והתנהל בארצות-הברית בין ירדן וישראל בתיחק האמריקאים, עליו הודיע לראשונה העולם הזה (1123) בקשר עם פרשת הודעת-הגיוס, פורסם השבוע גם בע' לון הצרפתי החשוב לעניני המזרח התיכון (סיפ'ו). השבוע חזר המלך חוסין בלונדון על הודעתו שיש לצפות להסדר בין ישראל וארצות-ערב, אך קבע כי הסדר כזה יתכן

הגרמני הסנציוני בו נמצא חייב בהוצאת דיבה על אחד מאויבי הסכמ-השילומים. העולם הזה (1124), העתון הישראלי היחיד שגילה את המתרחש בגרמניה מסביב למשפט זה, דיווח לפני שבועיים על הנזק העצום הנגרם לשמה הטוב של ישראל במשפט זה, בו נתגלה, בין השאר, שמקור יהודי מסתורי שלם 100 אלף מארק שוחד לחוגי איגואר תמורת השגת ההסכם, וכי אנשי-החצר איר-גו קנוניות פסולות ביותר נגד מתנגדי השי' לומים במיניסטריון-הכלכלה הגרמני. הרי

החדש. אריה חשביה, עורכו כפועל של עולמ-האשה, עזב במפתיע את המערכת, השי' איר את המערכת החדשה ללא עורך ממשי.

תזכיר
מאסר לידיד השילומים
לארבעה חודשי מאסר-עיתונאי
 נידון השבוע השגריר הגרמני בפאריס, הרברט בלאנקנהורן, אחד מחברי קבוצת החצר של קונראד אדנאור, בסיום המשפט

המלכה ער פל

נוהג, כדרכם של שאר רבייהחובלים בעולם, להזמין אנשים חשובים לסעוד אל שולחננו. נוהג זה נותן מקום ליותר מדי עלבונות, הוא טוען, במקום זאת הוא מומין את כל הנוסעים החשובים פחות או יותר למסיבת קוקטייל לכבוד החשוב באורחים. ילמרות שבהפלגה זו לא חסרו אורחים נכבדים כזמרת הפרוטוגונית עמליה רודריגו, מיליונר ספרדי צעיר, אליו ונטורה שחזר מספור בארץ, ועוד כמה עסקני המגביית למיניהם, היתה הפעם מלכת המים אורחת הכבוד במסיבת הקוקטייל של רביהחובל וקציניו. אגב, עמליה רודריגו התגלתה כאשת-חברה תבי רותית מאוד. בהכנסה לסלון של המחלקה הראשונה, בו שכנו תמיד תושבי הארץ, היתה עמליה מברכת אותם תמיד ב"שבת שלום" מבלי להתבונן כלל בלוח. כל יום היה עבורה כמו שבת. בערביים, כשהישראלים עשו שמהו כמו בבית, היתה עמליה מדגימה רקודי הורה טוערים.

ה חניה היחידה בדרך למרסייל היתה בנאפולי שבאיטליה, שם ירדה יהודית מזרחי למשך כמה

פ עמון האזעקה טירטר ללא הרף במסדרונות ובתאי א/ק תיאודור הרצל. נוסעי אנית-הספאר הישראלית, שהיו אותה שעה בדרכם לחדרי האוכל, לשתיית התה של 4, מיהרו לעלות על הסיפון. לפי ההוראות המדויקות שקיבלו קודם לכן, הם ידעו שעליהם לחגור את חגורות-ההצלה החדישות, לעלות אל הסיפון, להשאר ליד סירות ההצלה שתורדנה אותם למים. בקורר רות, ללא פאניקה וצעקות, מילאו האורחים המפונקים של אנית התענוגות — ישראלים הנוסעים לחוף-לארץ, תיירים שחזרו מספור ואנשי הצחת הרבים — אחר ההוראות.

"איפה יהודית? איפה יהודית?" החיפושים הפריעו את אירת הבטחון הכללית. בעת שסקרו זה את זה, חיטבו אם כל אחד ממכריהם נמצא במקום, הבחינו לפתע רבים מנוסעי תיאודור הרצל, כי יהודית מזרחי, מלכת-המים הישראלית שהפליגה באנית שו"הס לסיור בארצות-הים התיכון, נעדרת. היחיד שלא איבד את עשתונותיו היה צלם העולם הזה שליחה את המלכה בסירה. ימי הנסיעה המועטים על הים לימדהו לדעת הי כן יכולה להיות המלכה בשעה גורלית כזאת.

הוא פרץ לתאה והובר לו כי לא טעה. על הכסא היתה מונחת שמלת קטיפה אלגנטיה, שיהודית הכינה ללבוש. "יהודית, האני טובעת! לא שמעת את האזעקה?" צרח הצלם, "לבשו מהר את חגורת-ההצלה!" "השתגעתי?" השיבה היא, "אני מוכרחה להתייף את השמלה, אתה חושב שאפשר לקלל את קחי הבגד עם סמרטוט כזה?" רק בלחץ ואיומים, נאלצה המלכה לותר על בגדיה הפאר להודמנות חגיגית כזאת כמו טביעת האניה. היא לבשה את חגורת-ההצלה ונכנסה לתוך סירת-ההצלה. כולם נשמו לרחותה.

היה זה תמרון שיגרתי הנערך בכל מסע של האניה.

מ לכד תרגיל ההצלה הכללי, ויום אחד שנשאה תואר כמו מלכת-המים, נאלצה לבלות יום שלם על הסיפון מבלי לגעת באוכל, לא היתה ההפלגה על גבי התיאודור דור הרצל דומה לשיט בלביים. היה זה למעשה בילוי בארמון צף. חמשת ימי ההפגה לגה מחיפה למרסייל היו חמישה ימי גופש ושעשועים. מאחר שלנוסעים לא היתה כל תעסוקה ממשית, תפסו חיי החברה את המקום המרכזי בסדר יומם. רב החובל של האניה, אליעזר אקסל, אינו

אל הסיפון של אנית הנוסעים הישראלית המפוארת, תיאודור הרצל — שם משתזפים הנוסעים — עולה מלכת-המים יהודית בכבישהמעלות.

המיס

זעות כדי לסייר בעיר ובהריסות פומפיי השכנה. זמן הקצר איפשר רק סיור מהיר ללא שהיה ארוכה מקום כלשהו, מלבד בבית חרושת לתכשיטים. חמתה של המלכה על אייכותה לבקר בכל המקור ות, היתה שבדרך חזרה תערוך סיור ארוך יותר איטליה.

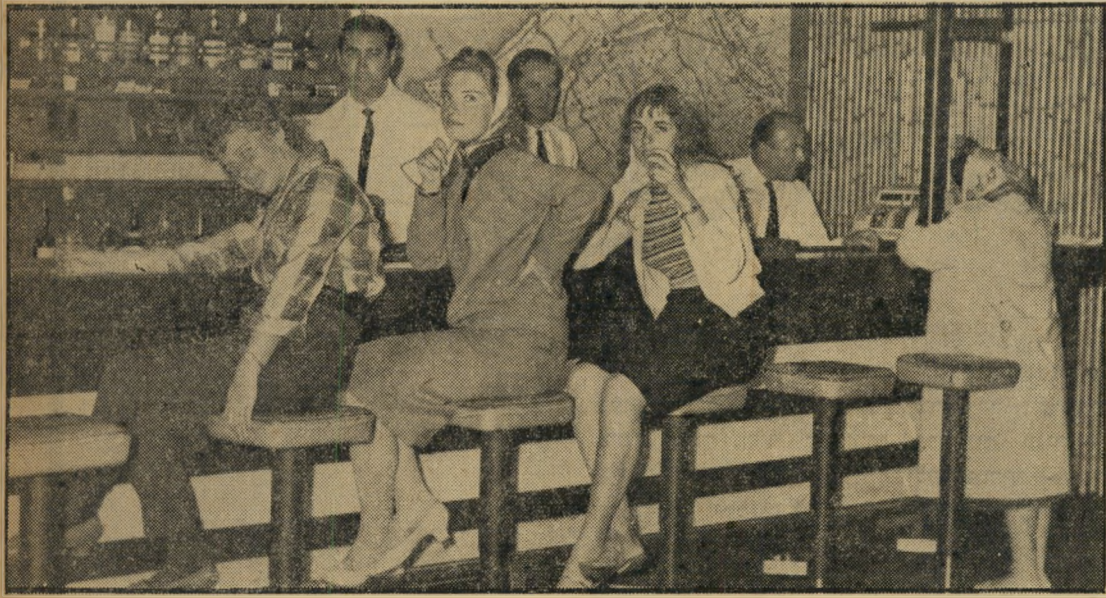
לפני ההפלגה למרסייל הספיקה יהודית לטעום מיצה נאפוליטנית — "גועל גפש, ברחוב דיז'ן" — היא יותר טובה, נגסתי ביס ואת היתר זרקתי". תיאודור הרצל נפרדה בלילה מנאפולי הנוצצת, לילה, לאור הכוכבים, הסתודדו זוגות בפנינות אפלות על סיפוני האניה. אלא שלמלחי התיאודור רצל אין חוש רומנטי. חקא בשעות אלה הם ריכים לשטוף את הסיפון בצינורות מים, מתקשים דאות את האנשים בחושך, שוטפים גם אותם. ובבוקר עגנה האניה במרסייל. ויהודית מזרחי ציבה רגלה על אדמת צרפת, לתחילת דרך ארוכה ל סיור מלכותי.

ל (בהמשך הסידרה: — מלכת המים בפאריז, פגישו יה עם אישים ואילי הקולנוע הצרפתי).

גיוס מוקדם

לקראת גיוסה לצה"ל, קיבלה יהודית מזרחי הדרכה מוקדמת עליידי יחידת חיילי הריס איטלקית, אותם פגשה בעת סיורה הקצר בנאפולי. החיילים אף הלישו לראשה את אחד מכובעיהם.

בבאר המפואר של תיאודור הרצל, שקירותיו מקושטים במפות ישנות של ישראל, מתרענת יהודית בחברת שתיים מנוסעות האניה.

לחיי הספינות שבדרך

עם החובל של תיאודור הרצל, מקס נוי וירט, המלמדה פרק בימאות.

עם המיליונר אליו ונטורה, מעשירי ברצלונה, שהתלהב מיהודית.

קדש בפומפיי מתפעלים מלכת המים וזלם העולם הזה שליווה. מסענה של מלכת המים כוסה עליידי סוכנות הידיעות רויטר.

ט.ו.א.

לכל מקום בתבל...

לכל מקום שתרצה לנסוע, תוכל להגיע באמצעות ט.ו.א. — אחת מחברות התעופה הגדולות בעולם. יותר מ-200 מטוסים בעשרות קווים עומדים לרשותך ובהם צוות עובדים מומחה שיביא אותך למחוז הפצך במהירות, בדייקנות, בנוחיות ובבטחון. חב' ט.ו.א. השוקדת על שיפור שירותיה היא חלוצת מטוס הסילון האזרחי — ט.ו.א. רכשה מטוסי סילון אמיתיים, המקצרים את נסיעתך ומקנים לך נוחיות מקסימלית. שרות מטוסי הסילון יופעל בקרוב לישראל ומישראל.

עתה, עם פתיחת עונת הנסיעות והתיירות, כשאתה מתכנן את נסיעתך זכור לטוס באמצעות חברת התעופה ט.ו.א. לרשותך ארבע טיסות לשבוע: לארצות הברית דרך אירופה.

עם בוא חג האביב, מצרכת חברת ט.ו.א. את קוראי "העולם הזה" בברכת חג שמח.

...טוס בשרות הטוב ביותר

TWA

טוס ב...
TRANS WORLD AIRLINES

U. S. A. • EUROPE • AFRICA • ASIA

פרטים על שרותי ט.ו.א. במשרדינו בתל-אביב, רח' אלנבי 98. טל. 67364
או באמצעות סוכן הנסיעות שלך

קול ישראל

בלי גלגל הצלה

האווירה המשועממת בכנסת התחשמלה על דוכן הנואמים עמד נציג פועלי אגודת ישראל, בנימין מינץ, הטיח אבני בליסטראות בכלי השיט הפופולארי ביותר במדינה — שלשה בסירה אחת. קבע מינץ ברתחנות: "הם (העורכים) אינם מחחרים על כל אפ" שרות לנבל את השדורים בנוסיות פה. במי קום תוכנית סטירית וזהו שדור של נבולי פה..."

ראש הממשלה, שהח"כ הדתי יציל את הבקורת על תקציב משרדו לצורך התקפה זו, האוין בנימוס עד הסוף. בדברי תשובתו למתחכמים כולל בן-גוריון הבטחה סתמית: הוא יעיין בסטנוגרמות של המשדרים האחרונים, אם ימצא בהם דברים של ניבול-פה, הסוגעים בטעם הטוב, יצאה על ביטולה של התוכנית.

בלי בדיחות. השבוע התברר כי הבטחה זו הפחידה לפחות את עורכי הסירה. בשדור הלקט הראשון מתוך הפלגת הסירה, שני ערכה בשבוע שעבר באולם אהל עם בתל-אביב, הושמטה כל בדיחה של עוללה היתה לפצוע בטעם הטוב" ש לא ראש הממשלה וחבריו בכנסת. התוצאה: יחד עם הבדיחות צוננר מהתוכנית ההומור החריף והחיינוי שציין אותה, הפך אותה למה שהיתה — תוכנית השדור הפופולארי והמושכת ביותר בישראל.

הומור לדוגמה: בין העצות לחיילת ח"ן: "וכאשר תשתחררי, למען השם אל תכתבי אוטוביוגרפיה באנגלית!" (שלום רוזנפלד). עצות לפרח-קצונה מפי רבי-סמל זקן (דן בן-אוזן): "עשיו החיילים עוד לא מכירים אותך" — דאט שזה יישאר כך... אל תש" תול להיות רבא לחייליך — זכור כי רובם רוצים להיות יתומים". מה רע בגיהנום — "יצר הרע יש, אבל יש כסביבה יותר מדי מכיירים" (שלום רוזנפלד).

סייע לדלילות זו גם הדילול שנערך בצח"ת הסירה. מלבד הברקה טובה אחת או שתיים של חיים חפר (מכתבי אהבה לרינה), לא גילו הוא וחבריו החדשים-ישנים לצח"ת רות בונדי ושאל ביבר, את החריפות המ" הותית של קודמיהם. אפילו דן בן-אוזן, כוכב הסירה, לא יכול היה להבליע בעין שאלה לשאלה את המשאלה (שנמחקה מיל סרט התקלטה); מדוע הם לא נותנים קוויאק? הם לא מרגישים שהסירה כבר טובעת וצריך גלגלי הצלה?

תכניות

זכרונות נוגים

פאריס '67 (קול ישראל, יום ו') היא פאריס השוקעת של גדול מלחיני הבדור הצרפתיים, ג'אק (לונה הפיה) אופנבאך, המשמשת עילה לעורך התוכנית המנוסה ביותר של קול ישראל, מיכאל אוהד, לשמש שוב את תקליטי אופנבאך החדשים שהגיעו לפני חדשים מועטים מפאריס.

אופנבאך, שעלה לגדולה על בימות פאריס עם פריחתה של הקיסרות השנייה, שקע ונעלם יחד עמה, הוא אחד המלחינים הח"י ביבים על אוהד. בשנתיים האחרונות הקדיש אוהד לפחות שלוש תוכניות שונות לכישר גרפיית-הומר של המלחין היהודי. פאריס '67 היא האחרונה שבכולן, ואף הנוגה שבכולן.

לאה פורת, שחזרה לאחרונה לעסוק בתח"י בלב שן שלה, קריניות, סיפקה את הצד הווקאלי של המשדר. אופנבאך הקשיש וה" טוב סיפק את השאר.

תדרין

המסדרים הבאים עשויים להיות בעלי עניין. שינויים אפשריים.

● **שיר השירים** (קול ישראל, יום ו') 20.25 — משרד דרמטי-מוסיקאלי לפי מילים של שלמה המלך, מוסיקה של דן פריי. בימוי: ניסן נתני.

● **אף מידה למורגנשטיין** (קול ישראל, יום ד', 11.30) — הקומדיה האחרונה של רונה של בצל ירון, בעריכת-לישדור של מיכאל אוהד.

● **מפע בהודו** (קול ישראל, יום ד', 22.00) — כפי שסופר לחגי פינסקר על-ידי אלוף ינאל אלון וסגן-אלוף יוסף כרמל.

● **שודמית** (קול ישראל, שבת, 11.15) — מחזה מאת אוסקר הילד, בעיבודו ובימויו של מיכאל אוהד. חנה מירון ויוסף דיון.

סטודנטים! החומר ממנו עושים מהנדסים, מורים, גאונים ומהפכות! מיטב הנוער, מה... אולם שהדברים אמורים בעצמות יומיומיות פשוטות, כמו לתת לגערה אלמור נית להבין שהם בדיוק מה שהרופא רשם בשבילה — הם בולעים רוק, הולכים הביתה וכותבים לרותי גבורים.

"שוב חוזר אחד המקרים שקורים בערך תשעה ימים בשבוע", כותב חכם גדול אחד, "ואצלי זה הלך בערך כך: אני חוזר מהי צעדה, איה שהלכתי איה 160 ק"מ ואני הולך לקולנוע. מה רואים? כמובן את ידי דינו תום וגירי. ואני כל כך עייף עד שאני לא שם לב שאני מתישב בשורה 18 לא רחוק ממנה, ושואני שם לב, אין לי חשק לזוז. ואחרי ארבעה ימים של צעקות ושירה אין לי אפילו קול לדבר. בקיצור: הגבורים עייפים."

"כשחילקו את התמונות של אחה גרדנה, אז היא זזה קצת לצד שלי, אבל מיד קיב" לה שכל חזרה, סימן נוסף: היתה העם האחות הקטנה שלה והאחות בלונדית והיא שחורה. וזהו זה. עכשיו עשי רותי טובה לישוב העברי והלבישי עלי איה מספר ונצפה לתשובה".

טוב, נו: (1126/197).

★ ★ ★

כשהחייף הופך לאדם

(1126/198) יקירי: שוב לא תחוש את עצמך בודד בלילות שמירה ארוכים, תהיה עסוק מאד. לכוזר את שמות כל הנאות שתכתובנה אלך. והן תהיינה רבות, האמן לי רוצה להתערב?

"בחדאי תאמרי שהנה קיבלת עוד מכתב שגרתו מאיה חזר מתוסבל המצחק לו נערה, ואולי מסתם פיטר עם גיפ. לא דובים ולא יצר."

"ובכן, ראשית, אני חיל. וחיל, ככל שהעבודה היא זכות, היא מטילה חובות רבות, שלעתיים מטשטשות את דמות האדם שבו תחת מסחה "הגבורה" הצבאית כביכול, גבורה הבנויה רק משגרתיות נואלת, מיסדרי ראהו וצהצוה נשק. לעתים נראים אנו לער" למ החיצוני כבוש אפור של בעלי-חיים, הפועל לפי קריאות, והדומה לכבשים הללו ההולכות אחרי הרועה לכל אשר יקראו."

"אולם יש שעות — והן רבות רבות — בהן הופך החייל שוב לאדם, הופך ליצור חי עם רגשות על כל המשתמע מכך, ואינו מתחנך לאותן שעות של חופשה בהן פוגשים בעיר באיוז נערה — אלא לאותן שעות של שכובה ממושכת במארכים, של שמירה בלילות קרים, בבדידות, כשכל הנה עלול לגלותך. שעות אלה נתיחדו להרהורים ולמחשבות."

"לא היתה לי חברה מעולם. היו לי ידי דות, ידידות ככל שאדם יכול לדרוש מהן. היו גם נערות לערב אחד או לשבוע של חופשה. אולם בחדאי תביני, שלא זה הע" תיד. אדם, ככל שהוא כזה, וכל עוד הוא כזה, זקוק לגפש אחת, שלא משחקי האה" בה הם אשר משכוהו אליה. אינני מסתייג מאלה — אבל גם, ובעיקר, נפש של אדם. "לעתים נראה לי מוזר, שאנחנו הצברים כל כך רגשנים בחוך תוכנו. וכמה מסולפת היא התמונה, המתקבלת ממבט ראשון למש" מע החוצפה שלנו, והשהצנות שכל כך הו" קיעו אותה."

"אני חבר גרעין התיישבותי, יושב כעת בהאחות באזור ניצנה, מתעסק לנאמן בצדקת דרכנו החלוצית ומקחה שעוד נוכח זאת, כשם שהוכחנו בעבר."

"רצוני? נערה בגיל 17-18, אשר אוהבת להתעסק בספורט, שחיה, שייטות וטיולים. כמובן שלא ייעדר ממנה הייצר האנושי על אורותיו וצליו, מתעניינת בספרות ובתהי" ואוהבת את חיי הטבע. כמובן רצוי שתהיה לה השכלה תיכונית הקרובה למגמה הבי"י לגיית או החקלאית."

"תיאורי: גובה 1.72, משקלי 73 ק"ג. אין לי עדיין כומתה אדומה על הראש, אך יש לי קטנוע, כמעט חדש, שניתן לניצול במשך כל ימי החופשה."

★ ★ ★

שרה: אני מעוניינת לקבל יותר פרטים מתך. כניל ומצב משפחתי.

★ ★ ★

ככל שטח שהוא

מדכדכת מאד המחשבה שילדינו יצטרכו פעם ללמוד אצל מורות כמו (1126/199). הן לפי שעה סמניוסיטיות, ואני מקחה שתסתפקנה בחינוך ילדיהן שלהן, כאשר ואם יהיו להן פעם. הן בנות 17,5 ורמתי גניות והגובה שלהן הוא 173 ס"מ והן נורא רוצות "חברים" לעט צברים תל-אבי" ביים מגיל 19 ומעלה נושאי ההתכתבות בכל שטח שהוא."

למותר לציין שלא שמעו בכלל על דבר ששמו סימני-פיסוק.

★ ★ ★

זה קרה לו

כמו אצל כל האמנים זה קרה גם לו. (1126/200) הוא הגיע לנקודת קיפאון, את מבינה. איש אינו יכול לעזור לו, מלבד נערה חמודה כבת 17-22 שתצעה להתכתב אתו. הוא מכנה את עצמו יצור אמנותי ואני יכולה לתאר בדמיוני איך הוא נראה. הוא מצויר וגם עוסק בארכיטקטורה, מתנשא לגובה של 178, אם אפשר לקרוא לזה גובה. וכמה שהוא אמנותי והכל — אין הוא נמוע מלהשתמש במושג המתוק שאני אוהבת כל כך לשנוא: "אומרים עלי שאני יפה-תואר."

אני מקחה שניחשת שהוא אומר שהוא מתעניין גם בפסיכולוגיה, מוסיקה, פיסול וסרטים טובים — אולם אינך חייבת לבלוע זאת.

★ ★ ★

העיקר — שמח בחברה

(1126/201): איה החינוך הסוציאליסטי שהשקיעו בך? אינך מתביישת? לגור ברחוב ההסתדרות בחולון ולכתוב מכתבים לרותי? ומה עם השיעורים שלך? עשית כבר? ובכי" לל, מה המצב אצלך במתימטיקה והאם את יודעת מי היה קרל נטר, קרל מארכס וקרל הגדול? יפה מאד מצדך שאת תלמידת ששית, אבל האם מרשים לך, סלחי לי על הביטוי — "להתכתב" עם בני 19? ומה איכפת לך אם יש להם כלירכב?

אני יודעת מראש ששום דבר לא יעזור, ומאחר שאתם לא טובים ממנה: או היא אוהבת נורא לטייל ולרקוד ולעשות נורא שמח בחברה. ובעצם, לא מגיע לכם יותר."

★ ★ ★

עמוק בלב בטכסאס

לפניך בחור יהודי מניו-ג'רזי, הלומד בבית ספר לרפואה בטכסאס, שם הכל גדול כל

נערת השבוע

כי הנה הגשם חלף עבר לו, התאנה חני טה פגיה, הניצנים נראו בארץ וקול התור נשמע בארצנו וכולי וכולי. אינני יודעת מי היא נערת השבוע, וגם לא איכפת לי. בעצם היא פשוט נראית לי אביבית, בשושנה הפורחת על ראשה. שר" שנים כיוודע לך, פורחת כעת בכל. על שמלותייך, נליך, וגם על דאשך, ענייך הרואות. זה יכול להיות תחליף חמוד לכו" בע, להזדמנויות מיוחדות. רק שלא ימצא מישהו טוב שיצעה להשקות לך אותה.

אכתקרוס ארותי

כך. (1126/202) אפילו הכתובת שלו מש" תרעת על 4 שורות. אל תעמידי פנים שכל העניין לא מעניין אותך. כאלו שאינני יודעת שתריצי אליו מיד מכתב. אבל את יכולה לסמוך עלי. לא אספר לאיש.

★ ★ ★

אין זה מה לעשות

אני שונאת לחזור על הסיסמה הצבאית: "אם את לא רוצה לעשות — עשי זאת במקום אחר", אבל אני פשוט מוצאת את עצמי מוכרחה לומר זאת (1126/203). אין לה מה לעשות, לכן היא כותבת אלי. אין לה מה לעשות, לכן היא חושבת שת"י כל לעשות זאת עם חילי גבה-קומה. בכל הגושים.

★ ★ ★

הם באים לבד

כמה (1126/204) מבריקים: "אם את לא רוצה להיחנק באמצע, קחי נשימה ארוכה. ואם אינך רוצה להיחנק ב" סוף, המציאי לנו שתי בנות יפות-מראה — חתיכות בלע"ז."

"אבל איננו מסתפקים בקנקן אלא... "קוקים שני סבינו די והותר. "אנחנו מצידנו מבטיחים לשתים שלא תתאכזבנה. הגיפ שלנו מחכה לכן. הוא כבר מתגעגע לאילת, למטולה, ולשתי בנות בעלות מרץ ודם בלי הרבה פוילי-שטיקים. בקיצור — בנות לעניין."

"כדי שלא תקנינה חתול בשק: "אנחנו שני חברים צברים תרתי-משמע. שהמגרעת הבולטת ביותר שלנו היא ה" שחין."

"עוררים לנו בזה כומחות אדומות, שני פסים על השרול, היסטוריה רחבה ומעניינת של דפיקות אליפים בכדורי והמאל שלם של בנות מאחוריינו. אבל נוסף לשחין יש לנו לב רחב ויש בו מקום לעוד שתיים."

ותאיי לך, רותי, כמה אנחנו מקוריים. אנחנו רוצים לא פחות ולא יותר מאשר תמונה — ותיכף במכתב הראשון. הצפור הקטנה שלנו (כן, אל תשחצי, גם לנו יש ציפור), לוחשת לנו שלדור שלנו תהיה המון עבודה. למרות שאנחנו באים תמיד לבד, לאן שכדאי — קוראים לנו אורי ויגאל."

עוד על אבי היקרה

"אבי", או בחייה הפרטיים, הגברת אביגיל ואן-בורן, היא אשה כלבבי. אני מחבבת את תה גלגל השבועות השנונות והמשעשעות לנוכחים, חולי-אהבה וסתם טרדינים, המת" פרסמות בכי" 300 עתונים בארצות הברית. פעם הבאתי לכם דוגמות מספר, ומאחר שעלי להשלים איכשהו את הסור ואין לי חשק לחשוב בשבילכם על שום דבר — הרי לפניכם כמה מכתבים נוספים:

אבי היקרה: אני יודעת שבתורים הם בחורים. אבל הבחור שלי הוא בן 60. ועדיין רודף אחרי נשים. האם יש לך הצעות כלשהן? קלארה.

קלארה היקרה: אל תדאגי. הכלב שלי רודף כבר שנים אחרי מכונות, אך אם היה תופס אחת, לא היה יודע מה לעשות בה.

אבי היקרה: אני נאלץ להודות שאני הבחור שיש לו הכל. נשים תמיד מסתובבות לידו ואומרים לי כמה שאני יפה-תואר ואינו אישיות נהדרת שיש לי. אני מתחיל לראות את כל העניין כמייגע מאד. כיצד לרפות את ידיהן של נקבות להוטות אלה? ט.ו.

ו. היקר: המשך לדבר.

אבי היקרה: אני בת 44 והייתי מאד רוצה לגוש בגבר בן גילי ללא הרגלים רעים. רח.

רון היקרה: גם אני.

אבי היקרה: אני נשואה ויש לי שבעה ילדים מתחת לגיל 12. לא מכבר התחלתי לעבוד בבית-חולים ועבודתי מביאה אותי לקרבת מכונות-רנטגן. שמעתי שזה עלול להפוך אותי לעקרה. האם גכון הדבר? סילביה.

סילביה היקרה: לא הייתי סומכת על זה.

שני חצאים בתא-תליה

ביקורו של הגנרל הצרפתי פייר קניג בארץ יצר סיבוכים רבים, מאחר שהוסכם מראש בין אנשי תנועת-החרות לבין ש"מ עון פרס כי האורת יהיה שייך לשניהם שחזר-בשווה. לכן, במסיבה מטעם גוף ה' מסוגן לחרות, הקפיד קניג להקדים: "באתי לארץ בהזמנת הנשיא שלכם, מר בן-גוריון" . . . כשהיה צריך להניח זר על אנדרטת הגבורה של לוחמי-המחתרת, נזכר ברגע ה' אחרון כי הדבר עשוי להתפרש כהפגנה אנטי-בריטית. לאור השותפות הבריטית-צר' פתית בנאט"ו, נמנע מלעשות זאת. לעומת זאת ביקר על שני חצאיו - החצי השניך לחרות והחצי השניך למשרד-הבטחון - כי תא-התליה בעכו . . . נאומו של קניג בי פני הקהל החרותי, פרצו מחיאות-הכפיים הסוערות ביותר כאשר הזכיר את שמו של השגריר פיארו אנ' זילבר, ציין שזיל- בר היה ידידו של הגנרל דה-גול עוד מרא- שית צעדיו של הלה . . . לעומת זאת שר' רה במקום אישביעות רצון מסוימת נזכר העובדה שהוגש רק מיץ-תפוזים, וכי בני- גוד לנוהג הצרפתי, לא נראה בשטח אף לא משקה אלכוהולי אחד. איש אחד שהסיק מכך את המסקנות: שמעון פרס, שהלך באמ' צע, מיד עם גמר נאום האורח, לפני קריאת התרגום . . . תקלה קטנה באותו תרגום: בעוד שקניג אמר באופן דיפלומטי "כל בריה חייבת להיות מושתתת על ידיות", כדי שלא להיכנס לענין הברית הפורמלית היש- ראלית-צרפתית, המהווה סלע-מחלוקת בין הממשלה לבין תנועת-החרות, אמר המתר' גם תחילה: "כל ידיות חייבת להיות מוש' תחת על בריה". הוא תיקן את עצמו אחרי מעשה . . . באותו ערב ערכה השגרירות הסובייטית מסיבה לכבוד העתונאים, שהפ' שירה את הקרח ששבר בין שני הצדדים מזה כמה זמן. כאות של התפייסות הומיניו הסובייטים גם את היים שורר, עורך דבר, השנוא עליהם מאז ניצל ביקור בהזמ' נת הממשלה הסובייטית לכתיבת שורת-מא' מרים אנטי-סובייטיים חריפים. לעומת זאת לא הריגו אנשי חרות. שונא-סובייטים אחר, עורך ידעות אחרונות הרצל רוזנבלום אמנם הוזמן, אך לא בא, לפי השמועה, מ' פני שהמוזמנים טעו בהכתיב שם עתונו. הם כתבו בכתיב הרוסי "אדיאוס אחרונות" . . . עורך חרות אייזיק רמבא (אי רמבא) אינו יודע אם שמו נכתב כך או כך. בכתיב הראשון הוא קיצור של "רבות מחשבות בלב איש" ובכתיב השני "רבי מאיר בעל הנס" . . . איש-חרות אחר היה מרוצה השבוע מפעלו. חיכ בנימין אבי ליאל, יושב-ראש ועדת-הכלכלה של הכנסת, תקף את לוי אשכול עד כדי כך בדיון על עניני שבתת הסחנות, עד שחיכ מפא"י אמר לו: "איני יודע אם הסחנות צודקות. אולם את לוי אשכול סחנת כהוגן."

לא מחזה רגיל

העתונאי נתן (אפרופו) דונביץ מצא השבוע את הסיבה לכך שכוכבת הקולנוע אליזבט טיילור, שהתגירה, בחרה בשם העברי רחל. אמר דונביץ: "אחרי שקראו את הפואיה של בית הקאמרי החדש על שם בעלה המנוח מייק טוד, היא בחרה בשם

פסוקי

יוסף אלמוגי, ראש מטה ה' בחירות של מפא"י: "פנחס לבון נשא בוועידת מפא"י נאום פורגומטי ואילו מאיר יערי השמיע במועצת מפלגתו נאום פורגומטי. ועידת מפא"י אישרה מצע, ואילו מועצת מפ"ם אישרה הש' מצה."
ה"כ "חרות" יוחנן בא'
ד': "בכל העולם שולטים הזקנים. הצעירים הם אמיצים ויודעים ללחום ולשאת נשק. אבל הזקנים נותנים להם את הנשק ואומרים להם על מה ללחום."
הפרופסור מיינרד ג'וסלין, יועץ משרד המסחר והתעשייה בשטח העשיית-המוזון, אחרי שטען כי בקבוקי החלב המפוסטר במחלבת תנובה בחיפה, מכילים זיהומה: "אם הם רוצים לשדק זיהומה מפוסטרת, עליהם לארוז אותה בנפרד."
הפרופסור ישעיהו ליבוי ביץ', אחרי שהזניח להרצאה של מיסר

תדאכביב

הרגיעו צעירי מפא"י את העסקנים הצעירים של אחדות העבודה ומפ"ם שהתמרמרו על שמעון פרס פרסם דו"ח מפגישות סודיות בין צעירי שלושת המפלגות, הסבירו להם כי פרס לא השתתף כלל בפגישות אלה.

ירושלים

הוסיפו אלמונים על מודעת פרסומת בלוח-המודעות של הסטודנטים, שהציעה "שמלות חופה בהשאלה" את הכתו' בת "לסטודנטיות בהריון - הנחה."

מילנו

איטליה, החליטה מדיסה ציירובי להתחיר את כושר הדיבור שאבר לארו' סה מאורו גינובסי כתוצאה מהלם, הודיעה לן על ביטול אירוסיהם, הודעה כשארסיה פרץ בשטף קללות.

תדאכביב

נאלצו עובדי מטה-הבחי' רות של מפא"י לרחוץ את בנין המטה שלהם, ברחוב בן יהודה 99, במים וסבון, לאחר שאלמונים כיסו את קירות הבית בכרוזים גדולים שנשאו את האות ת' של אחדות העבודה.

עין הנציב

תמהו ילדי הפעוטון בקי' בוך למראה שפתיה האדומות של חברה שהגיעה לקבוצ' לפני פסח, קיבלו את הסבר המטפלת כי החברה מתכוננת לחג הפורים.

תדאכביב

הוציאה מפלגת הפועלים המאוחדת חוברת הסברה על מקי' בשם כל האמת על מקי', ציינה את התאריך: אפריל 1995.

הופאסו

בראזיל, אסרה מועצת ה' עיריה על קידוניה להופיע לעבודה בשמלות הרוקות, לאחר שהוברר כי משרדי המועצה ממלאים הולכי-בטל הבאים להזין עיניהם בשמלות.

בוגנור ריגים

בויטניה, זוכה א. ט. גיטי מאשמת גניבה, נעצר ביצאו מבית המשפט כשכביסו תנ"ך בית-הדין.

תדאכביב

נדרש האמרגן גיורא גודיק להפקיד סכום של 25 אלף לירות לפני הופעתו של לואיס ארמסטרונג בקופת ה' כל התרבות לכיסוי נזקים אפשריים, מיהר לבטח את ההופעות בסכום של מאה אלף לירות, הפסיד את דמי-הבטוח לאחר שלא נגרם שום נזק.

אשרות יעקב

יעלה מזכירות ה' קבוצ את העבודה במטבח בעזרת מכר' זות משוכללות, חסכה חמישה ימי עבודה ליום, הפסידה למעלה מאלף ימי-עבודה לאחר ש58 חברי קבוצ' חלו בהרעלות קיבה.

קריית חיים

הדביק הנחני מכולת תחיות כשר לפסח על בקבוקי בירה, נתבע לדין לאחר שהוברר כי כל בירה היא בגדר חמץ.

ירושלים

רשם פקיד, שציעה לשוא לעליה בדורגה משך עשר שנים, תחת סעיף הדרגה בגליון הנוכחות שלו, אפלייה וקיפוח, הועלה תוך חודש בדורגה.

חולון

לאחר שהעירייה דחתה את בקי' שתו לקרוע חלון בקיר ביתו, צייר אלי' עזר ציץ חלון גדול על הבית, שלח את תצלום החלון למחלקה לפקוח של העירייה.

Advertisement for N.A. (Nofesh LeChoch LeArutz) featuring a logo with a cross and a diagonal line. Text includes: לחברי נ.א. טיסת נופש לחוץ לארץ שבוע ימים ברודוס אפשרות לבקר באתונה המקום היפה ביותר בעולם המחיר - 210 ל"י + 45 \$ כולל טיסה באוירון הלוך וחזור, פנסיון מלא, טיולים מקיפים ברודוס. המחיר כולל את כל המסים בתשלומים נוחים או במזומנים סדור מטבע זר - על ידינו. הרשם מיד • מספר המקומות מוגבל. משרד ראשי: רחוב אחד העם 11, טלפון 66659, תל-אביב. ירושלים רחוב אגריפס 8 טלפון 3354 פתח-תקוה רח' מונטיפיורי 20 טלפון 911153

Advertisement for Perimot (פרמה) featuring an illustration of a man reading a book under a striped awning. Text includes: למרפסת פרמה רק רהיטי פרימה. פרסום א. קיי.

כל החברה שלי אומרים:
נ פ ל א !

וגם לעורה העדין של אמא!

לאחר הצלחה עצומה בעולם: לראשונה בישראל

"SEX APPEAL 60"

האמצעי האידיאלי לגבר ולאשה

להשיג בבתי מרקחת ובבימ"ס לתמרוקים

המפיץ הכללי: תל-אביב, טל. 64340, ת"ד 806

בית-ספר לנהגות הגדול והמשוכלל ביותר:
קטנועים — אופנועים — מכוניות — אוטובוסים
הוראה עיונית ומעשית

בית-ספר לנהגות "אילך"

תל-אביב רח' המלך-גורג' 64

תל-אביב, רחוב המלך ג'ורג' 64

הפזמונאי הקבוע שלה, ג'ק ילון, אחרי שאביו ואמו נרצחו עלידי שודד שהתפרץ לחנותם הקטנה בבופאלו, ארצות-הברית . . . אלוף פיקוד-הדרום, אלוף-משנה **אברהם יפה**, ידוע ב-מימדיו הגדולים ובחיבתו הגדולה למזון. כאשר קיבל יפה לידיו את הפיקוד על בסיס חדש, הוא קרא מיד לטבח הרב ראשי, "טבח, האם עיינת בהבדל הפיגורות בין המפקד היוצא והמפקד הנכנס?" שאל יפה. "עיינתה" השיב הטבח. "אז מן היום והלאה זה יהיה גם ההבדל במנות שתגיש לי". פסק יפה . . . דקות מספר לפני תחילת משחק-הגמר בין הפועל חולון לבין מכבי תל-אביב (ראה מדור ספורט). התרוצץ על המגרש חבר הנהלת עיריית חולון **אליהו רובין** בקריאות: "מי כאן עתונאי, איפה יש כאן עתונאי?" כאשר לקריאתו החופשה נזקק כמה עתונאים, מסר להם רובין הצהרה בנו השלשון: "אני חבר הנהלת עיריית חולון, והם אפילו מקום אינם מסוגלים לסדר לי" . . . אחרי ששחקן להקת בצל ירוק **שמעון ישראלי** השתלט כמעט כליל על התכנית הדרמטית של קול-ישראל, מרפיץ בתפקידים ראשיים, במעריכוניס ותסכיתים, הוגשה הצעה מעשית להנהלת קול-ישראל, ל-שנות את שם תחנת השידור ל-"קול-ישראלי".

★ ★ ★

Françoise Dayan

הווג יוחנן וריקה זראי השתקעו זמנית בפאריס, אחרי סיור קצר בשווייץ. בדרך מציריך לפאריס הם פגשו שני חיילים צרפתיים שבאו לחופשה מאל-גיר, לימדו אותם את השיר הטלע האדום, והבטיחו את תפריצתו בקרב הצבא הצרפתי באל-גיר. לא היה זה השיר הישראלי הנפוץ בפאריס. השלאגר האחרון שם הוא — הבה נגילה זמרת יהודיה מצריה בשם **דליה דה שרה** אותו במבטא ערבי והיא הכוכב בפאריס בה"א ה-ידיעה. למרות קבלת הפנים הימוסיקלית-ישראלית, שלחה ריקה התרשמות מפאריס: "היא מ'לוכלכת אבל נהדרת". הצלחה ראשונה בפאריס לזוג זראי: **סאשה דיסטל**, הגיטריסט-זמר, שהוא בעלה של בריגיט בארדו, הציע ליוחנן לקנות כמה משיריו . . . שחקנית הבימה **אלישבע מויכאלי**, המופיעה עתה בהצגת הבט לא-חור בזעם, גילתה כי בנעוריה חשבה להיות תופרת. הוריה החליטו שתבחר במקצוע זה, שלוחה לעבוד כמתלמדת אצל תופרת. רק אחרי שלמדה לתפור, עברה קורס תיאורטי של תפירה. הקבלה לכך היא מצאה גם בקריירה התיאטרונלית שלה. קודם היא הופיעה במשחק על גבי במות שונות, ועתה היא משתלמת בתיאוריה באולפן למשחק . . . המספר המצליח ביותר בתכניתה החדשה של רביעיית מועדון התיאטרון, הוא השיר המושר באנגלית, על **יעל דייך**, ש-"I was born in: הוא: Nahalal / My papa was a General, / I said to my father: "look, / I am going to write a book, / just look at Françoise Sagan / why not be Françoise Dayan? / Oh, I am Yael Dayana." . . . כאשר לפני זמן מה נכחה יעל במועדון, שמעה את השיר, היא סיבלה אותו גם כן במחיאות כפיים . . . את הימים האחרונים לפני תחילת ספירת העומר ואיסור הינשואים, ניצל הכדורגלן **יוסף גולדשטיין** לשאת לאשה את **בת-יעמי רפה**. בחגיגת הנשואין של הכדורגלן בן ה-27, עם החיילת המשוחררת בת ה-20, ניצלו חבריו לקבוצה של גולדשטיין את ההזדמנות, הקיפו את הכלה, העתירו עליה נשיקות רבות. גולדשטיין עצמו חיכה עד החופשה בצד, כשאיס מחבריו הכדורגלנים לא נמצא בחברתו. הרדיע גולדשטיין: "אני מרגיש כמו ליימן". בדיוק שבוע אחרי הנשואין השתתף כבר גולדשטיין במשחק קבוצתו, נגד הקבוצה האורחת סאפריסה מקוסטה-ריקה, גילה לחבריו כי במשך ירח-הדבש שבילה בנהגיה לא שכח להתאמן, בילה מדי בוקר על חוף הים בריצה ובהתעמלות.

חתן גולדשטיין תחת החופה ליימן לפני החופה

שושבינים גלור ובנדרורי והכלה נשיקות לכל השחקנים

רחל, כדי שבמותה אפשר יהיה לקרוא לבית התיאטרון הקאמרי — קבר רחל" . . . מהי זהו החדש של **יורם מטמור** דור בא. ה' מוצג בתיאטרון זוטא, והדן בבעיית-הצעני ריס-מולי-הוקנים, זוכה לתגובות סוערות. אל אחת ההצגות הביא יורם את הריו. אחרי שראה את ההצגה, ניגש אליו אביו, קרא אותו לצד ושאל: "תגידי, יורם, מה יש לך בעצם נגדי?" . . . אבא, כששאלו את יורם איך זה קרה שכתב מחזה כל כך טוב, השיב: "מה אתם רוצים, זה לא מחזה רגיל" . . . על הולדתו של השיר המפורסם א יידישע מאמע, סיפרה השבוע הזמרת **סר' פיה טאקר**. היא גילתה כי את השיר כתב

השבוע

התנועה המיסטית "השיבה אל הטבע" על "דרכו של האדם המודרני": "הייתי מעדיף לראות סרט של בריגט בארדו במי קום זה."

● **הבמאי פיטר פריי**: "המלחמה הנטושה בין במאים לשחקנים היא נצחית כמעט כמו המלחמה הנטושה בין גבר לאשה. אבל כמו שכל גבר נורמאלי לא ייתר על היחסים עם אשה בגלל המלחמה, כך הבמאי אינו יכול ואינו רוצה להתר על היחסים עם השחקנים."

● **הסופר פומרט מוהם**: "הספד הוא לאדם כמו חוש ששי, שכל עדין אין האדם יכול לנצל את שאר חמשת חושיו."

● **האדריכל הגאון פראנק לוי רייט**, כפי שצוטט באחד ממאמריו ההספד עליו: "עוד בנעורי הייתי צריך לבחור בין יהדות כנה, לבין ענוה מתחסדת. בחרתי ביהדות."

ספריי נט - סופר סופט לתפרוקת מסודרת כלי היום

spray net Super Soft

סקידים! תלמידים! סטודנטים! חרשמו עוד היום לקורס ליקצרות עברית ו/או אנגלית (שני חודשים, פעמיים בשבוע) ב.אלמן גרג - (GREGG). המנהל: ה. ברקא (קמפיוסקי), תל-אביב, רחוב גורדון 5. הצלחה מובטחת!

Advertisement for Baby White soap featuring a baby and the text 'BABY WHITE מוצר להלבנת צמר, חשי וניילון אשר הצהיבו Sharon'.

לאשה בהריון המתנה הנאה ביותר - ספרו החדש של פרופסור אשרמן, 'לקראת אמהות'. להשיג בכל חנויות הספרים.

Advertisement for a book 'כאשר ברגעים מסוימים היה נדמה כי המרץ ינצח את הנסיון והכושר הטכני, לא יכלו אוהדי מכבי שנוכחו במגרש להסתיר את רגובם. מפסח רק גוסע, והן כבר עושות מה שהן רוצות, רתח אחד האוהדים, בהת'.

ספורט

טניס ההחמצה הגדולה

מאות ספורות של צופים, אשר יכלו להר- שות לעצמם תשלום של 25 ל"י תמורת הד- כות לחזות בשלושת סיבובי תחרות הטניס על גביע דייוויס בין ישראל לשווייץ, התאכז- זבו קשה. לא משום שלא קיבלו תמורה מלאה לכספם. האכזבה נבעה דווקא מכך, שבפעם הראשונה בשבע שנות השתתפותה של ישראל במשחקי גביע זה, לא היה הפ- סדה הדחוק לשווייץ (2:3) מחוייב המציאות. הטניס האירופי, הצליחו טניסאיה להדביר את טניסאי אוסטריה, לוקסמבורג, הולנד ו- תורכיה בשנים האחרונות. כמו בישראל, גם בשווייץ היו אלה שני מחבטיה הראשונים, שייצגו אותה בשבע השנים האחרונות. את המחבט מספר 1 נשא מרטין פראש (26), מנהל מפעל טקסטיל שלמד לשחק בכרי- סניה, הופיע עד כה בשש תחרויות גביע דייוויס, מצטיין במיוחד במשחק רשת משו- כה. את המחבט מספר 2 נשא פול בלונדל (33), הוותיק יותר, שהופיע בתריסר תח- רויות הגביע, מצטיין במכת גביד חזקה.

מול אלה התיצבו שני המחבטים הראשו- נים של ישראל: אלעזר דוידמן (22) ואריה אבידן (32). לעומת אבידן, בעל-הנסיון ה- עדיף, המנהל את משחקו במחשבה, משחק דוידמן משחק חזק יותר, אולם עצבני.

הנקודה הראשונה, תכונות אלה של שני הטניסאים הישראליים ניכרו ביחוד ב- סיבוב הראשון של המשחקים, כאשר במיש- חקי היחידים נפגש דוידמן עם פראש ואבי- דן עם בלונדל. שני הישראליים גילו חוסר יציבות ועצבנות, אפשרו לשווייצים לנצח לא- בשל עדיפותם הטכנית או כושרם הגופני, אלא בגלל כושרם לנצל את שגיאות היריב.

בסיבוב הראשון הפסיד דוידמן בשלוש מערכות בתוצאות 2:6, 4:6, 7:9 ואילו אבידן, שהירבה לשגות, הפסיד בשלוש מע- רכות, שנמשכו 59 דקות: 2:6, 4:6, 3:6. רק בסיבוב השני שנערך ביום השבת, לי- עיני מספר מועט ביותר של צופים, הצליחו הישראליים, במשחק הווגות, לגבור על ה- זוג השווייצים. בלונדל ופראש, עיפיים ממוג האויר החם, נכנעו הפעם לזוג שעלה עליהם בכושרו הטכני. דוידמן היה גם הפעם עצ- בני, אולם אבידן המבוגר ממנו, חיפה על שגיאותיו בתיכונן מחושב של משחק ה- צוות.

כשהשווייצים מובילים בתוצאה כללית 1:2, התקיים ביום הראשון הסיבוב השלי- שי והאחרון של משחקי היחידים, בו הת- חלפו השחקנים. דוידמן שיחק נגד בלונדל ואילו אבידן התמודד עם פראש. הישג של נקודה אחת לשווייצים היה מספיק כדי לה- ביא להם נצחון. פראש הביא נקודה זו ב- משחקו עם אבידן.

אולם דווקא אז, כששום מישחק לא יכול היה כבר לשנות את התוצאה הסופית, הת- חוללה הפתעת המשחקים. דוידמן גבה-הקר- מה, שהיה עצבני כל המשחקים הקודמים, גילה לפתע בטחון-עצמי רב, פתח במשחק נמרץ וחזק. הביס את אלוף שווייץ בשלוש מערכות רצופות 3:6, 2:6, 1:6. זיכה את ישראל בנקודה הראשונה שזכתה אייפס במשחקי גביע דייוויס ליחידים.

כדורסל

הנסיון ניצח

הפתעה, פלטה אילנה פליגלמן, הכדור- סלנית הצעירה מקיבוץ גן-שמואל, כאשר דקות מספר לפני תום מחצית משחק הגמר על גביע המדינה לבנות בכדורסל, הובילה קבוצתה בשיעור 10:12 נגד קבוצת הבנות של מכבי תל-אביב. חזרתה לקבוצה, נאוה אלומה, מיהרה לסתום לה את הפה בידיה כי קריאת ההתרגשות של אילנה, אם כי היתה מוצדקת, היתה מוקדמת מדי.

מתוך עשר קבוצות הכדורסל של הבנות שנרשמו למשחקי הגביע, נבדלו שתי הקבו- צות שהגיעו לגמר, מכבי תל-אביב והפועל גן-שמואל, באורח הקיצוני ביותר. הנשים המנוסות של מכבי תל-אביב כבר החלו ברר- בן לשחק כדורסל כאשר בנות גן-שמואל לא נולדו עדיין. אף על פי כן, לא ניכרה העדיפות בשנות הנסיון במשחק.

כאשר ברגעים מסוימים היה נדמה כי המרץ ינצח את הנסיון והכושר הטכני, לא יכלו אוהדי מכבי שנוכחו במגרש להסתיר את רגובם. מפסח רק גוסע, והן כבר עושות מה שהן רוצות, רתח אחד האוהדים, בהת'.

ריקוד לילה

טובה בורשטיין (בחלוצה הלבנה) כדורסלנית מכבי תל-אביב, מנסה למנוע בעד נועה אלומה, כדורסלנית הפועל גן-שמואל, מלקלוע לסל, במשחק גמר-הגביע שנערך בין שתי הקבוצות השבוע. אולם הכדור נחת בסל.

לא הופיעו למשחק והשוטפים סקסו נצחון להפועל תל-אביב בשיעור 0:2.

האיום התקבל. אולם החולוניים לא טמנו ידם בסל. כאשר היה צריך להתקיים על מגרש משחק-הגמר בין מכבי להפועל תל-אביב, הודיעו כי לא ירשו לקיים את המשחק עד לדיון בעירעורם. כתוצאה מה- לחץ התקבל העירעור. הם הופיעו למשחק חזרו נגד הפועל תל-אביב, ניצחו אותם.

משחק-הגמר על הגביע היה צריך להתקיים בשבת לפני שבוע. הוא לא התקיים. מאות צופים שבאו למגרש מצאו אותו נעול וח- שון. שוב נגרם הדבר בשל התערבות העס- קנים. שמועות שהופצו בעיר סיפרו כאילו אנשי מכבי תל-אביב רצו לדחות את המש- חק בגלל פציעתו של כוכב קבוצתם, ראלף קליין. האמת היתה אחרת.

ההתאחדות לכדורסל עמדה להוציא החלטה האוסרת על קבוצת מכבי ירושלים לצאת לסידרת משחקים באירופה. בטענה שקבוצה זו אינה קבוצת ייצוג טובה. אנשי מכבי איימו לפוצץ את משחקי הגביע והליגה באם לא תותר נסיעת הקבוצה. לשם מימוש אימום ביטלו את הופעת מכבי תל-אביב למשחק גמר-הגביע. האיום התקבל, והתח- אחדות התירה את נסיעת הירושלמים.

שטף דם מהתרגשות. כשבילי ששי החולף עלו כדורסלני מכבי תל-אביב להת- מודד על הגביע עם שחקני הפועל תולון, לא האמינו רבים בסיכויי החולוניים.

אולם הצעירים הנמרצים של חולון, בהנ- גתו של מרסל חפץ הותיק, החליטו להר- כיח את יכולתם על המגרש, לאחר שהגיעו בפעם הראשונה בתולדות הגביע למשחקי הגמר. אחרי יתרון קל של מכבי תל-אביב בפתיחה רצחנית, נלחמו החולוניים על כל כדור וכדור, קלעו סלים מכל מצב, ניצלו את העבירות האישיות הרבות של אנשי מכבי כדי לצמצם את יתרונם. הם הצליחו לסיים במחצית בתוצאה 24:26 לטובת מכבי.

ההפתעה הגדולה אירעה אחרי המחצית. החולוניים הסתערו על סל היריב, קלעו סלים בזה אחר זה, קבעו יתרון שהלך וגדל בקצב מסחרר. שש דקות לפני סיום המשחק היתה התוצאה עדיין 34:43 לזכותם. הקהל הריע ועודד אותם, לעג בקולי קולות לכדורסלני מכבי שנכשלו. אולם דווקא אז נשברו החו- לוניים. בסיום מזהיר מהיר הצליחו המכבים להשחת את הסלים, הגדילו בסידרת קליעות של ראלף קליין את היתרון לזכותם בהפרש של עשר נקודות, זכו במשחק.

היחיד שלא יכול היה לשמוח בשמחת המכבים היה ישראל גרידי, תימני נמוך קומה, לשעבר משחקני הקבוצה. כאשר הו- בילו החולוניים ביתרון, איכז הוא את הכרתו, הובל לבית-חולים שם נקבע כי נגרם לו שטף דם במוח מרוב התרגשות.

כזונו למאמנן של בנות מכבי שהוא גם מאמן מכבי ירושלים, הקבוצה עמה נסע לסיוור באירופה. "איוה קבוצה של פרות הביא לנו כאן?" התרגז גם יהושע ריגל, כדורגלן מכבי תל-אביב שנוכח במגרש. "מה יש, אתם יותר טובים?" לענה לו אחת הבנות.

זוג עגילים ממדליות. רק במחצית השנייה, בה פתחו בנות מכבי בהסתערות מוחצת אל עבר סלן של יריבותיהן, הן הצ- ליתו לקבוע מספר נקודות של יתרון. בנות גן שמואל, בהן בלטו שתי האחיות התאור- מות, נאוה ונועה אלומה, שקלעו את רוב הסלים לקבוצתן, נכנעו בתוצאה 33:42.

בתום משחק הגביע של הגברים, חולקו לכדורסלניות מכבי מדליות וגביע. רק אז הן איבדו לפתע את תכונותיהן הגבריות שגילו במשחק. הפכו לנשים מושלמות. "אני רוצה את הגביע רק ללילה אחד לישון אותו", התחננה טובה בורשטיין דקת-הגנו. "חבל שמחלקים רק מדליות זהב אחת ולא שתיים", אמרה סימה שלה, כוכבת הקבוצה הבלונדית בעלת הגוף המוצק, "משתיים אפ- שר היה לעשות זוג עגילים נהדר".

שמפניה על הגופיות

ברגע בו נשמעה שריקת-הסיום במשחקי הגמר על גביע המדינה בכדורסל, פרצו מאות צופים אל המגרש, הקיפו את כדור- סלני מכבי תל-אביב המיוועים, נישקום וחביקום כאילו חזרו מגלות ארוכה. כש- הוענק להם הגביע הענק בפעם הרביעית במשך ארבע שנות קיומו, שלפו האוהדים בקבוקי שמפניה, מילאו את הגביעים ובהם אחר זה לגמו הכדורסלנים היגיעים אך המאשרים את השמפניה שנולה על גופי- תיהם. כי הנצחון שהשיגו בגברם על הפועל חולון בתוצאה 47:53, היה אחד הנצחונות הדרמטיים ביותר שלהם, שהושג במשחק הכדורסל היפה והמותח ביותר שנראה לאת- רונה בארץ.

למשחק עצמו קדם שלב שלא היה יפה ביותר. הוא העיד על כך שההתאחדות לכדורסל איבדה לחלוטין את השליטה על ארגון המשחקים, איפשרה לעסקני הקבוצות לעשות ככל העולה על רוחם. שלבי הפתי- קרות הראשונים החלו עוד במשחקי חצי- הגמר. מזכירי הפועל תל-אביב והפועל חו- לון, שהיו צריכות לשחק בחצי-הגמר, הגיעו להסכם לפיו יערך המשחק על מגרש הקבו- צה התל-אביבית ולא על מגרש גיטרלי כפי שדורש התקנון. בעקבות הסכם זה אירגן מרסל חפץ, שחקן ומאמן קבוצה החולונית את קבוצתו, טען כי מזכיר אגודתו מכר אותם ב-100 ל"י, שקיבל תמורת ההסכמה לשחק בתל-אביב.

החולוניים לא הופיעו למשחק נגד הפועל תל-אביב. גם כאשר נקבע להם תאריך אחר

סיפורו האישי של העבריין הצעיר על סיפון ה"קאליפסו"

"שיפסיקו להציק לי!"

גאת שלמה הרוש -

גבינה לכל הצוות. כך זה נמשך שבוע שלם. אחרי שבוע ביקשנו כסף כדי לרדת העירה ולהתבדר קצת. כבר טען שאין לו אף פרוטה לצרכים כאלה. גם לצרכים אישיים קטנים כמו בולים וסבון גילוח לא היה לו כסף. תמיד כשהיינו פונים אליו לבקש משהו היה עונה "עובד אותי, אין לי כסף". ידענו כי באותו זמן הוא מבלה היטב בבארים בעיר וזה הרגינו אותו עוד יותר. שלחנו מברק אל הקונסול הישראלי וביי קשנו שיבוא להסדיר את העניינים בקאליפסו. אחרי שלושה ימים הגיע סגן הקונסול רח"מ מים תימור, שוחח עם כולנו והחתיים אותנו על הצהרה שנמשע לטבלין ולא נפר את הוראותיו. מאז ועד החרוה וברית קבלנו תמיכה יומית של חמישה דולר חבשיים ליום שהם בערך ארבע לירות ישראליות.

★ ★ ★ הכזה במנוע

ב ינתיים ראה בכר שמהעסק של האלמוגים לא יצא שום דבר. הוא התקשר עם סוחר קמח דגים מקומי. בכר הבטיח לו שברגע שתתקן הספינה, יצא אתו להוביל דגים מהאיים בסביבה למאסרה. התלטנו למנוע את ההפלגה, כי ידענו שבכר מסוגל להשאיר אותנו במקום, בלי כל נקיפות מצפון. בלילה, כשבכר ישן, נכנסנו לחדר המכונות והורדנו את צינור הדלק. החורנו אותו רק אחרי שהבטיח שלא יפליג בלעדיו.

לפני שבועיים בישר לנו סגן הקונסול תימור, שאנו עולים על האניה הגרמנית פליון (2000 טון). שתוביל אותנו לארץ. בתקריט האחרונה ארעה ביום שעזבנו בכר בא למוח עם תימור ובעלה לספינה.

קליפסו. תיקנו את המנוע, צבענו ועשינו את כל ההכנות להפלגה. הד"ר נסע לתל-אביב ושלח לנו משם אספקה, ציוד ומכשירי רי ניחש. ההכנות ארכו ארבעה חדשים. שבוע לפני המועד שנקבע להפלגה, הגיע סוף הקפטיין. בחור צעיר כבן 33, עולה חדש מפולין בשם יוסף גינגולד. אלון גילה אותו בחיפה ושלח אותו אלינו. הוא נשאר איתנו, אולם יומיים לפני ההפלגה התברר שהמפקח הימי מטעם משרד התחבורה, זאב הים, לא אישר לו את המינוי. במקומו נשלח לנו צעיר חיפאי אחר, שמואל טבלין (28) שהיה קודם קצין שלישי בצי הסוחר.

★ ★ ★ קילו וחצי בשר לצוות

י ומיים אחרי שהגיע הקפטיין החדש הפלגנו. היינו תשעה אנשים על הסיפון. שלמה הרוש, אברהם חסון ושלמה פרט מכפר הנוער, אבנר פורטנוי, בן דודו ואל בעל הספינה יהודה בכר. אליהו מזרחי של כסם בלן מאילת. טבלין, גינגולד וככר. הרבנו עוגן בשעה 11 בלילה כדי להגיע בבוקר למצרים. הגענו רק בצהרי היום

אחרי חצי שנה פגשתי את אלון בתל-אביב, והסברתי לו כי המצב אצלי הוא כבי רע מבחינת עבודה. ביקשתי ממנו שיעזור לי לעלות על אניה. אלון שלח אותי אל וידרא מחברת שוהם ואל זאב הים, המפקח הימי של משרד התחבורה. מזכירתו של וידרא שלחה אותי אל מפקח המכונה שבו הם והוא הפנה אותי לאיגוד הימאים עם המלצה לקבל אותי כמתחיל במחלקת המכונה. באיגוד בחיפה לא רצו לרשום אותי. לא היתה לי עבודה. בלשכה נתנו לי יומיים בחודש. התחלתי להסתובב עם אני שים מהעולם התחתון. אז הכרתי את עובדי ים הבני, שהיום הוא מרצה לרוש גונת מאסר על פריצה. יחד אתנו היתה עוד בחורה בשם שרה שם-טוב, שגם בעלה נדון לשש שנות מאסר. אז התחילו העניינים שלי עם המשרה.

★ ★ ★ "כדור דמי שיוזו"

לכנו פעם שלושתנו לטייל. שרה ועובדיה ואני. הגענו לרמת חי. שרה הצביעה על דירה חשוכה שעמדה על עמודים ואמרה ששם אפשר למצוא משהו בריא. שאלתי אותה מאיפה היא יודעת והיא אמרה "תסמוך עלי, אני יודעת מה שאני מדברת".

שרה עמדה ליד עמוד חשמל סמוך כמשמר, ואנחנו ניגשנו אל הבית. הוסכם בינינו שאם תופיע הדודה (המשטרה), שרה תשמיע שריקה במשרוקית. עובדיה ואני הלכנו מסביב מכיוון המטבח. אבל עוד לפני שהספקנו לפתוח את הדלת של המטבח, צצו פתאום מתחת לבנין שלושה אנשים לבושי בגדים אורחים כשבידיהם אקדחים שלופים. ניסינו להתנרף ומיד נשמעה הצעקה "מי שזו מקבל כדור, כדור, עמרו על המקום". לעובדיה היו גפרורים ולי היה מברג. בלי שהם הרגישו ורקתי את המברג הצידה. הם התקרבו אלינו והושיבו אותנו ליד הגדר. עובדיה היה הראשון שהתחיל לדבר. הוא האשים את המשטרה ששכחה את שרה בכונה כדי להפיל אותנו בפה, ועל זה הוא קיבל מיד סטירת לחי מצלצלת.

ראיתי שאין טעם לדבר ושקתי כמו דג. השלושה הזעיקו נידת. חיפשנו את שרה אבל היא נעלמה. במשטרה הכחשנו הכל. השוטרים טענו שהיה איתנו אדם שלישי ורצו לדעת מי זה היה. לא אמרנו דבר ואמרו השוטרים שזו היתה שרה שם טוב. ידענו ששרה היתה המודיעה שלהם. עצרו אותנו ל-15 יום, ומאז ועד היום זה עוד לא נגמר. לא נתנו לי לחיות, כל כמה ימים היו עוצרים אותי ליום-יומיים, בטענה שביצעתי פריצות שונות. פאר, ממדור הבילוש, אמר לי בעצמו שאם אני לא אעזור לו הוא יהרוס אותי. לא פעם ולא פעמים הציעו לי לעבוד כמודיע תמור רת עזרה חמרית מצידם.

★ ★ ★ הדרך למאפוז

איתי שזה לא עניין והתלחתי לצאת מן הארץ. פגשתי את אלון וסיפרתי לו שאני יוצא לגרמניה. הוא שמח מאוד וביי קש ממני שבהזדמנות הזאת אבקר יהודי בשם יעקוב אולטמאר מפרנקפורט, שהוא ציר בפרלמנט המערב גרמני. אולטמאר ביי קר בארץ בכפר הנוער והבטיח לעזור לכפר. נסעתי לגרמניה ונפגשתי עם אותו יהודי, אבל לא הצלחתי לעשות דבר בשביל הכפר. חזרתי ארצה מיואש ומצאתי את אלון עושה את ההכנות האחרונות להקים מחדש את כפר הנוער, הפעם באילת. קפצתי על המי ציאה והצטרפתי למכונת הראשונה שיצאה למקום. היינו ששה בחורים. הקמנו מהר 15 אהלים ודני מצפון, מנהל הנמל, סידר לנו עבודה כסבלים בנמל אילת. אחרי שבוע של עבודה, פגשנו את יהודה בכר. בכר סיפר לנו שיש ברשותו ספינה והוא עומד להפליג לחשב, כדי להביא דפטים ואלמוגים ליום אילת. הוא גם סיפר לנו שטרם הצליח לגייס צוות מתאים. עוד באותו יום נפגש בכר עם ד"ר אלון וסוכם ביניהם שהד"ר ידאג לצוות ולרוב חובל. בכר למחרת התחלנו כולנו לעבוד על ה

עמרתני על סיפון האניה הגרמנית פליון וראיתי מרחוק את אילת. הרגשות שלי היו מבובלים. מצד אחד שמחתי לחזור ארצה, במיוחד אחרי כל מה שקרה לנו בנסיעה השגונית הזו עם הקאליפסו - אבל לעומת זאת ידעתי שאני אישית אהיה נאלץ להמשיך באותם חיים שחייתי עד לאותה הרפתקה של המסע לחשב. עד כמה שהספקתי להכיר את המשטרה, ידעתי ששוב הם יספלו אלי ולא יתנו לי לחיות את חיי בשקט.

עד גיל 12 היו לי חיים נורמליים כמו כל ילד אחר. נולדתי בירושלים בשנת 1935. כשהייתי בן שנה עברנו לתל-אביב. אבא, שהוא רפד במקצועו, ניסה לעבוד כעצמאי, אבל נכשל. הוא קנה פעם אחת, יחד עם דודי שהיה שותפו, סחורה גנובה מבלי שידע זאת. הוא נידון לקנס וזה הרס אותו לגמרי. אני למדתי בבית ספר עממי, וכבר עמדי לסיים אותו עד שיום אחד רצו להעביר אותי לבית ספר למפגרים, אף על פי שהציגים שלי לא היו גרועים במיוחד. לא הסכמתי לעבור ועובתי את הלימודים. הייתי בן 12 בסך הכל והתחלתי לעבוד בכל מיני עבודות. העבודה הראשונה היתה במוסך של קרוב משפחה. אחר כך עבדתי בבית המלאכה לעבודות קרטון. הייתי ילד וניצחתי אותי. עובתי מקום עבודה אחד אחרי השני. נרשמתי לנוער העובד והם סידרו אר-תי במחלקת עבודות ציבוריות כנער שלוח.

★ ★ ★ שוקודר רק בקיצוב

כעם נכנס לי לראש, שכדאי להיות בקיצוב. סיפרו לי ששם טוב לכל אחד וזה חסר דבר. הלכתי לקיבוץ נאות מרדכי שבגליל העליון. חשבתי שאסדר שם, אבל גם בקיבוץ לא נשארתי יותר משבוע אחד. זו היתה תקופת הקיצוב ואני סתמתי להביא אתי את פנסק הנקודות שלי. ערב אחד חיל-קת המדריכה לילדים שוקולד ולי לא נתנה. מפני שהפנסק שלי לא היה במקום. התרגזתי נורא וצעקתי אל המדריכה שאני הולך להביא את הפנסק. ארזתי את הבגדים שלי, קיבלתי דמי נסיעה הלוך ושוב ולא חזרתי לשם יותר.

פניתי להסתדרות וביקשתי עבודה כדי להתקיים. סידרו אותי כשליח בדפוס דבר ועבתי שם חצי שנה עד שהגיע הזמן שלי ללכת לצבא. כיון שהיתה לי תמיד משיכה לים, ביקשתי שישבצו אותי לחיל הים, אבל במקום זה עשו אותי עוזר למכונאי בחיל הימי. הגשתי בקשה לעבור ליחידה מיו-חדת בחיל הים כמתנדב אבל במקום זה הציבו אותי ליחידה סמוכה לעיר ועשו אותי גיבוביק.

הייתי ש.ג. וסניטר. הגשתי בקשה לעבור לצנחנים ולא התקבלתי. עברתי מיחידה ליי-חידה ומתפקיד לתפקיד עד שהכל נגמא לי. פעם, כששלח אותי הרס"ר של היחידה, עם זה וקומנדק, להביא נורות חשמל לנשף פורים, שהתקיים במחנה, עצרתי את הנהג בעיר ואמרתי לו "שלו, אני הולך הביתה". למחרת בכר יצאתי לעבוד בבנין. רק אחרי 17 יום שלח הרס"ר את הרב-סמל אלי הביתה. הוא השפיע עלי שאחזור למחנה כל עוד אני נחשב כנפקד ולא כעריק. לקחתי את שק התפצים וחזרתי אתו למחנה. במשפט הסברתי לקצין השופט את הסיבות שהניעו אותי לברוח הביתה וסיפרתי לו הכל אודות המצב אצלנו בבית. הוא שמע והחליט לזכות אותי מכל אשמה.

★ ★ ★ הדרך לעזים התחתון

מאז ועד השחרור לא היו לי שום בעיות עם הצבא. כשהשתחררתי, הסתור ארכתי בלי עבודה עם חבר אחד בשם שאול ארקוני. החבר הזה סיפר לי, שאדם בשם ד"ר דודי אלון, עומד להקים באשקלון כפר נוער, להכשיר שם נערים עבריינים כימאים ודייגים. החבר סיפר לי שארון מחפש מדריכים לכפר וסידר לי פגישה אתו. נפגשתי עם אלון והתלהבתי מיד מהרעיון שלו. נסעתי לאשקלון. בהתחלה זה הלך בסדר. אחר כך החל הכפר להתמוטט, עד שחוסל לחלוטין.

ספן הרוש ובנות מאפוז
שלושה אקדחים בחשכה

אחד הבחורים שאל את בכר מדוע האשים אותו שגנב ממנו 250 דולר, וככר דחף אותו הצידה וטען שאינו חייב לו הסברים. בלי לומר דבר הנחית בו הבחור אגרוף. שעתים אחרי התקרית כבר היינו על המליון. את בכר לא ראינו יותר. לנו הוא אמר בפירוט שאינו מתכוון לחזור כלל, אבל כשהגענו אחרי ארבעה ימים לאילת, סיפרו לנו שהוא כתב למשפחתו שהוא מתכוון לחזור, ואפילו לתבוע אותנו לדין. כשהגענו לאילת עצרה אותנו המשטרה ולקחה את כולנו להקירה. לא נתנו לנו לומר אף מילה לאנשים שחיכו לנו על החוף, לפני שסיפרנו את כל הסיפור הזה במשטרה.

המשטרה שחררה אותנו והעסק נגמר. אינני יודע עדיין מה יהיה אתי. אני מוכן לחזור אל הים, אם כי לא עם בעל ספינה כמו בכר. יכול מאד להיות שנקים מחדש את כפר הנוער שלנו באילת. כבר בשבוע הבא אנחנו מתכוונים לרדת שוב לאילת בקשר להקמת הכפר. אם לא יצא מזה כלום, אסע לחיפה ואנסה לקבל עבודה אצל צים ואיגוד הימאים. לא איכפת לי באיזה תנאים, העיקר לעלות על אניה וללמוד מקצוע שיקיים אותי בכבוד. מספיק היה לי עם המשטרה. איני רוצה להכיר אותם יותר, ושיפסיקו להציק לי.

הבא, ומיד פסק האלוט לפעול, ונותקתי קשר היחידי שהיה לנו עם הבית. שעות אחרות לאחר מכן תפסה אותנו סערה איר מה, שנמשכה ארבעה ימים. טבלין פנה אל בכר, הודיע לו שאם הסערה תחזק יהיה עליו להחזיר את הספינה לאילת, כיון שהוא לא תוכל להחזיק מעמד בטלטולים חזקים וממושכים. בכר לא היה מוכן לחזור. הוא טען שהש"ק יעזר כסף רב בארגון המסע והוא חייב להי גיע למטרה בכל מחיר. הים שקט והמשכנו בהפלגה, אבל רק עם מנוע אחד. המנוע השני התקלקל בזמן הסערה.

אחרי ששה יומי מסע ניניו ליד האי רוקי איילנד ותיקנו בעצמנו את המנוע השני. וכעבור יומיים הגענו למסארה. במשך כל ימי ההפלגה אכלנו את השימורים ששלח לנו הד"ר אלון מתל-אביב. כשהגענו למסארה, מקום בו הכלכלה זולה מאד, פנינו אל בכר ודרשנו להיטיב את תנאי האוכל. בכר אמר שאינו רואה כל רע במזון שאנחנו אוכלים. ביקשנו ביצים טריות והוא אמר שנסתפק באבכת הביצים שהיתה לנו. תבענו שיביא מן החוף מעט בשר טרי, והוא ענה שישמורי הבשר שלנו, טובים אף פחות. רק אחרי שהסברנו לו שאנחנו עלולים לחלות מחוסר מזון טרי, קבלנו קילו וחצי בשר, קילו לחם, קילו עגבניות וחצי קילו

מאחורי הקלעים

קאזאלס - לישראל?

הצ'ליסט פאבלו קאזאלס, בעל הפירסום העולמי, הוזמן אישית לבקר בישראל על ידי שרת-החוק גולדה מאיר, שהיא אגב אמו של הצ'ליסט הישראלי מנחם מאירסון. הסיכויים לביצוע הביקור קלושים ביותר, מחמת גילו המופלג של קאזאלס. . . .

זעם צעיר מאד גילו שחקני הבימה בשעת החזרה הכללית על הצגת הבט אחרונה בעולם. שגורכה על הבמה לאחר הצגות: בתמונת הקסטטה התלהב מישה אשרוב קצת למעלה מן המידה, תקע את אגרופו בחטמו של שלמה ברישביט עד שהלה איבד את ההכרה לשניות אחדות. ברישביט לא נשאר הייב זמן רב לאחר שהתאושש, ובהמשכה של אותה תמונה החזיר מכה ראוייה לשמה בפניו של אשרוב. הקרבן האחרון של מעשי האלימות היתה אלישבע מיכאלי, שתופת יד רחבה מדי של ברישביט שברה את משקפיה. . . . למפא"י אין כל כוונה רצינית לקיים את הצהרותיה בדבר אי שימוש בהופעות אמנותיות בבחירות. לפי חות להקה אחת, בשם חברותא, הוקמה במיוחד בהשראת מטה הבחירות של מפא"י כדי להופיע באסיפותיה. כן ממשיך שחקן בצל ירוק חיים טופול את עבודתו האינטנסיבית במטה הבחירות של מפא"י, כממונה על אירגון התוכניות האמנותיות. . . .

אורי זוהר, איש בצל ירוק, התל להגשים בהדרגה את כוונתו המוצהרת לפרוש מן הבמה לצורך לימודים: כבר עתה מחליף אותו לעיתים בתפקיד הוטר בהצגת אף מלה למורגנשטיין שי דונן. . . .

האחרונה מהלכת בתיאטרון הקאמרי, אחרי שאלויבט טיילור הנציחה את שם בעל לה המנוח מייק טוד בתרומתה לאולם החדש

תיאטרון

די להביא לאחור

הכט אחרה בזעם (הבימה) הוא מחזה נוסף בסדרה הארוכה עדיאין קק של מחזות העיתות הפסיכולוגיים המיוצרים בע" שור האחרון באמריקה ובאנגליה כמעט בסי טונות. בתיאטרונים הישראליים זכה סוג זה של מחזות, לפחות בשתי העונות האחרונות, למעמד של אופנת בתיאטרון, כנראה משום שההצלחה הקופתית האירה פנים לאחדים מהם. כך, על כל פנים, נראו על במות ישראל בשנים האחרונות אנה כריסטי, המראה מעל לגשר, הקיסר ג'וזפ, מלאך ה' אב, השמלית ושמה תשוקה ורגיל לחמש אצבעות. אלה מחזות שונים, כמובן, זה מזה, אך כל צופה יכול להבחין במכנה המשותף ובעובדה שמכנה משותף זה מתחיל להימאס כהוגן.

שתיקות משכנות. הבט אחרה בזעם מציע האריאציה אנגלית על הגושא, כשבמרכזה בחור בשם גימי פורטר (מישה אשרוב), השופע בחילה פיזית אקטיבית ומילולית כמעט כלפי כל דבר בעולם. פרשנים חובבי משמעות טענו, כי זעמו של גימי פורטר נובע מסדרו החברה האנגלית, הגוזלים ממנו אוויר לנשימה. אבל האמת הכוללת לעין מראיית המחזה היא, כי רק לפעמים וכמעט במקרה ניתנים זעמו ובחיו לתו על מטרות ראיות. הם מהווים, בעצם, יותר תופעה נפשית אופיינית לשלב מסוים של ההתבגרות — שבישראל זמנו כרגיל מוקדם יותר מאשר באנגליה הקרה. כאשר מושם פרק הזעם והבחילה הזה כפי אדם בעל השכלה גבוהה וכישרוני גדול מן הרגיל — הרי אך טבעי הוא כי בתוך הב"ל יצופו גם קצת רמזי אמת חברתית.

על כן, לצורך ביצוע ה"לם של התפקיד, יש צורך בגילום דמות שגילה הבי"ל לוגי 21-22 וגילה הנפשי עוד פחות מכן. וזה היה המכשול הגדול שעמד בין מישה אשרוב ובין התפקיד רב-המלל, מכשול שעליו התגבר רק במישור הטכני המקצועי, אך לא במישור החייתי. משכנות הרבה יר תר היתה מרים זוהר — בשתיקותיה.

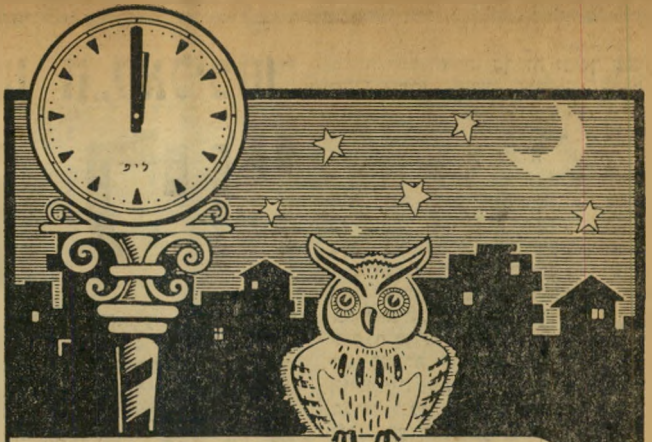
סיבה אחת לזעם. פרט חשוב זה, אין בו כדי לפגום בהישג הצוות של הצגה זו: הבמאי היי קיי לוס, שהצליל ליצור כמה מעמדים מרשימים ושטף כללי מתקבל-על-הדעת, למי רות הזמן הקצר — שלושה שבועות בלבד — שהעמיד לרשות התיאטרון הרעב ל הכנסות; צייר התפאורה ר"י דה ריילינגר, איש קיבוץ הזורע, שעבודתו הראשונה על במה מקצועית הפכה ל הצלחה ניכרת בזכות תפ" אורתו רחייית האחירה וגדו ש"ת הפרטים הריאליסטיים, המספקת ממבט ראשון סי" בה משכנות אחת, לפחות, לזעמו של גימי פורטר; והמתרגם שטרני כרמי, ש" אולי בפעם הראשונה הצליח למזג את העגה הישראלית בהתיאטרון לאחדות השופעת גם צירופי לשון משעשעים כ" צחוקן או "תודה ריבה".

בידור

דיגדוג סקילשון

נקרא לו דודיק (תיאטרון דורהימי עממי) היא פארסה צרפתית מעובדת לי"ש ראלית, מדוברת בעברית ומשוחקת באידיש על פקידון מועל (יעקב בודו) הבא לתעשיין שהוא עובד אצלו (מישה נתן) כדי לבקש ממנו העלאה במשכורת ואת יד כתו. הבת שהוא מתכנן אליה היא בעצם מישהי אחרת, שהציגה את עצמה בתור שכזאת, בעוד שהבת עצמה (אסתר אשד) ניהלה, כמסתבר, רומאן סוער עם נהג באותו מפעל, והיא מחליטה לטעון כי היא בהריון, כדי שאביה יסכים לנישואין.

את השאר יוכל לדעת כל מי שתהיה לו די סבלנות כדי להישאר באולם גם במערכות הבאות.

שודות ליעלה

קבלת מודעות דחופות לכל העתונים בכל הזמנים רק במשרדי פרסום, דחף" ת ל א ב י ב

אלנבי 123 טלפון 7557
בן יהודה 7 טלפון 51427
דיזנגוף 116 טלפון 29952

סניף דיזנגוף פתוח גם במוצאי שבתות וחגים עד חצות

מחלקת העיתונות

עוד שלושה ימי כריכות

לפי בקשת הקוראים יתקבלו גלינות העולם הזה לכריכה עוד שלושה ימים נוספים. שלושה הימים הם: יום ה', 30 לאפריל; יום א', 3 למאי; יום ב', 4 למאי — בין השעות עשר עד אחת לפני הצהריים וחמש עד שבע אחר הצהריים במשרדי העולם הזה בתל-אביב, רחוב גליקסון 8.

מיכאל קגו

ביח"ד לרהיטים וארונות לרדיו-פטיפונים

טלפון 83331 PHONE תל-אביב, רחוב אילת 42 (בסימטה, רח' 360, מס. 6)

C. D. מעורר בעיה דיפלומטית

הופעת מודעות פרסום של יצרני "עץ הזית" עם הכותרת C.D. עוררה תמיהה בחוגים הדיפלומטיים שכן C.D. כידוע הן ראשי תיבות לקורפוס הדיפלומטי וראשי תיבות אלה מתנוססות על כל מכונת מפוארת של צירויות חוץ. C.D. הפעם, פירושו היה תהליך הזיקוק האמריקני החדש Continued Deodorization אשר הופעל לראשונה בביח"ר "עץ הזית" אשר בקרית אריה.

בניגוד למפעלי "ענק" שהוקמו בשנים האחרונות תוך רעש תעמולתי רב, משמש "עץ הזית" דוגמה להתפתחות בריאה של מפעל בארץ קטנה כישראל. מתוך התחלה צנועה לפני כ-30 שנה גדל וצמח מפעל בעל ממדים גדולים עם ציוד חדיש הנחשב כיום לשני בגודלו ובתפוקתו בענף שמני מאכל וסבונים. גם ההנהלה ב"עץ הזית" היא דוגמה לניהול משפחתי על המקום. עם עלות השחר מגיעים לביח"ר האב חיים ליבוביץ וארבעת בניו השוקדים ומפקחים במשך כל היום על תהליכי הייצור.

שחקנים מיכאלי ואשרוב ב"זעם" המכנה המשותף נמאס כהוגן

של התיאטרון, היא הערתו של הבמאי גר" שון פלוטקין: "אלויבט טיילור יכולה להנציח גם את שמו של בעלה הבא — תמורת תרומה נוספת, אנחנו מוכנים לקרוא לבתי השימוש באולם החדש בשם בתי פישר".

תדרין

הצגות

- **הכט אחרה בזעם** (הבימה) — ראה לעיל.
- **השמלית ושמה תשוקה** (אהל) — שחקני אהל, ובתוכם הפעם נתן כוגן בתפקיד ראשי, עושים יותר מן המקסימום, כדי להפיק הצגה העולה קצת על המינימום.

בידור

- **נקרא לו דודיק** (תיאטרון דורהימי עממי) — ראה לעיל.
- **אף מזה למורגנשטיין** (בצל ירוק) — כשרונו של הבמאי שמואל בונים והחן הטבעי של חברי הלהקה מסתירים כמעט את עובדת העדרו של מחזה.

העולם הבא

בעריבת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת הזמור לעמוד זה יזכה מדי שבוע בשבוע בפרס של עשר לירות ישראליות. הזוכה בפרס השבוע הוא דודו, מעוזיחיים.

בעזרת השם סיפוראמת זה מתהלך לאחרונה בצמרת מפא"י, מובא כדוגמה לרמת ההשכלה הפוליטית בקרב העולים החדשים: בבחירות האחרונות לועידת מפא"י הופיע דויד בן-גוריון, להלכה תושב שדה-בוקר, כרשימת המועמדים של באר-שבט. אמר תיכאלי אחד למוכיר מפא"י במקום: "בחיי, אני מצביע בעד בן-גוריון זה רק מפני שיש לו אותו השם כמו בן-גוריון בירושלים!" א. א. המתגן

הערות שוליים

ההגדה של פסח כוללת הצעה נאותה לפתרון בעיית עודפי המזון האמריקאיים...

... שפוך חמאתך על הגויים.

בדואים ירדניים שדדו גמלים ישראליים בנגב...

... פעולת תגמול, על שד גמלים ירדניים עליידי שודדים ישראליים.

הדוד תראה בעין יפה את שובו של הדא לאי לא מא לטיבט...

... למה? די לה!

הלמידים נעצרו כחשודים בקניית טפסים של בחינות הבגרות, מידי אנשים שגנבו אותם ממשרד החינוך...

... בתנאי ישראל, הוכיחו בהחלט את בגרותם האורחית.

את זה כבר שמעת?

החרופה ואחי הנשגלת! הגה בא אחייני זה, מסובי בני-טובים, ומואיל לדבר נכד בדות באותה משתינונת זנונית שלך, המזון הציבורי, מעוכת הדדים וצבו טת הירכיים, ואתה מעז לגרשו מביתך? אורו פני אבועיטא ואמר: "אה, אם בלשון בני אדם אתם מדברים אלי, בואו, הכנסו, ובתי שלו".

סגולה לאריכות ימים

עתונאי נכנס ל מושב-זקנים. ראה שיש אחד ושאלו: "בן כמה אדוני, יאריך ימים?" אמר הישיש: "בן תשעים ואחד." אמר העתונאי: "אכן, גיל נכבד. ואך זכית להגיע לגיל כזה?" אמר הישיש: "בן אכילת דבש." אמר העתונאי: "כיצד?" אמר הישיש: "כל ימי הרביתי באכילת דבש."

מידד שיד

היחסיות של היחס

עלם היגר מלבנון לאמריקה. אחרי שהתבסס שם רצה לשאת אשה. חשש פן לא יוכל להסתדר עם אחת מבנות המקום, ובכך עמד לנסוע למולדתו כדי להביא לו אשה משם. אמר לו אחד המהגרים מבני ארצו: "ידידי הצעיר, לא כל אדם יסכים ש'צא בתו למרחקים, וביחוד אם נאה היא וחסודה ותוכל לך' צוא שידוך טוב ב' מולדת. לכן בהגיעך ללבנון, עלה לזחלה ושאל לאבועיטא, ר' הוא דודו לאמי. יש לו בת, ורדה שמה, זה אך מלאו לה ש'שעשעה. ברה כי צנועה ושק' דנית. אולי תשא חן 'עניי אבועיטא ר' יתנה לך לאשה."

בא הצעיר ללבנון, עלה לזחלה, ושאל לאבועיטא. הפק על דלתו, ומשנכנס פתח ואמר במתקן שפתיים:

"האחה, אדוני, הוא אבועיטא, המ' פורסם בחריצותו, בענותו, בפקותו וב' יושרו? שלום לך משארך אנטון, היושב עתה בשיקאגו, וברכותיו לך ולבניך בני החיל ולזוגתך החסודה ולבנותיך הכבד' דות, וביחוד לירדה היספהיה והצנועה, אשר עיניה ככוכבים ושערה כאשר —" תפס אבועיטא את הצעיר בעורפו והשליכו מהבית ככלבלב שטייף מרוב. קם הצעיר, והלך משם כסהרורי. והנה לקראתו דודו. אמר דודו: "מה לך, חביבי?" סיפר הצעיר לדודו מה קרה לו. בתכרכמו פני הדוד ואמר: "בוא אתי" הלכו לבית אבועיטא. הלם הדוד על דלת אבועיטא. פתח להם אחד ה' בניו. אמר הדוד: "מחר יקרא לאבירן" בכהרף עין בא אבועיטא. נחר הדוד ואמר: "הוי אתה, שתוקי ועדולמי, בן

התפלא העתונאי, ורשם: פנה אל ישיש אחר, ושאל: "ובן כמה אדוני, יאריך ימים?" אמר ישיש זה: "בן תשעים ושלוש." אמר העתונאי: "אכן, גיל חשוב. ואך זכית אתה להגיע לגיל מופלג, אל יכבה נרדן?" אמר הישיש: "באכילת יוגורט." אמר העתונאי: "כי צד?" אמר הישיש: "כל ימי הרביתי באכילת יוגורט, ולכן מאריך ימים אני." התפלא העתונאי, ורשם: פנה אל ישיש אחר, ושאל: "ובן כמה אדוני, יאריך ימים?" אמר ישיש זה: "בן מאה ואחת." אמר העתונאי: "נפלא, בלא עין הרע, ואך הגעת אתה לגיל זה, יוסיף האל לשנותיך?" אמר הישיש: "בסבלנות." אמר העתונאי: "כיצד?" אמר הישיש: "פשוט מאוד. חיבתי מאה ואחת שנה, ישרי אני בן מאה ואחת."

רק רגע, בנקשה...

זלפה: יעקובלה, יש לך רגע בשבילי? המזכיר: למה רק רגע, שעות. שבי זלפה: חבי לי רגע אני מיד חוזר. זלפה: מה אתך? אני צריכה מיד לחזר לילדים. השארתי אותם בחצר. אני צריכה רק רגע להגיד להם משהו. וכבר אין לך זמן, כל הזמן רק שומעים: אין כסף אין אנשים לעבודה, גם רגע בשביל לדבר עם חברה איך? המזכיר: למה אין? מי אמר שאין. הנה אני יושב. (יושב) קחי כסא. נשמע. זלפה: אמרתי לך שאני רוצה רק רגע. לא כדאי אפילו לשבת. מלבה זה הש' ארתי את הילדים בחצר. הלכתי לאכול ארוחת בוקר וראיתי על לוח המודעות שמציעים לשלוח אותי לסמינר באפעל. המזכיר: כן. את בין המועמדים. זלפה: כן. ראיתי אבל מכל המועמדים מגיע אני יותר. מה זאת אומרת? מי מהם כבר 20 שנים במשק? המזכיר: גם אני חושב. או את מס' כימה לנסוע? זלפה: אבל איך אני יכולה לנסוע. מה יהיה עם קבוצת הילדים שלי. אתה חושב שזה כל כך טוב שמחליפים להם מטפלת? ומה יהיה עם צדקיהו שלי? הוא כל כך מתעייף מהעבודה והעיקר מהאחריות לועדה לשמירה על השקט שהכניסו אותו לזה, שאם אני לא מכינה לו כוס קפה-טוב כשהוא בא מהעבודה או הוא ממש מתעצבן ומה אם אני אסע לחודש שלם, או... המזכיר: אני מבין שאת לא יכולה לנסוע. טוב. או נחליט באסיפה. זלפה: מה אתה מציא פתאום שאני לא יכולה לנסוע, מה זה? מטפלות את רות לא ננסעות? הנה עכשיו חניקה ילדה ויצאה ל' שבועות. או מישו אמר משהו? — אני אף פעם לא נסעתי. רק פעם אחת לפני 7 שנים ליום עיון. וצדקיהו יהיה רק מרוצה שאני אחזור ואוכל לשוחח אתו על סוציאליזם ועל ציונות ועל פוליטיקה. ובכלל. המזכיר: טוב אז סיכמנו שאת מס' כימה באסיפה... זלפה: אני רואה שאתה ממנה. מה זאת אומרת סיכמנו. אני עוד זוכרת מה שאמרו ביום העיון לפני 7 שנים כמה חשוב שהמטפלת לא תתחלף ביחוד ש'

חמשיריים

מעשה בתינוק בן-שבוע, יצרח: "מה פתאום ומרדתי לעיני בני ציאה, אלקה למוחה?" מכאב הוא גוזה עוד שבוע. אמוץ גל, גבולות גרפומניב, גורים צעירים, עם הכפיר בריזוף מתחרים. ושמיצע וחשדות על בנות נחמדות מפיציבים במסווה חמשיריים. צבי גורדון, ראשון-ליציון

טעות לעולם עודקת

בחירות לכנסת: הותקנו תקנות כדי להסתיר את סדרי הגשת בקשות ועררים. (פסקים) שולה ששון, ירושלים כיאה לבחירות סודיות. מועדים לשימצה! (ידיעות אחרונות) אליהו בנדור, נתניה... שהגעילנו לזמן הזה. הפקיע שני שערים במחצית הרא' שונה. (דבר) מתתיהו בראילן, חדרה פספור חצה את הכריש בחפזון. (מסריב) אילנה כהן, רמת-גן ועכשיו הוא סת כמו דג.

נבהלתי! כשאמרת שזה יעלה לי ביוקר חשבתי שאת שוב תקני לך משהו...